

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା
ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ
ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର
ବର୍ଷ 2016 ର ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା
ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ
ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର
ବର୍ଷ 2016 ର ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7

ସୂଚୀପତ୍ର

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
ମୁଖବନ୍ଧ	-	v
ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ	-	vii-x
ଅଧ୍ୟାୟ I		
ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ	1	1-16
ଉପକ୍ରମ	1.1	1
ଦାକ୍ଷିଣ୍ୟାଧୀନତା ଡାଆ	1.2 ରୁ 1.4	1-2
ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଂଶ	1.5	2-3
ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ	1.6 ଏବଂ 1.7	3-4
ଏବର୍ଷର ସତନ୍ତ୍ର ସହାୟତା ଏବଂ ଫେରସ୍ତ	1.8	4-6
ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହିତ ସାମାଜ୍ୟତା	1.9	6
ହିସାବ ରୁଡ଼ାନ୍ତରେ ବକେୟା	1.10 ରୁ 1.12	6-8
ପୃଥକ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନା ସ୍ଥିତି	1.13	8
ହିସାବ ରୁଡ଼ାନ୍ତ ନକରିବାର ପରିଣାମ	1.14	8
ସର୍ବଶେଷ ରୁଡ଼ାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା	1.15 ରୁ 1.18	8-10
ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ	1.19 ଏବଂ 1.20	10-11
ହିସାବ ଉପରେ ମତବ୍ୟ	1.21 ଏବଂ 1.22	11-12
ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା	1.23	12
ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ	1.24 ରୁ 1.27	13-14
ଏହି ରିପୋର୍ଟର ପରିସର	1.28	14
ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଘରୋଇକରଣ ଏବଂ ପୁନଃଗଠନ	1.29	15
ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାର	1.30 ରୁ 1.32	15-16
ଅଧ୍ୟାୟ II		
ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷା	2	17-39
ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	-	17-39
କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	-	17-18
ଉପକ୍ରମଣିକା	2.1	18-19
ସାଙ୍ଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା	2.2	19
ସମାକ୍ଷାର ପରିସର ଓ ପଦ୍ଧତି	2.3	19
ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	2.4	19
ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ	2.5	20
ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାରେ ପରିଣାମ	2.6 ରୁ 2.8	20-21
ପ୍ରାପ୍ତି ସାକାର	2.9	21
ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ	2.10	22
ଯୋଜନା	2.11	22

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
ରାଜ୍ୟରେ ଏମ୍.ଏସ୍.ଇ. ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା	2.12 ରୁ 2.19	22-26
ଠିକା ପରିଚ୍ଛଳନା	2.20 ରୁ 2.31	27-32
ନିର୍ମାଣ ବୁଦ୍ଧି	2.20 ରୁ 2.22	27
ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୁଦ୍ଧି	2.23 ରୁ 2.31	28-32
ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା	2.32 ରୁ 2.40	32-36
ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	2.41 ରୁ 2.44	36-38
ଉପସଂହାର	-	39
ସୁପାରିଶ	-	39
ଅଧ୍ୟାୟ III		
ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ	3	41-65
ସରକାରୀ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ସମୂହ	-	-
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାନ୍ଥ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	-	41-50
ଉପକ୍ରମଣିକା	3.1.1	41
ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	3.1.2 ରୁ 3.1.7	42-45
ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ	3.1.8 ରୁ 3.1.15	45-50
ଉପସଂହାର	-	50
ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ	3.2	51-52
ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ	3.3	52-53
ଅବ୍ୟୟକ ବ୍ୟୟ	3.4	53-54
ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ	3.5	54-55
ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା	3.6	56-57
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ	3.7	57-58
ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା	3.8	58-59
ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ	3.9	59-60
ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ନଗର ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ	3.10	60-62
ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି	3.11	62-63
ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ	3.12	63-64
ଗ୍ରୀଡ୍ କୋ ଲିମିଟେଡ୍	-	-
ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ	3.13	64-65

ପରିଶିଷ୍ଟ

ଅନୁଲେଖ ସଂଖ୍ୟା	ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
		ଅନୁଲେଖ	ପୃଷ୍ଠା
1	ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହେବାକୁ ବାକିଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.11	67
2	ସର୍ବଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ବିବରଣ ଏବଂ ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ଫଳାଫଳର ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର	1.15	68-76
3	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି	2.6	77
4	2010-15 ପ୍ରଭାଗ ଓ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯିଥିବା ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ଋରା ଉଦ୍ୟାନ, କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଏବଂ କାଢୁ ଗଛର ବିବରଣ	3.1.1	78
5	ସଂକ୍ଷେପଣ ଶବ୍ଦର ପରିଭାଷା	-	79-80

ମୁଖବନ୍ଧ

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ, ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଅଛି ।

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ (କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା କମ୍ପାନୀ ସମେତ) ର ହିସାବର ସମାକ୍ଷା ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ (ସିଏଜି) କ୍ ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956ର ଧାରା 619 ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 2013ର ଧାରା 139 ଓ 143 ଅନୁସାରେ କରାଯାଇଥାଏ । ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ (ରୂପାନ୍ତ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ) ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ପରେ ସିଏଜିଙ୍କ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୂପକ ସମାକ୍ଷା ମତ୍ରବ୍ୟ ଦିଆଯାଏ ଏବଂ ସିଏଜି ତାଙ୍କର ମତ୍ରବ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି କିମ୍ବା ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁପୂରଣ କରନ୍ତି । ଏହା ସହିତ ଏହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନମୁନା ସମାକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ ।

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଓ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ) ଅଧିନିୟମ, 1971ର ଧାରା 19-A ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରାଯାଇଥାଏ ।

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ 2015-16ର ନମୁନା ସମାକ୍ଷାରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା ଘଟଣା ସହିତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା, କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ପାରିନଥିବା ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ, 2015-16ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସମାକ୍ଷା କରାଯାଇଅଛି ।

ଅନୁଦିତ ପ୍ରତିବେଦନରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲେ, ଇଂରାଜୀ ପ୍ରତିବେଦନ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

1. ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା

ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କର୍ମଚାରୀ ଅଧିନିୟମ, 1956ର ଧାରା 619 ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ଅଧିନିୟମ, 2013ର ଧାରା 139 ଏବଂ 143 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ହିସାବର ବିବରଣ ଗୁଡ଼ିକ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ । ଏହି ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଷ୍କୃତ ଅନୁରୂପକ ସମୀକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ । ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ଓଡ଼ିଶାରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 52ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ସିଏସ୍‌ୟୁ (49ଟି କର୍ମଚାରୀ ଓ 3ଟି ବୈଧାନିକ ନିଗମ) ଏବଂ 28ଟି ନିଷ୍ପିନ୍ଧ ସିଏସ୍‌ୟୁ (ସବୁଗୁଡ଼ିକ କର୍ମଚାରୀ) ଥିଲା ଯେଉଁଥିରୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ 0.19 ଲକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ । କାର୍ଯ୍ୟରତ ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 19,870.03 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାରବାର ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲେ । ଏହି କାରବାର ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାରର 5.98 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯାହା ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଜ୍ୟ ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟରତ ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ 1,922.27 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ 900.71 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

80ଟି ସିଏସ୍‌ୟୁରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ (ମୂଳଧନ ଓ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରକ୍ଷା) 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 10,993.08 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା । ଏହା 9.29 ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ 2011-12 ରେ 10,058.34 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2015-16 ରେ 10,993.08 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଭିତ୍ତି ସଂରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ଯୋଗୁଁ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଶକ୍ତି ଏବଂ ଭିତ୍ତି ସଂରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଯଥାକ୍ରମେ 2011-12 ରୁ 2015-16 ମଧ୍ୟରେ 81.30 ରୁ 81.54 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 1.22 ରୁ 5.72 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ।

ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା

ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ 52ଟି ସିଏସ୍‌ୟୁ ମଧ୍ୟରୁ 33ଟି ସିଏସ୍‌ୟୁ 2,074.14 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଏବଂ 11ଟି ସିଏସ୍‌ୟୁ 151.87 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସିଏସ୍‌ୟୁ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିରେ ଏହାର ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ 7ଟି ସିଏସ୍‌ୟୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର କ୍ରିୟାକଳାପ / ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିନାହାନ୍ତି । ଲାଭରେ ଅବଦାନ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (1,487.10 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (178.16 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (137.97 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନୀୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (50.15 କୋଟି ଟଙ୍କା) । ଅତି ମାତ୍ରାରେ କ୍ଷତି କରିଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ, ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (99.53 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମୀଣ ବାସଗୃହ ଓ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (31.71 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (11.21 କୋଟି ଟଙ୍କା) । କ୍ଷତି ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଷ୍କାରମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଅଭାବ ଦାୟୀ ଅଟେ ।

ହିସାବର ଗୁଣବତ୍ତା

ସିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଗୁଣବତ୍ତାରେ ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ । ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିବା 50ଟି ହିସାବ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ହିସାବରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ସାର୍ବିଫିକେଟ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । 19ଟି ହିସାବରେ ମାନଦଣ୍ଡର ଅନୁପାଳନ ହୋଇନଥିବା 54ଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଥିଲା । କର୍ମଚାରୀ ଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଅନେକ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥାନକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଥିଲା ।

ବଳେୟା ହିସାବ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରକ୍ରିୟା

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା 34ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ସିଏସ୍‌ୟୁର 58ଟି ହିସାବ ବଳେୟା ଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 24ଟିର ହିସାବ ପୂର୍ବ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ଓ ଅବଶିଷ୍ଟ 2015-16 ବର୍ଷର ଥିଲା । ମୋଟ 28ଟି ନିଷ୍ପିନ୍ଧ କର୍ମଚାରୀ ମଧ୍ୟରୁ 17ଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ନିଷ୍ପିନ୍ଧ ସିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ର/ ସମାପନ ଆଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକର ଚନ୍ଦ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ନିରନ୍ତର ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ସିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସମାପନ ଚପ୍ପରା ଅନୁପାଳନ କରି ସଠିକ୍ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ।

(ଅଧ୍ୟାୟ 1)

2. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ସମୀକ୍ଷା

ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏସ୍‌ଆଇସି) ଅପ୍ରେଲ 1972 ରେ ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ସତ୍ତ୍ୱେ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ଭାବେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ (ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ) ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ, ସହୋଯୋଗ, ଉପଦେଶ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର (ସିଏସ୍‌ଡ୍‌ଆଇ) ଓ 11ଟି କମ୍ପାନୀ ଭଣ୍ଡାର (ଆରଏମ୍‌ଡି) ଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହାର ବିପଣନ, ନିର୍ମାଣ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବିଭାଗ ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପାଦନ କରେ ।

ଯୋଜନା

2010-13 ଏବଂ 2013-16 ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା ଯାହା ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନୁଆଲ୍‌ର ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟରେ ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ)ର ସୁପାରିସ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଓଡିଶାର ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା, ଆବଶ୍ୟକୀୟ କମ୍ପାନୀର ପରିମାଣ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଣାଳୀର ତଥ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜିକୃତ 58,249 ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେବଳ 244 ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ନିଜ ପାଖରେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲା ।

ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ସାଙ୍ଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ପାଇନଥିଲା । ଫଳରେ ସେବା ଶୁଳ୍କ ବାବଦରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ 6.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ବଜାର ପ୍ରବେଶ ପୂର୍ବରୁ ବଜାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଋତ୍ୱିକା ନିରୂପଣ କରିନଥିବାରୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ଉତ୍ପାଦଗୁଡିକୁ ଗ୍ରାହଣ ହିସାବରେ ବିପଣନ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ନିର୍ମାଣ ବୃଦ୍ଧି

ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଜାରି କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ 26ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟଠାରୁ 3 ରୁ 48 ମାସ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ 4.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରି ନଥିଲା ଯାହାକି ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ଥିଲା ।

ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୃଦ୍ଧି

ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଲୁହାଛଡ଼ା ଓ ତରା ଭର୍ତ୍ତି ପିରୁ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ନ କରିପାରିବା ଯୋଗୁଁ 5.33 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକ ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା । ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ନକରିବାରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ 0.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ବନ୍ଧେଇ ସାମଗ୍ରୀ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ କରିବାରୁ ଏବଂ ପରିବହନ ସମୟରେ କମ୍‌ଡି ଯୋଗୁଁ 1.12 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି କରିଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା

ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ନ ହୋଇ ବକେୟା ରହିଛି । ଯଥା ସମୟରେ ହିସାବଗୁଡିକ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ନହେବା ଯୋଗୁଁ କମ୍ପାନୀର ଶେଷତମ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି, କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପରିଣାମ ଏବଂ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଅଧିନିୟମ ଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିଲା ।

ଅବିବେକୀ ପାର୍ଟି ପରିଚ୍ଛଳନା ଯୋଗୁଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସୁଧ ବାବଦରେ 19.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ପୃଥକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଖୋଲି ନଥିଲା ଯାହାକି ମଞ୍ଜୁରି ଆଦେଶର ଉଲ୍ଲେଖନ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଯୋଜନା ପାର୍ଟିରୁ ଉପାର୍ଜିତ 21.61 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧକୁ ନିଜ ଆୟ ହିସାବରେ ନେଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଯୋଗାଣକାରୀ/ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଠାରୁ 4.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ କରି ନଥିଲା ।

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଥିଲା । 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସର୍ବନିମ୍ନ 15ଟି ବୈଠକ ମଧ୍ୟରୁ ଅତିବ୍ କମିଟିର କେବଳ 8ଟି ବୈଠକ ହୋଇଥିଲା । ରଣା, ରଣଦାତା, ସର୍ବପେନ୍ନୁ ହିସାବ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାର ଅବଶେଷର ମିଳାମିଶା କରିବା ପାଇଁ ଅତିବ୍ କମିଟି ଦେଇଥିବା ପ୍ରସାରକୁ ଓଏସଆଇସି ପାଳନ କରିନଥିଲା । କର୍ମଚାରୀ ବିଭିନ୍ନ ହିତାଧିକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ସମୟୋଚିତ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଚେୟ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସଆଇସିର ପ୍ରଭାବୀ ପରିଚାଳନା ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍ଆଇଏସ୍) ନଥିଲା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ନ ଥିଲା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ/ ଅତିବ୍ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ ହେଲା:

ଏମ୍ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;

ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ଖରିଦ୍ ଅଭିରୁଚି ନୀତି ଅନୁସାରେ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବା କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ଅନୁସରଣ କରିବା;

ଓଡିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରୁ ଅଭିଳକ୍ଷିତ ଫାଇଦା ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଏମ୍ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା;

ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିର ବିକାଶ କରିବା; ଏବଂ

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସହିତ ପ୍ରଭାବୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଏମ୍ଆଇଏସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

(ଅଧ୍ୟାୟ 2)

3. ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନାଗତ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଉଛି, ଯାହାର ପରିଣାମରେ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନିୟମିତତାଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ଥିଲା ।

ନିୟମ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ରୁକ୍ଷିଗୁଡ଼ିକର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁପାଳନ ନକରିବାରୁ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ସୁ 14.87 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ କରିଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4)

ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ରକ୍ଷା ନକରିବା ଯୋଗୁଁ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ସୁ 1.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ ପିଏସ୍‌ସୁ 1.32 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.5 ଏବଂ 3.11)

ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ / ସ୍ୱଳ୍ପ ଯୋଜନା କରିବା ଯୋଗୁଁ ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 137.54 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ କରିଥିଲେ, ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ସୁ 49.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ଏବଂ ଦୁଇଗୋଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 7.43 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ସହିଥିଲେ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.5, 3.1.6, 3.2, 3.7, 3.9 ଏବଂ 3.13)

ପରିଚାଳନାରେ ନ୍ୟାୟସଂଗତା, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମନୋଭାବର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଦୁଇ ଗୋଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 4.57 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦୁଇ ଗୋଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 1.05 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା କରିଥିଲେ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6, 3.8 ଏବଂ 3.10)

ନିଅଷ୍ଟ/ ସ୍ୱଳ୍ପ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଯୋଗୁଁ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ୟୁ 83.65 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ସହିଥିଲା, ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ୟୁ 15.11 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ସହିଥିଲା, ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ୟୁ 0.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଏକ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ୟୁ 0.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅପବ୍ୟୟ କରିଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.7, 3.1.13, 3.1.15, 3.3 ଏବଂ 3.12)

କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ସାରମର୍ମ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାନ୍ଥ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲରେ ଅଭାବ ଏବଂ ସ୍ୱଳ୍ପ ଅମଳ ଫଳରେ 128.37 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.5, ଏବଂ 3.1.13)

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଖଣି ଯୋଜନା/ ପରିକଳ୍ପନାରେ ଉତ୍ପାଦନର ଅବାସ୍ତବବାଦୀ ପ୍ରକ୍ଷେପଣ ଫଳରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଡ୍ୟୁଟି ଏବଂ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ୍ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦରେ 130.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.2)

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୋମ୍ ପଥର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନାର ସ୍ଥାପନ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଯତ୍ନାତ୍ମକ ଆହରଣ ବାବଦକୁ 15.11 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ସହିତ 386.56 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମ୍ଭବ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.3)

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିକ୍ଷେପିତ ଦରକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ମାଲ ପରିବହନ ଦେୟ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ ପ୍ରଦାନ ହେତୁ ଖଣିଜ ପଥର ପରିବହନ ବାବଦକୁ 14.87 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4)

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍ଥାର ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଭୂମି ଆବଶ୍ୟକତାର ଭୁଲ ଆକଳନ ହେତୁ 6.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.7)

ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ବସ୍ ଆବଶ୍ୟକତାର ଭୁଲ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଯାତ୍ରା ଅନୁମତି ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ 5.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.9)

ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ମିଶ୍ରିତ ଦରରେ ବସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ନ କିଣି ଅବତରିତ ଦରରେ କିଣିଥିବାରୁ 4.57 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.10)

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ଖଣିଜ ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର ବାସ୍ତବିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବିଲମ୍ବିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଫଳରେ ସୁଧର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଦେୟ 1.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.5)

ଓଡ଼ିଶାର ଶିଳ୍ପ ପ୍ରସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଂଶଧନଗୁଡ଼ିକର ଅପସାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସମୟୋଚିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବିଫଳତା ଫଳରେ 1.32 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.11)

1. ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଉପକ୍ରମ

1.1 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଦ୍ୟୋଗ (ପିଏସ୍‌ସୁ) ଗଠିତ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ । ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ 80 ଟି ପିଏସ୍‌ସୁ ଥିଲା । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ¹ ତାହାର କେବଳ ରଣ ଅମାନତକୁ ବମ୍ବେ ସ୍କଲ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଲିମିଟେଡରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିଛି । 2015-16 ବର୍ଷରେ ପାଞ୍ଚଟି ପିଏସ୍‌ସୁ² ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ (ସିଏଜି) କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିସରଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.1: 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ପିଏସ୍‌ସୁର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା

ପିଏସ୍‌ସୁର ପ୍ରକାର	କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁ	ନିଷ୍ପିନ୍ଧ ପିଏସ୍‌ସୁ ³	ମୋଟ
ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ⁴	49	28	77
ବୈଧାନିକ ନିଗମ	3	--	3
ମୋଟ	52	28	80

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ବିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟରତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 19,870.03 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାରବାର ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲେ । ଏହି ପଞ୍ଜିକୃତ କାରବାର 2015-16 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ନିଏସ୍‌ଡିପି) 3,32,329.13 କୋଟି ଟଙ୍କାର 5.98 ପ୍ରତିଶତ ସହ ସମାନ ଥିଲା । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବମୋଟ 1,922.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 0.19 ଲକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 28ଟି ନିଷ୍ପିନ୍ଧ ପିଏସ୍‌ସୁ ଥିଲା, ଯାହା ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଯଥା 2011-12 ରୁ 2015-16 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକରେ 96.72 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦାୟାଦ୍ୱାଧାନତା ଦ୍ୱାନ୍ଧା

1.2 ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା, କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଧାରା 139 ଏବଂ 143 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ଧାରା 2(45) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପାନୀରେ ସମାଦତ୍ତ ପୂଞ୍ଜିର ଅନୁଧାନ 51 ପ୍ରତିଶତ ଯଦି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ସରକାର ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବା କିଛି ଅଂଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

¹ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍
² (i) ଇଡ଼କୋ ଏସ୍‌ଇଜେଡ୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (ii) ଅନୁଗୁଳ ଆଲୁମିନିୟମ ପାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍ (iii) ଓଡ଼ିଶା କର୍ପୋରେସନ୍ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (iv) ପାରାଦ୍ୱୀପ ଇନ୍‌ଭେଷ୍ଟମେଣ୍ଟ ରିଜନ୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (v) ଇନ୍‌ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍
³ ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ବନ୍ଦ କରିସାରିଲେଣି ସେଗୁଡ଼ିକ ନିଷ୍ପିନ୍ଧ କମ୍ପାନୀ ଅଟନ୍ତି ।
⁴ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଧାରା 139 (5) ଏବଂ 139 (7) ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ପିଏସ୍‌ସୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି ।

ଏବଂ କିଛି ଅଂଶ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅଧିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିବେଶିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ସେହି କମ୍ପାନୀକୁ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଏହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଅଟେ । ପୁନଶ୍ଚ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 143 ଉପ ଧାରା 7, ଧାରା 139 ଉପ ଧାରା 5 ବା ଉପଧାରା 7 ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସିଏଜି ଯଦି ଉଚିତ୍ ଭାବେ ସେହି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷାର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କର (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତ) 1971 ର ଧାରା 19(A) ଅନୁସାରେ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବେ । ଅତଃ, ଏକ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ଯାହା ପରୋକ୍ଷ କିମ୍ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା କିଛି ଅଂଶ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ କିଛି ଅଂଶ ଏକ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଠନ କରାଯାଇଥାଏ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ, ତାହା ସିଏଜିଙ୍କର ସମାକ୍ଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2014 ସୁଦ୍ଧା କିମ୍ବା ତା ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ବାର୍ଷିକ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷାର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ 1956 ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ହୋଇଥାଏ ।

ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷା

1.3 ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ (ଯାହା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ 2013 ର ଧାରା 2 (45) ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି) ଗୁଡ଼ିକ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା କରାଯାଇଥାଏ । ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 139 (5) କିମ୍ବା (7) ଅନୁସାରେ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଏକ ପ୍ରତିଲିପି ସିଏଜିଙ୍କୁ ଦିଅନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଲେଖା ସହିତ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର 143(5) ଧାରା ଅନୁସାରେ ବାର୍ଷିକ ଲେଖା ବିବରଣୀ ରହିଥାଏ । ଏହି ବାର୍ଷିକ ଲେଖା ବିବରଣୀ ସିଏଜିଙ୍କ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ, ଯାହା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ 143(6) ଅନୁସାରେ ସିଏଜି, ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ପାଇବାର 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କରିଥାନ୍ତି ।

ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଧାନପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ତିନୋଟି ବୈଧାନିକ ନିଗମ ମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ ପାଇଁ ସିଏଜି ଏକ ମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମର ସମାକ୍ଷା ଚତୁର୍ଥ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ଏବଂ ସିଏଜିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ହୁଏ ।

ସରକାର ଏବଂ ନିୟାମକଙ୍କର ଭୂମିକା

1.4 ସରକାର ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ମାଧ୍ୟମରେ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ସରକାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ ଦିଅନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ମଧ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ଲେଖା ଏବଂ ସରକାରୀ ନିବେଶଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 394 ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ଅନୁସାରେ, ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭାରେ ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ ସହିତ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ, ସିଏଜିଙ୍କ ଚିତ୍ତଣୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପୃଥକ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନା କରନ୍ତି । ସିଏଜିଙ୍କର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସିଏଜି (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଏବଂ ସେବା ସର୍ତ୍ତ) ଅଧିନିୟମ, 1971 ର ଧାରା 19(A) ଅନୁସାରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଂଶ

- 1.5** ଏହି ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଅଂଶ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନି ପ୍ରକାରର:
- **ଅଂଶଧନ ଓ ରଣ-** ଅଂଶଧନ ଦେବା ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମଝିରେ ମଝିରେ ରଣ ଆକାରରେ ମଧ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଦେଇଥାନ୍ତି ।

- **ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା** – ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆୟ ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଆକାରରେ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦରକାର ସମୟରେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଥାନ୍ତି ।
- **ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା** – ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ରଣ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ସୁଧ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଆର୍ଥିକ ସଂପ୍ଲାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥାନ୍ତି ।

ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

1.6 ନିମ୍ନ ପ୍ରଦତ୍ତ ବିବରଣ ଅନୁଯାୟୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 80 ଟି ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ରେ 10,993.08 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି (ମୂଲ୍ୟନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ) ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା:

ସାରଣୀ 1.2: ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକରେ ମୋଟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ

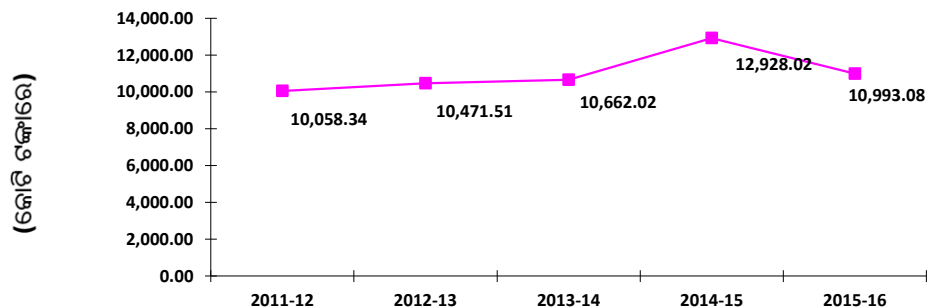
(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ର ପ୍ରକାର	ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ			ବୈଧାନିକ ନିଗମ			ସର୍ବମୋଟ
	ମୂଲ୍ୟନ	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ	ମୋଟ	ମୂଲ୍ୟନ	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ	ମୋଟ	
କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌	2,998.01	7,206.81	10,204.82	581.38	110.16	691.54	10,896.36
ନିଷ୍କ୍ରିୟ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌	66.06	30.66	96.72	0	0	0	96.72
ମୋଟ	3,064.07	7,237.47	10,301.54	581.38	110.16	691.54	10,993.08

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ହୋଇଥିବା ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର 99.12 ପ୍ରତିଶତ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 0.88 ପ୍ରତିଶତ ନିଷ୍କ୍ରିୟ ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୁଦାୟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର 33.16 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟନ ଏବଂ 66.84 ପ୍ରତିଶତ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ ଥିଲା । 2011-12 ରେ ଥିବା 10,058.34 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 9.29 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ 2015-16 ରେ 10,993.08 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନ ରେଖାଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଚାର୍ଟ 1.1: ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ (ମୂଲ୍ୟନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ରଣ)

1.7 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିବା ପୁଞ୍ଜିର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.3 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.3 : ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରର ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ

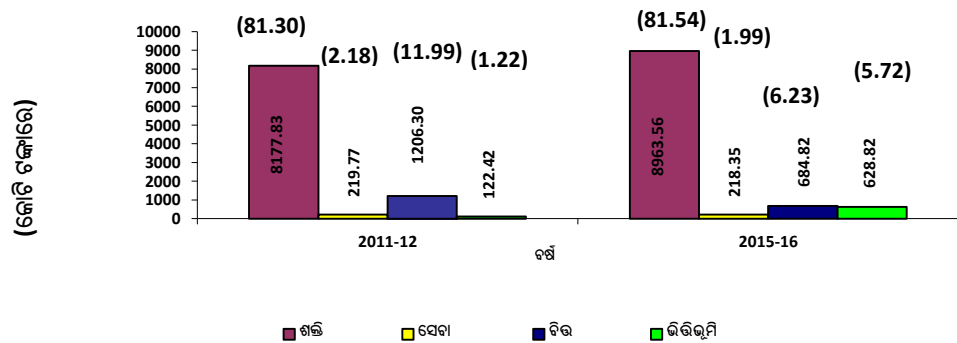
(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ଷେତ୍ରର ନାମ	ସରକାରୀ/ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କମ୍ପାନୀ		ବୈଧାନିକ ନିଗମ	ମୋଟ ନିବେଶ
	କାର୍ଯ୍ୟରତ	ନିଷ୍କ୍ରିୟ	କାର୍ଯ୍ୟରତ	
କୃଷି ଏବଂ ସମଜାତୀୟ	140.39	0.36	0	140.75
ଅର୍ଥ	169.60	0	515.23	684.83
ଭିତ୍ତିଭୂମି	628.82	0	0	628.82
ମ୍ୟାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରିଂ	265.41	85.42	0	350.83
ଶକ୍ତି	8,963.56	0	0	8,963.56
ସେବା	34.70	10.94	172.71	218.35
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	2.34	0	3.60	5.94
ମୋଟ	10,204.82	96.72	691.54	10,993.08

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ)

ଋଷି ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ରରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2012 ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ ହାର ନିମ୍ନ ବାର ଚର୍ଚ୍ଚରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଚାର୍ଟ 1.2: ପିଏସ୍‌ୟୁରେ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ

(ବନ୍ଧନୀ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ପ୍ରତିଶତକୁ ସୂଚାଏ)

ପିଏସ୍‌ୟୁରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା । 2011-12 ରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 81.30 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ଯାହା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ 2015-16 ରେ 81.54 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଭିତ୍ତିଭୂମି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 1.22 ପ୍ରତିଶତରୁ 5.72 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ 2011-12 ତୁଳନାରେ 2015-16 ରେ ସେବା ଏବଂ ଅର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ପ୍ରତିଶତ ଯଥାକ୍ରମେ 2.18 ରୁ 1.99 କୁ ଏବଂ 11.99 ରୁ 6.23 କୁ ହ୍ରାସ ଘଟିଥିଲା ।

ଏବର୍ଷର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସହାୟତା ଏବଂ ଫେରସ୍ତ

1.8 ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବାର୍ଷିକ ବଜେଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସହାୟତା ଯୋଗାଇଥାଆନ୍ତି । 2015-16 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ତିନି ବର୍ଷରେ ବଜେଟ୍‌ରୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ସମନ୍ୱୟ ବ୍ୟୟ, ରଣ, ଅନୁଦାନ / ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ପ୍ରଦତ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ଦେୟ ଛାଡ଼ ଏବଂ ସୁଧ ଛାଡ଼ର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.4 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.4 : ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବଜେଟରୀ ସହାୟତାର ବିଶଦ ବିବରଣୀ

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

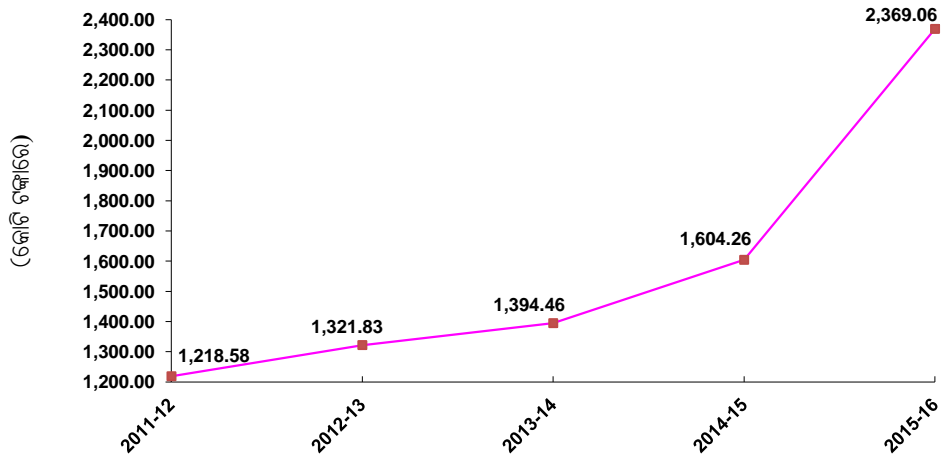
କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2013-14		2014-15		2015-16	
		ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ବଜେଟରୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ବ୍ୟୟ	2	58.00	3	74.00	1	57.00
2.	ବଜେଟରୁ ରଣ ପ୍ରଦାନ	--	--	--	--	1	48.75
3.	ବଜେଟରୁ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଗ୍ରହଣ	9	1336.46	11	1530.26	13	2263.31
4.	ମୋଟ ବ୍ୟୟ (1+2+3)	10	1394.46	12	1604.26	14*	2369.06
5.	ରଣ ଏବଂ ସୁଧ ଛାଡ଼	2	2.28	1	3.15	1	30.23
6.	ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରଦାନ	1	463.50	1	236.00	--	--
7.	ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧି	1	2001.37	2	1719.63	2	1343.53

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

* ଗୋଟିଏ ଜମ୍ମାଣା ଯଥା ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଉଭୟ ଅଂଶଧନ ଓ ଅନୁଦାନ ପାଇଥିଲା ।

ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ସମନ୍ୱୟ ବଜେଟରୀ ବ୍ୟୟ ନିମ୍ନ ରେଖାଚିତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଚାର୍ଟ 1.3: ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ସମନ୍ୱୟ ବଜେଟରୀ ବ୍ୟୟ

ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକୁ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିଦ୍ଧି ସମନ୍ୱୟ ରାଜ୍ୟର ବଜେଟରୀ ବ୍ୟୟ 2011-12 ପରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2015-16 ରେ ସର୍ବାଧିକ 2,369.06 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା, ଯାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡକୁ 1,117.79 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡକୁ 957 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସର୍ବସିଦ୍ଧି ଓ 57 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଂଶଧନ ଦେବା ଫଳରେ ହୋଇଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାଠାରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପାଇବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ନଭେମ୍ବର 2002 ର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହି

ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ସାମା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଉପଲବ୍ଧ ରଣ କିମ୍ବା ତତ୍‌ଜନିତ ବକେୟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବାଧିକ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଉପରେ ରଣ ପରିଶୋଧ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ 0.50 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ (ଜିସି) ପୈଠ କରିଥାଆନ୍ତି । 2013-14 ରେ ସରକାର ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିର ପରିମାଣ 2,001.37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହା 2015-16 ରେ 1,343.53 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ 2015-16 ରେ 16.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ ଦେଇଥିଲେ । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ତିନୋଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ⁵ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ ଦେଇନଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ 16.54 କୋଟି ଟଙ୍କା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ ବାକି ରହିଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହିତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟତା

1.9 ଆର୍ଥିକ ହିସାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରିମାଣ ସହ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବାବଦକୁ ବକେୟା ଦେୟର ପରିମାଣ ମେଳ ହେବା ଉଚିତ୍ । ପରିମାଣରେ ତାରତମ୍ୟ ରହିଲେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଏହିପାର୍ଥକ୍ୟର ମିଳାମିଶା କରିବା ଉଚିତ୍ । ନିମ୍ନରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଏହି ସମନ୍ଧ୍ୟା ସ୍ଥିତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.5 : ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଏବଂ ପିଏସ୍‌ୟୁର ନଥିରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବାବଦକୁ ବକେୟା ଦେୟର ବିବରଣୀ

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କେଉଁ ସମନ୍ଧ୍ୟା ବକେୟା	ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ପାର୍ଥକ୍ୟ
ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ	2682.79	2539.15	137.79
ରଣ	ମିଳିନାହିଁ	3205.60	--
ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି	1193.03	1343.53	150.50

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 28 ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁର ହିସାବରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ କେତେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବହୁ ବର୍ଷରୁ ସମତୁଲ ନହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିଲା । ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ପିଏଜି) କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତାକୁ ସମତୁଲ କରିବା ପାଇଁ ପତ୍ର ଲେଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶେଷ ଚିଠି ମଇ 2016 ରେ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତାକୁ ସମତୁଲ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ କୌଣସି ତାତ୍‌ପର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଗତି ଦେଖାଯାଇନଥିଲା । ସରକାର ଏବଂ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ସମତୁଲ କରିବା ପାଇଁ ବଳିଷ୍ଠ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ହିସାବ ରୂପାନ୍ତରେ ବକେୟା

1.10 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଧାରା 96(1) ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ବିବରଣୀ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବାର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥାତ୍ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ରୂପାନ୍ତ ହେବା ଦରକାର । ଏହା କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 99 ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀ ଦଣ୍ଡନାୟ ହେବ । ସେହିପରି ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପର୍କିତ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ, ସମାକ୍ଷିତ ଏବଂ ବିଧାନସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇଥାଏ ।

⁵ ଇଡକଲ, ଓଏର୍‌ପିସ ଏବଂ ଗ୍ରୀଡକୋ
⁶ ଆଠଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁ ସହିତ

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ପ୍ରଗତିର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.6 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.6 : କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ଲେଖା ରୁଡ୍ରାନ୍ତ କରିବାର ସ୍ଥିତି

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
1.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	36	37	38	47	52
2.	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	30	35	38	43	50
3.	ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	45	47	47	54	58
4.	ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ବକେୟା ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ସଂଖ୍ୟା	29	30	27	29	34
5.	ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ଅବଧି (ବର୍ଷରେ ସଂଖ୍ୟା)	1 ରୁ 4 ବର୍ଷ	1 ରୁ 5 ବର୍ଷ	1 ରୁ 6 ବର୍ଷ	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 8 ବର୍ଷ

(ଉତ୍ସ : ପିଏଜିକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ଲେଖାର ତଥ୍ୟାବଳୀ)

ବକେୟା ହିସାବର ସଂଖ୍ୟା 2011-12 ରେ 45 ଥିଲା ବେଳେ, ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2015-16 ରେ 58 ହୋଇଥିଲା । ଅତଃ ଏହା ପ୍ରତିପାଦିତ ହେଉଛି ଯେ ବକେୟା ହିସାବର ରୁଡ୍ରାନ୍ତ କରିବାରେ କିଛି ଆଖି ଦୃଶିଆ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଯଦିଓ 40ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ ର 50ଟି ହିସାବ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ତଥାପି 34ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ⁷ ର ହିସାବ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ ଏକରୁ ଆଠ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବକେୟା ଥିଲା । ବାରମ୍ବାର ପତ୍ରାଳାପ, ପ୍ରବନ୍ଧନ ଓ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ ସହିତ ତ୍ରିପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ ବକେୟା ହିସାବ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ କରିବାରେ ନିଜର ପରିଯୋଜନାର ଅନୁପାଳନ କରିନଥିଲେ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ବକେୟା ଲେଖା ଠିକ୍ ସମୟରେ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଯାଇଥିଲା । ଏଣୁ ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ସମୟାନୁବନ୍ଧତା ଭାବରେ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ କରିବା ଉପରେ ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ସହ ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତିକରଣ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

1.11 ପରିଶିଷ୍ଟ-1 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ସରକାର 10 ପିଏସ୍‌ୟୁରେ 3604.35 କୋଟି ଟଙ୍କା {ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ : 57 କୋଟି ଟଙ୍କା (ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ୟୁରେ), ରଣ 48.75 କୋଟି ଟଙ୍କା (ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ୟୁରେ) ଏବଂ ଅନୁଦାନ 3498.60 କୋଟି ଟଙ୍କା (ନଅଟି ପିଏସ୍‌ୟୁରେ)} ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ କରିଥିଲା । ହିସାବ ଓ ସମାକ୍ଷା ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ହୋଇନଥିବା ଫଳରେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ନିବେଶ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇଛି । ଏଣୁ ଏହି ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିବେଶ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ରହିଥିଲା ।

1.12 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟତୀତ ନିଶ୍ଚିତ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ମଧ୍ୟ ହିସାବ ରୁଡ୍ରାନ୍ତ ବକେୟା ଥିଲା । 28ଟି ନିଶ୍ଚିତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ମଧ୍ୟରୁ 17ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ରହିଅଛି ଯାହାର ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ 5 ରୁ 50⁸ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବକେୟା ରହିଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ 11⁹ଟି ନିଶ୍ଚିତ ପିଏସ୍‌ୟୁର ହିସାବ 15 ରୁ 45 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବକେୟା ରହିଅଛି ।

⁷ ପରିଶିଷ୍ଟ -2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା-କ - 1, 3, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 23, 25, 26, 28, 31, 34, 39, 43, 46 ଏବଂ ଖ-2 ଏବଂ 3 (1 ବର୍ଷ); କ-2, 5, 7, 9, 19, 29, 30, 40 ଏବଂ 41 (2 ବର୍ଷ); କ-6, 11, 48 ଏବଂ 49 (3 ବର୍ଷ) ଏବଂ କ-10 (8 ବର୍ଷ)

⁸ ପରିଶିଷ୍ଟ -2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା-ଗ - 3, 5 ଏବଂ 18 ରୁ 20 (5 ରୁ 10 ବର୍ଷ) ; ଗ- 6, 7, 25 ଏବଂ 26 (11 ରୁ 20 ବର୍ଷ) ; ଗ- 9 (21 ରୁ 30 ବର୍ଷ) ଏବଂ ଗ- 1, 4, 10, 12, 14, 15 ଏବଂ 24 (41 ରୁ 50 ବର୍ଷ)

⁹ ପରିଶିଷ୍ଟ -2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା-ଗ - 27 ଏବଂ 28 (15 ବର୍ଷ) ; ଗ-16, 17, 21 ଏବଂ 22 (21 ରୁ 30 ବର୍ଷ) ; ଗ-2, 8, 11, 13 ଏବଂ 23 (31 ରୁ 45 ବର୍ଷ)

ସାରଣୀ 1.7: ନିଶ୍ଚିତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ବକେୟା ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ ସ୍ଥିତି

ନିଶ୍ଚିତ କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା	ହିସାବ ବକେୟା ରହିଥିବା ସମୟ	ବକେୟା ହିସାବର ଅବଧି
28	1966-67 ରୁ 2015-16	5 ରୁ 50 ବର୍ଷ

(ଉତ୍ସ: ପିଏଜିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ନିଶ୍ଚିତ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟାବଳୀ)

ପୃଥକ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନା ସ୍ଥିତି

1.13 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ସିଏଜିକ୍ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ବୈଧାନି ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ପୃଥକ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ (ଏସ୍‌ଏଆର୍‌ଏସ୍) ଗୁଡ଼ିକର ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.8 : ଏସ୍‌ଏଆର୍‌ଏସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାର ସ୍ଥିତି

କ୍ର.ସଂ	ବୈଧାନିକ ନିଗମର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍‌ଏଆର୍ ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ।	କେଉଁ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏସ୍‌ଏଆର୍ ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇନଥିଲା ।	
			ଏସ୍‌ଏଆର୍ ଏସ୍ ବର୍ଷ	ସରକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଜାରି ହୋଇଥିବା ତାରିଖ/ ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି
1.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	2013-14	2014-15 2015-16	07 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015 17 ଅକ୍ଟୋବର 2016
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ	2014-15	2015-16	ଲେଖା ରୂପେ ହୋଇନାହିଁ
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2014-15	2015-16	ଲେଖା ରୂପେ ହୋଇନାହିଁ

(ଉତ୍ସ: ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ଏସ୍‌ଏଆର୍ ଗୁଡ଼ିକର ବିଳମ୍ବିତ ଉପସ୍ଥାପନା ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତାକୁ କୋହଳ କରେ । ସରକାର ଏସ୍‌ଏଆର୍ ଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପସ୍ଥାପନ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ନ କରିବାର ପରିଣାମ

1.14 ଅନୁକ୍ଷେପ 1.10 ରୁ 1.12 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ଯେ, ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ରୂପାନ୍ତ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରବନ୍ଧନା ହେବାର ବିପଦ ସହିତ ତତ୍‌ସଂଲଗ୍ନ ବିଧେୟକର ଅମାନ୍ୟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । ସରକାରୀ ଅର୍ଥର ଅସଦୁପଯୋଗ ହେବାର ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାବନା ରହିଅଛି । ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ କାରଣ ଯୋଗୁଁ 2015-16 ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଜିଡିପି ଉପରେ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ଅବଦାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ ଅବଦାନ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରିନଥିଲା ।

ତେଣୁ ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ :

- ସରକାର ଗୋଟିଏ ସେଲ୍ କରିବା ଦରକାର ଯାହା ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ରୂପାନ୍ତକୁ ତତ୍‌ସଂଲଗ୍ନ କରିବ ଏବଂ ପ୍ରତି କମ୍ପାନୀକୁ ବକେୟା ହିସାବର ରୂପାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ସେଲ୍ ଏହା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବ ।
- ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣର କର୍ମଚାରୀ ନାହାନ୍ତି ବା ସେମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ନାହିଁ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାର ବାହ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇ ବକେୟା ହିସାବର ରୂପାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

ସର୍ବଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା

1.15 କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାର ପରିଣାମ ପରିଶିଷ୍ଟ-2 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଜିଡିପିର ଅନୁପାତ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରତିବାଦିତ କରେ । **ସାରଣୀ 1.9** ରେ

2015-16 ବର୍ଷ ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଜିଡିପି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶଦ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.9 : କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟର ଜିଡିପି

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

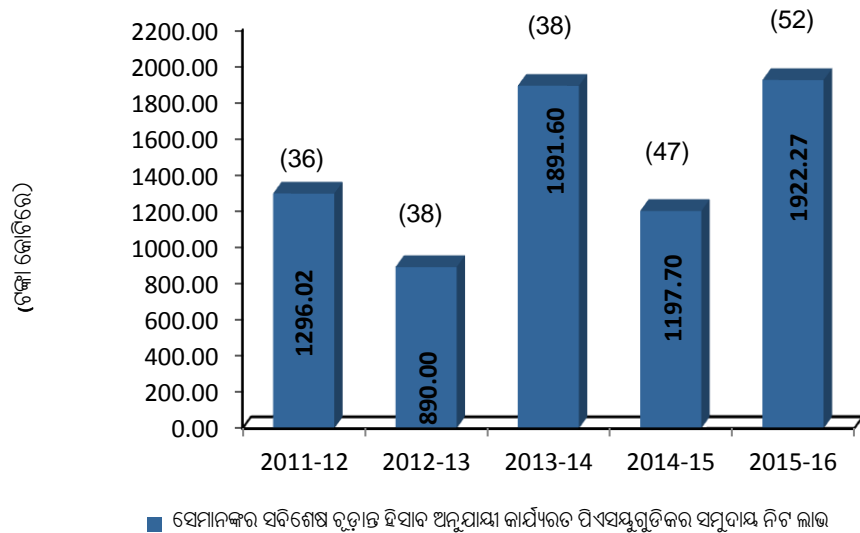
ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
କାରବାର ¹⁰	11,450.16	11,294.70	15,949.82	16,474.01	19,870.03
ରାଜ୍ୟ ଜିଡିପି	2,26,236.14	2,58,744.09	2,88,414.31	3,10,810.24	3,32,329.13
କାରବାର ତୁଳନାରେ ରାଜ୍ୟ ଜିଡିପିର ପ୍ରତିଶତ	5.06	4.37	5.53	5.30	5.98

(ଉତ୍ସ: ପିଏସ୍‌ସୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ରିପୋର୍ଟ)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯାଇ ପାରେ ଯେ ବର୍ଷ 2012-13 ବ୍ୟତୀତ ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର କାରବାର କ୍ରମାଗତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । 2015-16 ରେ କାରବାର 20.61 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କାରବାର ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା ।

1.16 କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକ 2011-12 ରୁ 2015-16 ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଲାଭ ନିମ୍ନ ବାରଗାର୍‌ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଗାର୍ 1.4: କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁ ଗୁଡ଼ିକର ଲାଭ/କ୍ଷତି

(ବନ୍ଧନା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସେହି ବର୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟାକୁ ସୂଚାଏ)

ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ମଧ୍ୟରେ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବଶେଷ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 52 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁ ମଧ୍ୟରୁ 33 ଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 2,074.14 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଏବଂ 11 ଟି ପିଏସ୍‌ସୁ 151.87 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ସୁ ଯଥା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିରେ ଏହାର ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ସ୍ତରକୁ ସାତଟି¹¹ କମ୍ପାନୀ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର କ୍ରିୟା କଳାପ/ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିନାହାନ୍ତି । ଲାଭରେ ପ୍ରମୁଖ ଅବଦାନ ଥିବା ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (1,487.10 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ

¹⁰ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ରୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବଶେଷ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ସୁଗୁଡ଼ିକର କାରବାର

¹¹ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା. କ- 12, 19, 20, 30, 36, 47 ଏବଂ 49

ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (178.16 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (137.97 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନୀୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (50.15 କୋଟି ଟଙ୍କା) । ଅଧିକ କ୍ଷତି ସହିଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (99.53 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (31.71 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (11.21 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଅନ୍ୟତମ ।

1.17 ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁ ସମନ୍ୱୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରମୁଖ ପରିମାପ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.10 : ରାଜ୍ୟ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରମୁଖ ପରିମାପ

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ(ପ୍ରତିଶତରେ)	15.80	13.62	14.44	13.86	18.79
କରଜ	7469.11	7703.16	7503.98	9643.54	7347.63
କାରବାର ¹²	11450.16	11294.70	15949.82	16474.01	19870.03
କରଜ/ କାରବାର ଅନୁପାତ	0.65:1	0.68:1	0.47:1	0.59:1	0.37:1
ସୁଧ ପୈଠ	970.85	976.32	1160.85	964.74	1254.44
ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ/(କ୍ଷତି)	2254.85	1561.36	2763.57	555.36	705.11

(ଉତ୍ସ: କାରବାର ବ୍ୟତୀତ ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟ ସମୂହ କମ୍ପାନୀର ଅଟେ, କାରବାର କେବଳ କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି)

ଉପରୋକ୍ତ ପରିମାପଗୁଡ଼ିକ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ମିଶ୍ରିତ ଧାରା ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଅଛି । ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ 2015-16 ବର୍ଷରେ 18.79 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଯାହା 2014-15 ରେ 13.86 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଏହା ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କ୍ଷତିର ପରିମାଣ 679.80 କୋଟି ଟଙ୍କା (2013-14) ତୁଳନାରେ 99.53 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ହେବା ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । କରଜ କାରବାର ଅନୁପାତ 2014-15 ରେ 0.59:1 ଥିଲା ଯାହା ହ୍ରାସ ପାଇ 2015-16 ରେ 0.37:1 କୁ ଖସି ଆସିଥିଲା । ଏହା କରଜରେ ହ୍ରାସ ଓ କାରବାର ବୃଦ୍ଧିର ପରିଣାମ ଅଟେ । ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକ 2011-12 ରେ 2254.85 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ କରିଥିଲେ ଯାହା 2015-16 ରେ 705.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଟେ । ଏହା ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ଦୁର୍ବଳ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନକୁ ସୂଚ୍ୟ ।

1.18 ଡିସେମ୍ବର 2011 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ପଲିସି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ଏହି ପଲିସି ଅନୁସାରେ ଲାଭ କରୁଥିବା ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲାଭର 20 ପ୍ରତିଶତ କିମ୍ବା ଅଂଶଧନର 20 ପ୍ରତିଶତ ଯେଉଁଟି ଅଧିକ ସେତିକି ପରିମାଣର ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ଦେବା ଉଚିତ୍ । ଶକ୍ତି ଓ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଡିଭିଡେଣ୍ଡ କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲାଭର 30 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁସାରେ 33¹³ ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁର 2,074.14 କୋଟି ଟଙ୍କା କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲାଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟରୁ 8¹⁴ ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ 917.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ଡିଭିଡେଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ / ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ।

ନିଶ୍ଚିତ ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ

1.19 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 28 ଟି ନିଶ୍ଚିତ ପିଏସ୍‌ୟୁ (ସବୁଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀ) ଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 17 ଟି ସମାପନ ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଶେଷରେ ଥିବା ନିଶ୍ଚିତ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

¹² ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର କାରବାର
¹³ ପରିଶିଷ୍ଟ 2ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା କ -1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 34, 37, 39, 40, 42, 43, 44, 46, 48 ଏବଂ ଖ -2 ଓ 3
¹⁴ ପରିଶିଷ୍ଟ 2ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା କ - 3, 4, 14, 26, 27, 32, 33 ଏବଂ ଖ-3

ସାରଣୀ 1.11 : ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	28	28	28	28	28

(ଉତ୍ସ : ସିଏଜିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟାବଳୀ)

ଯେହେତୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ନ ହୋଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି, ସେଥିପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କିମ୍ବା ବନ୍ଦ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । 28ଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ୟୁର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଦରମା ଇତ୍ୟାଦି ବାବଦକୁ 0.03 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବହନ କରିଥିଲା । ବାକି ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିଲା । ହିସାବ ରୁଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇନଥିବାରୁ କିମ୍ବା କୌଣସି ତଥ୍ୟ ନଥିବାରୁ ଅନ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକରେ ହୋଇଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚର ଆକଳନ କରାଯାଇପାରି ନଥିଲା ।

1.20 ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହେବାର ସ୍ତର ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.12 : ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା
1.	ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା	28
2.	ଉପର (1) ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ	
(କ)	କୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ	10 ¹⁵
(ଖ)	ସେକ୍ସାକୃତ ଭାବରେ ସମାପନ	7 ¹⁶
(ଗ)	ବନ୍ଦ ଯଥା: ରହିତାଦେଶ/ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ	11

(ଉତ୍ସ : ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ କୋର୍ଟ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ପଥ ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକ 5 ରୁ 24 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଛନ୍ତି । କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସେକ୍ସାକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସରକାର 11 ଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପିଏସ୍‌ୟୁକୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ନେତା ସହ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ହିସାବ ଉପରେ ମତ୍ତବ୍ୟ

1.21 ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ମଧ୍ୟରେ 37 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର 46ଟି ସମାପ୍ତିତ ହିସାବ, ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଏହି 46ଟି ହିସାବ ମଧ୍ୟରୁ 23ଟି ହିସାବର ଅନୁପୂରକ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସିଏଜିକ୍ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ୍ତ ବୈଧାନିକ ସମାପକମାନଙ୍କର ସମାପ୍ତା ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ସିଏଜିକ୍ ଅନୁପୂରକ ସମାପ୍ତା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ହିସାବ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣର ମାନ ବହୁ ମାତ୍ରାରେ ଉନ୍ନତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ସିଏଜି ଏବଂ ବୈଧାନିକ ସମାପକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

¹⁵ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା. ଗ-3,5,6,7,9,18,19,20,25 ଏବଂ 26

¹⁶ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା. ଗ -1,4,10,12,14,15 ଏବଂ 24

ସାରଣୀ 1.13 : କାର୍ଯ୍ୟରତ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ପରିଣାମ (ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2013-14		2014-15		2015-16	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହ୍ରାସ	14	1493.65	20	734.61	14	197.19
2.	କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧି	5	92.57	6	213.00	7	552.31
3.	ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବା	13	2305.58	13	1066.84	10	2319.94
4.	ହିସାବର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଜନରେ ଭୁଟି	--	--	1	0.76	--	--

(ଉତ୍ସ: ସିଏଜି ଏବଂ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ସମାକ୍ଷା ଟିପ୍ପଣୀ)

ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ ପାଇଥିବା 46ଟି ହିସାବ ପାଇଁ ମନ୍ତବ୍ୟଯୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ (ଏଏସ୍) ର ଅନୁପାଳନ ନିମ୍ନମାନର ହୋଇଥିଲା, ଯେହେତୁ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 19ଟି ହିସାବରେ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁପାଳନ ହୋଇନଥିବାର 54ଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଥିଲା ।

1.22 ସେହିପରି ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ମଧ୍ୟରେ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସେମାନଙ୍କର ଋଚୋଟି ହିସାବ ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମର ସମାକ୍ଷା ସିଏଜି ଏକାକୀ କରିଆଣ୍ଡି । ବଳକା ଦୁଇଟି ହିସାବର ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଏବଂ ସିଏଜିଙ୍କର ଏକକ/ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ଏହା ସୂଚାଏ ଯେ ହିସାବ ଲେଖାର ମାନରେ ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ । ସିଏଜି ଓ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.14 : ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ମନ୍ତବ୍ୟର ପରିଣାମ

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ	ବିଶଦ ବିବରଣ	2013-14		2014-15		2015-16	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହ୍ରାସ	2	12.46	1	1.43	1	6.33
2.	କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧି	--	--	1	0.44	1	1.07
3.	ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନ କରିବା	2	25.25	2	42.25	1	25.81

(ଉତ୍ସ: ସିଏଜିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ)

ସମସ୍ତ ତିନି ବର୍ଷର ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକୁ ମନ୍ତବ୍ୟଯୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଲାଭର ହ୍ରାସ, କ୍ଷତିର ବୃଦ୍ଧି ଓ ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକରିବା ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା ଏବଂ ଅନୁପାଳନ ସମାକ୍ଷା

1.23 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହା ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା ଏବଂ 14ଟି ସମାକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗର ସଚିବ/ ପ୍ରଧାନ ସଚିବଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ ଛଅ ସପ୍ତାହରେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । କିନ୍ତୁ ତିନୋଟି ସମାକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପର ଉତ୍ତର ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନଭେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ଦେଇନଥିଲେ ।

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଏବଂ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ

ଚାକିଥିରା ଉତ୍ତର

1.24 ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହା ସମାକ୍ଷକଙ୍କ (ସିଏଜି) ପ୍ରତିବେଦନ ଯାଞ୍ଚ ପଦ୍ଧତିର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ପ୍ରତୀକ ଅଟେ । ତେଣୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏହାର ଯଥୋଚିତ ଏବଂ ସମୟୋଚିତ ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 1993) ଯେ ବିଧାନ ସଭାରେ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାର ତିନିମାସ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ଠାରୁ କୌଣସି ବିକ୍ଷତ୍ରି ବା ଆହ୍ୱାନକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ଅନୁକ୍ଷେପ ବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଅଥବା ନିଆଯିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସଂଶୋଧନାତ୍ମକ / ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଚିଠିପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ସାରଣୀ.1.15 : ପ୍ରାପ୍ତ ନହୋଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଚିଠିପତ୍ର (30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା)

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ବର୍ଷ (ବାଣିଜ୍ୟିକ/ପିଏସ୍‌ୟୁ)	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ ହେବାର ତାରିଖ	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ସମୁଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା ଏବଂ ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା		ପିଏ ବା ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା ଯାହା ପାଇଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଚିଠିପତ୍ର ମିଳିପାରିନାହିଁ	
		ପିଏ	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ପିଏ	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା
2010-11	29 ମାର୍ଚ୍ଚ 2012	3	14	-	1
2012-13	23 ଜୁନ୍ 2014	2	10	1	-
2013-14	24 ଅଗଷ୍ଟ 2015	2	9	2	4
2014-15	26 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016	2	12	2	12
ମୋଟ		9	45	5	17

(ଉତ୍ସ: ପିଏଜିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ)

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା 54ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ / କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା ମଧ୍ୟରୁ ନଅଟି ବିଭାଗର 22ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ / କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷାର ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଚିଠିପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

କୋପୁରେ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଆଲୋଚନା

1.25 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା ଏବଂ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ପିଏସ୍‌ୟୁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିଲା ତାର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ଦ୍ୱାରା ଆଲୋଚନାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ.1.16 : 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା / ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ବର୍ଷ	କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା / ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା			
	ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଥିବା ସଂଖ୍ୟା		ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା	
	ପିଏ	ଅନୁକ୍ଷେପ	ପିଏ	ଅନୁକ୍ଷେପ
2008-09	2	17	0	13
2009-10	2	15	0	14
2010-11	3	14	1	13
2011-12	2	18	2	18
2012-13	2	10	1	10
2013-14	2	9	0	0
2014-15	2	12	0	0
ମୋଟ	15	95	4	68

(ଉତ୍ସ: ପିଏଜିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ)

କୋପୁର ପ୍ରଥମ ସାକ୍ଷାତ (ମଇ 2015) ରେ ଆଲୋଚନା ପାଇଁ ବକେୟା ଥିବା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ କୋପୁକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । 2015-16ରେ ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗିତାରେ କୋପୁ 26ଟି ବୈଠକ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏଥିରେ 2008-09 ରୁ 2012-13 ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର 15ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପାଳନ

1.26 କୋପୁର ଛଅଟି ପ୍ରତିବେଦନ ସମାକ୍ଷାର 18ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନୋଟ (ଏଟିଏନ୍) ଯାହା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଅଗଷ୍ଟ 2001 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଅକ୍ଟୋବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହାର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.17 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.17 : କୋପୁ ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପାଳନ

କୋପୁ ରିପୋର୍ଟ ବର୍ଷ	ମୋଟ କୋପୁ ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	କୋପୁ ରିପୋର୍ଟରେ କରାଯାଇଥିବା ସୁପାରିଶ ସଂଖ୍ୟା	ସୁପାରିଶ ସଂଖ୍ୟା ଯାହା ଉପରେ ଏଟିଏନ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
2001-02	1	8	8
2007-08	3	6	6
2013-14	2	4	4
ମୋଟ	6	18	18

(ଉତ୍ସ : ପିଏଜିଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ)

କୋପୁ ରିପୋର୍ଟ ସୁପାରିଶରେ ପାଞ୍ଚଟି ବିଭାଗର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ରହିଥିଲା, ଯାହା ସିଏଜିଙ୍କର 1989-90 ରୁ 2010-11 ବର୍ଷର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।

ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋଚନା ଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ

1.27 ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଅତିବ୍ରୁଲରେ ସମାଧାନ ହୋଇପାରିନଥିବା ସମାକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ କରିଆରେ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଲେଖା ଏବଂ ଲେଖାପରୀକ୍ଷା ବିନିମୟ, 2007ର ବିନିମୟ 197 ଅନୁସାରେ ପିଏସ୍‌ୟୁ ଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟମାନେ ନିଜ ନିଜ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ କରିଆରେ ଋଷି ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବା କଥା । 2004-05 ରୁ 2016-17 ମଧ୍ୟରେ ପଠାଯାଇଥିବା 41 ପିଏସ୍‌ୟୁ ସମ୍ପର୍କିତ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 520 ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ସମନ୍ଧୀୟ 2,143 ଅନୁଚ୍ଛେଦ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ବାକି ରହିଅଛି । ଏପରିକି 102ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର 564ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଅଧୀନସ୍ଥ ପିଏସ୍‌ୟୁମାନଙ୍କର 41 ପ୍ରତିଶତ ରହିଥିଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଯେ (କ) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୂଚୀ ଅନୁସାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ/ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଓ କୋପୁ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକର ଏଟିଏନ୍ ପଠାଇବା । (ଖ) ସମୟ ସୂଚୀ ଅନୁସାରେ କ୍ଷତି/ ବକେୟା ଅଗ୍ରାମ/ ଅଧିକ ପୈଠ ଆଦାୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ (ଗ) ସମାକ୍ଷାରେ ଦିଆଯାଉଥିବା ମତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ ଦେବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ।

ଏହି ରିପୋର୍ଟର ପରିସର

1.28 ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ 13ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷା (ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ମୋଟ 355.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ ଅଟେ ।

ପିଏସ୍‌ୟୁଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଘରୋଇକରଣ ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ

1.29 2005-07 ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମାଧ୍ୟମରେ 35ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁକୁ ବନ୍ଦ (13ଟି କମ୍ପାନୀ), ଘରୋଇକରଣ (13ଟି କମ୍ପାନୀ) ଓ ପୁନର୍ଗଠନ (9ଟି କମ୍ପାନୀ) ପାଇଁ ବାଛିଥିଲେ । ଏହା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 2¹⁷ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା, 3¹⁸ଟି ଘରୋଇକରଣ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପିଏସ୍‌ୟୁ¹⁹ ପୁନର୍ଗଠନ/ସଂସ୍କାର କାମ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲା । ବଳକା 29²⁰ ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁ (18ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ଏବଂ 11 ଟି ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀ) ମଧ୍ୟରୁ 11 ଟି ପିଏସ୍‌ୟୁର ବନ୍ଦ, 10ଟିର ଘରୋଇକରଣ, 8ଟିର ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁଅଛି ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାର

1.30 ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ସୁସଂଗତ କରିବା, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ସଂଚରଣ ଓ ବିତରଣ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁଯାୟୀ ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓଇଆରସି) ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ଷ 2015-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଇଆରସି 85ଟି (ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ଉପରେ 9 ଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପରେ 76ଟି) ଆଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲେ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ଧାରା 104 ଅନୁଯାୟୀ ଓଇଆରସି ବର୍ଷ 2015-16 ପାଇଁ ତା’ର ହିସାବ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ଧାରା 104(2) ସହିତ ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାଲେଖା ସମୀକ୍ଷକଙ୍କର (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଏବଂ ସେବାସର୍ତ୍ତ) ଅଧିନିୟମ, 1971 ର ଧାରା 19(3) ଅନୁଯାୟୀ ଓଇଆରସି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସିଏଜିକ ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଉଛି ।

1.31 ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମିଳିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆଧାରରେ ରାଜିନାମା (ଏମଓୟୁ) ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ (ଜୁନ୍ 2001) ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରମୁଖ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାସଲ କରାଯାଇଥିବା ଉପଲବ୍ଧିର ପ୍ରଗତି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ ସଂଖ୍ୟା 1.18: ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂସ୍କାରର ପ୍ରଗତି

କ୍ର.ସଂ	ବିଷୟ ବିବରଣୀ	ଲକ୍ଷ୍ୟ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଉପଲବ୍ଧି
1.	ସମସ୍ତ ଖାଉଟିଙ୍କ ପାଇଁ ଶତପ୍ରତିଶତ ମିଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା	ଡିସେମ୍ବର 2005	86.79 ପ୍ରତିଶତ ଖାଉଟିଙ୍କୁ ମିଟର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି
2.	ସମସ୍ତ ବିତରଣ ଫିଡ଼ରଗୁଡ଼ିକର ଶତ ପ୍ରତିଶତ ମିଟର ବସାଇବା	ମାର୍ଚ୍ଚ 2009	ମିଟରିଂ କାମ 84.97 ପ୍ରତିଶତ କରାଯାଇଛି
3.	ସଂଚାରଣ ଏବଂ ବିତରଣରେ କ୍ଷତି 34 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ, ଯାହା 20 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇବାର ଅଛି	2009-10	ବର୍ଷ 2015-16 ରେ ସଂଚାରଣ ଏବଂ ବିତରଣ ଜନିତ କ୍ଷତି 33.71 ପ୍ରତିଶତ
4.	ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ଶତ ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2012	ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ 96.00 ପ୍ରତିଶତ ଗ୍ରାମରେ ହୋଇଥିଲା

(ଉତ୍ସ: ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

¹⁷ ଓଡ଼ିଶା ଚିମର ଏବଂ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଓ୍ୱାର୍ଟ୍ସ ଏବଂ ଜେନେରାଲ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଏବଂ ସାଇଣ୍ଟିଫିକ୍ ଓ୍ୱାର୍ଟ୍ସ
¹⁸ ହାରାକୁଦ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ ଓ୍ୱାର୍ଟ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍, ଇଡକଲ ସିମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଇଡକଲ ରୋଲିଂ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍.
¹⁹ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ
²⁰ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା କ - 2, 3, 4, 5, 6, 7,12, 13, 14, 17, 18, 19, 21 ,30, 32, 33 ଏବଂ 34; ଖ- 1 ଏବଂ ଗ- 7, 9, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 27 ଏବଂ 28

1.32 ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ 1995 ଅନୁସାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ଚୟନ²¹ ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ (ନଭେମ୍ବର 1997) ର ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅପ୍ରେଲ / ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1999ରେ 51 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶଧନ ବିକ୍ରିକରି ଘରୋଇକେଣ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟ ଲାଇସେନ୍ସ ର ସର୍ଭାଇଭା ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବା ଫଳରେ ଓଇଆର୍‌ସି ଏହାର ଲାଇସେନ୍ସକୁ ରଦ୍ଦ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006ରେ ସେସୁ ନାମକ ଏକ ଯୁଟିଲିଟି ଗଠନ କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003ର ଧାରା 19 ଅନୁସାରେ ତିନୋଟି ଡିସକମ୍ (ନେସ୍କୋ, ଡ୍ରେସ୍କୋ ଏବଂ ସାଉଥକୋ)ର ଲାଇସେନ୍ସ ରଦ୍ଦ କରାଗଲା ଏବଂ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ସିଏମ୍‌ଡିକୁ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20(1)(d) ଅନୁସାରେ ପ୍ରଶାସକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହିପରି, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶିଳ୍ପର ସରଳିକରଣ ଯଥା ବିଦ୍ୟୁତର ଉତ୍ପାଦନ/ ସରବରାହ/ ବିତରଣ ଜନିତ କ୍ଷତି କମ୍ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତାର ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ଘରୋଇ ନିବେଶକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବା ଯାହା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାରର ଲକ୍ଷ୍ୟଥିଲା ତାହା ପୂରଣ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

---

²¹ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କମ୍ପାନୀ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (ସେସ୍କୋ), ଡ୍ରେସ୍କୋ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କମ୍ପାନୀ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (ଡ୍ରେସ୍କୋ), ନର୍ତ୍ତ୍ସ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କମ୍ପାନୀ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (ନେସ୍କୋ), ସଦର୍ସ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କମ୍ପାନୀ ଅଫ୍ ଓଡ଼ିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (ସାଉଥକୋ) ।

ଅଧ୍ୟାୟ II

2. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏସଆଇସି) ଅପ୍ରେଲ 1972ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ସତ୍ତ୍ୱ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ଭାବେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ (ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ) ମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ, ସହୋଯୋଗ, ଉପଦେଶ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଓଏସଆଇସିର ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର (ସିଏସ୍‌ଏସ୍‌ଇ) ଓ 11ଟି କମ୍ପାନୀ ଭଣ୍ଡାର (ଆରଏମ୍‌ଡି) ଥିଲା । ଓଏସଆଇସି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହାର ବିପଣନ, ନିର୍ମାଣ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବିଭାଗ ମାଧ୍ୟମରେ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପାଦନ କରେ ।

ଯୋଜନା

2010-13 ଏବଂ 2013-16 ପାଇଁ ଓଏସଆଇସି କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନୁଆଲ୍‌ର ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟରେ ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ)ର ସୁପାରିସ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଏସଆଇସି ଓଡ଼ିଶାର ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା, ଆବଶ୍ୟକୀୟ କମ୍ପାନୀଲର ପରିମାଣ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଣାଳୀର ତଥ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜିକୃତ 58,249 ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ ଓଏସଆଇସି କେବଳ 244 ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ନିଜ ପାଖରେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ସାଙ୍ଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ସୁଲ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ପାଇନଥିଲା । ଫଳରେ ସେବା ଶୁଳ୍କ ବାବଦରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ 6.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ବଜାର ପ୍ରବେଶ ପୂର୍ବରୁ ବଜାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଋହିତା ନିରୂପଣ କରିନଥିବାରୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ରାଣ୍ଡ ହିସାବରେ ବିପଣନ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ନିର୍ମାଣ ବୃଦ୍ଧି

ଚେଣ୍ଡର ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂପାନ୍ତ ଓ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଜାରି କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ 26 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟଠାରୁ 3 ରୁ 48 ମାସ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ଓଏସଆଇସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପନରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ 4.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜେରିମାନା ନ୍ୟସ୍ତ କରି ନଥିଲା ଯାହାକି ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ଥିଲା ।

ବାଣିଜ୍ୟିକ ବୃଦ୍ଧି

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଲୁହାଛଡ଼ା ଓ ଡବା ଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ନ କରିପାରିବା ଯୋଗୁଁ 5.33 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକ ଦେୟ ଉପାର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା । ବ୍ୟବସାୟମାନଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ନକରିବାରୁ ଓଏସଆଇସିର ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ 0.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଓଏସଆଇସି ବନ୍ଦେଇ ସାମଗ୍ରୀ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ କ୍ରୟ କରିବାରୁ ଏବଂ ପରିବହନ ସମୟରେ କମ୍‌ଡି ଯୋଗୁଁ 1.12 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି କରିଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା

ଗତ ତିନି ବର୍ଷ ଧରି ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ନ ହୋଇ ବକେୟା ରହିଛି । ଯଥା ସମୟରେ ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ନହେବା ଯୋଗୁଁ କମ୍ପାନୀର ଶେଷତମ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି, କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପରିଣାମ ଏବଂ ସଂଗୃହ୍ୟ ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ଉପଲକ୍ଷ ହୋଇନଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଅଧିନିୟମ ଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇଥିଲା ।

ଅବିବେକୀ ପାଣ୍ଡି ପରିଚ୍ଛଳନା ଯୋଗୁଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସୁଧ ବାବଦରେ 19.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ ପୃଥକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଖୋଲି ନଥିଲା ଯାହାକି ମଞ୍ଜୁରି ଆଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଯୋଜନା ପାଣ୍ଡିରୁ ଉପାର୍ଜିତ 21.61 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧକୁ ନିଜ ଆୟ ହିସାବରେ ନେଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଯୋଗାଣକାରୀ/ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଠାରୁ 4.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସ୍ତୁଳ କରି ନଥିଲା ।

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଥିଲା । 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସର୍ବନିମ୍ନ 15ଟି ବୈଠକ ମଧ୍ୟରୁ ଅତିକମ୍ କମିଟିର କେବଳ 8ଟି ବୈଠକ ହୋଇଥିଲା । ରଣା, ରଣଦାତା, ସର୍ବପେନ୍ନ ହିସାବ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାର ଅବଶେଷର ମିଳାମିଶା କରିବା ପାଇଁ ଅତିକମ୍ କମିଟି ଦେଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପାଳନ କରିନଥିଲା । କମ୍ପାନୀର ବିଭିନ୍ନ ହିତାଧିକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ସମୟୋଚିତ, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ପ୍ରଭାବୀ ପରିଚ୍ଛଳନା ସୁଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍‌ସ୍) ନଥିଲା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ଯଥେଷ୍ଟ ନ ଥିଲା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ/ ଅତିକମ୍ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ ହେଲା:

ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଖରିଦ୍ ଅଭିରୁଚି ନୀତି ଅନୁସାରେ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବା କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ଅନୁସରଣ କରିବା;

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରୁ ଅଭିଳକ୍ଷିତ ଫାଇଦା ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା;

ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିର ବିକାଶ କରିବା; ଏବଂ

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସହିତ ପ୍ରଭାବୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ଉପକ୍ରମଣିକା

2.1 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏସ୍‌ଆଇସି) ଅପ୍ରେଲ 1972ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ସତ୍ତ୍ୱ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ଭାବେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ²² (ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ) ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା, ଉପଦେଶ ଏବଂ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ କଞ୍ଚାମାଲ କ୍ରୟ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ପଦ୍ଧତି ଓ ଶୈଳୀରେ ଉନ୍ନତି ଆଣି ଦ୍ରବ୍ୟ ବିପଣନ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଥାଏ ।

²² ପୂର୍ବରୁ ଏହା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟୋଗ (ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଆଇ) ଭାବରେ ପରିଚିତ ଥିଲା

ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଏସଆଇସି ମୁଖ୍ୟତଃ ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଟିଏସଏଲ୍)ର ଲୁହାଛତ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଟେଲ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଆଇଓସିଏଲ୍)/ ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏପିସିଏଲ୍)ର ତବାଭର୍ତ୍ତି ପିଟୁ ଆବଣ୍ଟନ କରିବା ସହିତ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେବାର ସଂଗଠିତ ବିପଣନ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିଯୋଜିତ ଅଛି ।

ସାଙ୍ଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା

2.2 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ (ଜିଓଓ) ଅଣ୍ଟା, କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ (ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ) ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ପରିଚାଳିତ । ଓଏସଆଇସିର ପରିଚାଳନା ଭାର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଏମ୍‌ଡି) ସମେତ 11 ଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2016) ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ଏମ୍‌ଡି କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହକ ଯିଏକି ଜଣେ ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ, ଦୁଇ ଜଣ ଉପ ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ, ଜଣେ ପରିଚାଳକ, ସାତଜଣ ଯୁଗ୍ମ ପରିଚାଳକ ଏବଂ ଜଣେ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ତୁଲାଇଥାନ୍ତି ।

ସମାକ୍ଷାର ପରିସର ଓ ପଛଟି

2.3 ମାର୍ଚ୍ଚ 2003 ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହା ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ) ରେ ଓଏସଆଇସିର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସମାକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ରେ ଅକ୍ଟୋବର 2007ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଉପରେ ହୋଇଥିବା ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭାରେ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ରିପୋର୍ଟ ରୂପାନ୍ତ କରିବା ସମୟରେ କୋପୁର ମୁଖ୍ୟ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଛି । ମଇ ରୁ ଜୁଲାଇ 2016 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷାରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଓଏସଆଇସିର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପରିସରଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଓଏସଆଇସିର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ସମାକ୍ଷା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର (ସିଏସ୍‌ସ୍‌ଆଇ) ଏବଂ 11ଟି କମ୍ପାନୀର ଭଣ୍ଡାର (ଆର୍‌ଏମ୍‌ଡି) ପାଞ୍ଚଟି²³ କମ୍ପାନୀର ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ବିଭାଗରେ ନଥିପତ୍ର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଆରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

- 2.4** କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଥିଲା ଯେ:
- ଓଏସଆଇସିର ଯୋଜନା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ଉନ୍ନୟନ ନୀତି ଓ ଶିଳ୍ପ ସମନ୍ୱୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତି (ଆଇପିଆର୍) ଅନୁସାରେ ହୋଇଥିଲା;
  - ଓଏସଆଇସିର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କର ସାର୍ଥକ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ, ଦକ୍ଷ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା;
  - ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରୁଚ୍ଛି ପରିଚାଳନାରେ କାର୍ଯ୍ୟକୃଶମତା; ଏବଂ
  - ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତି ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା ।

²³ ବାଲେଶ୍ୱର, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର, କଟକ ଏବଂ ସମଲପୁର – ସ୍ତ୍ରୀଟିଫାଏର୍ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ ଦ୍ୱାରା ମନୋନୀତ

ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

2.5 ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ହାସଲ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୃହୀତ ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉତ୍ତରୁ ଆସିଅଛି:

- କମ୍ପାନୀର ସ୍ଥାପନପତ୍ର ଏବଂ ସଙ୍ଘ ନିୟମାବଳୀ;
- ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କର ବିକାଶ ଓ ପ୍ରୋସାହନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ (ଜିଓଆଇ) ଦ୍ଵାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ;
- ସମାକ୍ଷା ସମିତି, ଅନ୍ୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମିତି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ବୈଠକର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ / କାର୍ଯ୍ୟ ବିବରଣୀ; ଏବଂ
- ସାମଗ୍ରୀ ଓ ସେବାର କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ସମକ୍ଷାୟ ରୁକ୍ଷ, ରାଜିନାମା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପରିଣାମ

2.6 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼ର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ବିବରଣ ଡିନି ବର୍ଷର (2013-14 ରୁ 2015-16) ବକେୟା ରହିଛି । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହାର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ 2012-13 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୂପାନ୍ତ କରିଛି ଏବଂ 2013-14 ରୁ 2015-16 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଙ୍କଳନାଳୀ ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି । ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ବର୍ଷ ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି **ପରିଶିଷ୍ଟ-3** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି

2.7 ପରିଶିଷ୍ଟ ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ:

- ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରିଫେରେନ୍ସ୍ ଅଂଶପୁଞ୍ଜିର ମୋଟନ ଯୋଗୁଁ ଅଂଶପୁଞ୍ଜିର ପରିଣାମ 2011-12 ରେ 40.80 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2015-16 ରେ 20.17 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ତଥାପି ଗଚ୍ଛିତ ଓ ବଳକା ପାଣ୍ଠିର ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ କମ୍ପାନୀର ବାସ୍ତବିକ ମୂଲ୍ୟ 2011-12 ରେ 47.06 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2015-16 ରେ 61.70 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।
- ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ଵ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଧାରା ଦର୍ଶାଉଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ସଙ୍କ ମିଆଦି ଅଗ୍ରାମ ଓ ରଣର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଯୋଗୁଁ ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି 2011-12 ରେ 123.78 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2015-16 ରେ 262.45 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ସେହିପରି, ପରିଚ୍ଛଳନା ପୁଞ୍ଜିର ଆବଶ୍ୟକତା ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ସଙ୍କ ମିଆଦୀ ରଣ ଓ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଠିକାଦାର/ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କୁ ଦେୟରେ ବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ଵ 2011-12 ରେ 108.99 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2015-16 ରେ 217.75 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ଫଳାଫଳ

2.8 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ରେ ପରିସମାପ୍ତ ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଓସ୍ତାଆଇସିର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାର ପରିଣାମ ନିମ୍ନସ୍ଥ ସାରଣୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2011-12	2012-13	2013-14 (ସାମୟିକ)	2014-15 (ସାମୟିକ)	2015-16 (ସାମୟିକ)
କର୍ମ ସମ୍ପାଦନରୁ ରାଜସ୍ୱ	481.89	546.16	612.77	649.42	551.06
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ	8.85	8.45	8.68	13.64	13.30
ମୋଟ ଆୟ	490.74	554.61	621.45	663.06	564.36
ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ	474.09	539.41	607.80	646.45	552.17
ଅସାଧାରଣ ଓ ବିଶେଷ ଖର୍ଚ୍ଚ ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ	16.65	15.20	13.65	16.61	12.19
ଅସାଧାରଣ ଏବଂ ବିଶେଷ ଖର୍ଚ୍ଚ	1.65	1.25	0.03	0.01	0
କର ବସାଣ ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ/ ବର୍ଷର ଲାଭ	15.00	13.95	13.62	16.60	12.19

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ:

- କର୍ମ ସମ୍ପାଦନରୁ ରାଜସ୍ୱ 2011-12ରେ 481.89 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2014-15ରେ 649.42 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ଏବଂ ପିରୁ ବିକ୍ରି ପରିମାଣରେ କମ୍ପତି ଏବଂ ପିରୁ ଓ ଲୁହାଛତର ବିକ୍ରି ଦର ହ୍ରାସ ଯୋଗୁଁ 2015-16ରେ ଏହା 551.06 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । କାରବାରରେ ବୃଦ୍ଧି ସତ୍ତ୍ୱେ ଓସ୍ତାଆଇସିର କର ବସାଣ ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ ନିଶ୍ଚଳ ଥିଲା ଏବଂ 2011-16 ଅବଧିରେ ଏହା 12.19 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 16.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହା ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ବିତରଣ କମିସନ୍‌ରେ ହ୍ରାସ ଏବଂ ଟାଲୁ ଖର୍ଚ୍ଚର ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥିଲା ।
- କର ବସାଣ ପୂର୍ବରୁ ଲାଭର ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ ଯଥା ମିଆଦି ଜମା ଉପରେ ସୁଧରୁ ମିଳିଥିଲା ଯାହାର ପରିମାଣ 8.45 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 13.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା, ଯାହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ଜନିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ଆଂଶିକ ଆୟ ହୋଇଥିଲା ।
- 2011-16 ମଧ୍ୟରେ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ଜନିତ ରାଜସ୍ୱର 79 ରୁ 90 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍, ଆଇଓସିଏଲ୍ ଏବଂ ଏସ୍‌ପିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଭଳି ବଡ଼ ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କର ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟରୁ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଉଥିଲା ଯେ ଓସ୍ତାଆଇସି ରାଜ୍ୟରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କର ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ବ୍ୟତିକ୍ରମରେ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ବୃହତ ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯିବ ଏବଂ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ବିବିଧୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ମିଆଦି ଜମାରେ ରଖାଯାଇଥିବା ବଳକା ପାଣ୍ଡିର ଉପଯୋଗ ହେବ ।

ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ୱୀକାର

2.9 ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରିବା ସମୟରେ ଓସ୍ତାଆଇସି ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହାୟତାକୁ ଅତିବ୍ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି ।

ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ

2.10 3 ମଇ 2016 ରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରବେଶ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସମାକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ପଛଟି ବିଷୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ 9 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016 ରେ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ଗୁଡ଼ିକୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରତିବେଦିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 28 ନଭେମ୍ବର 2016 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏହା ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଦେଇଥିବା ଉତ୍ତର ଓ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପ୍ରଦତ୍ତ ମତାମତକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନ ଚୁଡ଼ାନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନସ୍ଥ ଅନୁକ୍ଷେପରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା ।

ଯୋଜନା

ନିଗମ ଯୋଜନାର ଅନୁପସ୍ଥିତି

2.11 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ରାଜ୍ୟର ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଯାଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ଉନ୍ନୟନ ନୀତି 2009 ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ସମନ୍ବୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତି (ଆଇପିଆର୍) 2007 ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଜନାଦେଶ ଦେଇଥିଲା ।

- ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ଏହାର ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ସେବା କ୍ରୟ କରିବାରେ ମୁଖ୍ୟ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।
- ରାଜ୍ୟର ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଉତ୍ପାଦ ଏବଂ ସେବାର ବିପଣନ କରିବାରେ ସାଂଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।
- କଞ୍ଚାମାଲ ଭଣ୍ଡାର ସ୍ଥାପନ କରି ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ କଞ୍ଚାମାଲର ଠିକଣା ଏବଂ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ନ୍ୟାନୁଆଲ (ନଭେମ୍ବର 2009) ଅନୁସାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ନିଜର ଦୂରଗାମୀ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ନିଗମ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲରେ ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ କୌଣସି ଦୂରଗାମୀ ନିଗମ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । ପରିପ୍ରେକ୍ଷିକ ନିଗମ ଯୋଜନାର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ କୌଣସି ବିକାଶ କରିବାରେ ଏବଂ ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କର ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାର କ୍ରୟ, ବିତରଣ ଓ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କୁ କଞ୍ଚାମାଲ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଜନାଦେଶକୁ ପୂରା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ନିଗମ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କର ଡିସେମ୍ବର 2016 ରେ ହେଉଥିବା ଆଗାମୀ ବୈଠକରେ ଏହା ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ରାଜ୍ୟରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା

2.12 ବଜାରରେ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମନୋଭାବ ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଉଦ୍ୟୋଗମାନ ଆହ୍ୱାନର ମୁକାବିଲା କରିବାରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଶିଳ୍ପ ସମନ୍ବୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତି (ଆଇପିଆର୍)

2007 ଓ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ଉନ୍ନୟନ ନୀତି 2009 ଅଧିନିୟମ କରିଥିଲେ । ଏହା ଅଧୀନରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ରାଜ୍ୟରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀର ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦ ଓ ସେବା କିଣାବିକା କରିବାରେ ସହାୟତା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଜନାଦର୍ଶେ ପାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ରାଜ୍ୟର ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଉଥିବା ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହଯୋଗର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଭାବଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କ ତଥ୍ୟାବଳୀର ଅନୁପସ୍ଥିତି

2.13 ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ଅଗଷ୍ଟ 2008 ରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି /ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟ, ବ୍ୟବହୃତ କମ୍ପାନୀର ତାଞ୍ଚା ଓ ପରିମାଣର ତଥ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । କୋପୁର ସୁପାରିଶର ଆଠ ବର୍ଷ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହିପରି କୌଣସି ତଥ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ କୌଣସି ଚେଷ୍ଟା କରିନଥିଲା । ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ, ସହଯୋଗ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା ।

ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ ଯେ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିବା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଫାଇଲ୍/ ରେଜିଷ୍ଟର ଏବଂ ଡ୍ରେସ୍‌ଭାଇଟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି । ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ପଞ୍ଜିକୃତ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟାବଳୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ଯାହାକୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ବ୍ୟବହାର କରିପାରିବ ।

ଅଣ୍ଡ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ

2.14 ରାଜ୍ୟର ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କୁ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ହେଉଛନ୍ତି ରତ୍ନାନୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ କିଣାବିକା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଡିଇପିଏମ୍) । ପଞ୍ଜିକୃତ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀଥିବା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନେ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଡିଇପିଏମ୍ ଅଥବା ଜିଲ୍ଲା ଉଦ୍ୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ର(ଡିଆଇସି) ଜରିଆରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ମାନଙ୍କର ସାଙ୍ଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ହୋଇଥିବାର ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଓ ଏହାର ଅଧିନସ୍ଥ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ କ୍ରୟ ଆଦେଶ ପାଇଥାଏ । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହି ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ମାନଙ୍କୁ ପଞ୍ଜିକୃତ କରି ଏକ ସଂଗଠନ କରିବା ଦରକାର ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଆବଶ୍ୟକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଯୋଗାଣ ଓ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାନଙ୍କର ଡିଇପିଏମ୍ ବା ଜିଲ୍ଲା ଉଦ୍ୟୋଗ କେନ୍ଦ୍ରରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ସ୍ଥିତିର ଯାଞ୍ଚ ନ କରି ନିଜ ପାଖରେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟର ଡିଇପିଏମ୍/ ଡିଆଇସିରେ ପଞ୍ଜିକୃତ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା) ହୋଇଥିବା ସର୍ବମୋଟ 58,249 ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍ ମଧ୍ୟରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେବଳ 244 ଉଦ୍ୟୋଗକୁ (ଏକ ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍) ନିଜ ପାଖରେ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଅବଶିଷ୍ଟ ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କୁ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଚେଷ୍ଟା କରିନଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କ୍ରୟ/କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦେଶ ନ ମିଳିବା କାରଣରୁ ସମ୍ଭବତଃ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ମାନଙ୍କର କମ୍ ପଞ୍ଜିକୃତ ହେବାର ଅନୁମାନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା **ଅନୁବେଦ 2.15** ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ମାନଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ପାଇଁ ଅବଗତ କରାଯିବ ।

କିଣିବାରେ ପ୍ରାଥମିକତା

2.15 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସରକାରୀ ବିଭାଗ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ଥାନ ଆଦେଶ ପାଇବା ପାଇଁ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ମାନଙ୍କର ସାଙ୍ଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଥିଲା । ଯାହା ପାଇଁ ଏହା ଆଦେଶ ମୂଲ୍ୟର ଏକ ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେବା ଭାର ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍‌ଦାର ଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ କରୁଥିଲା ଯେ ସରକାରୀ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ଡିଇପିଏମ୍ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରାକୃତ ଦର ରୁଚ୍ଛି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ

ଓଏସ୍‌ଆଇସି ନିକଟରେ ସିଧାସଳଖ ବରାଦ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ । ଜୁନ୍ 2015 ରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସଂଗ୍ରହଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ସଂଗ୍ରହଣ ଅଭିରୁଚି ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଓ ଅଧିକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଜରିଆରେ ବାର୍ଷିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା ମୂଲ୍ୟର 20 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶ ସ୍ଥାନୀୟ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଜଣିବାର ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ କୃଷି ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ ଓ ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ କର୍ମ ସମ୍ପାଦନକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ଏହାର ଅଧିକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି କ୍ରୟ/କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦେଶ ପାଇନଥିଲା । ଯଦିଓ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହି ବିଷୟରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ବିଭାଗର ବାରମ୍ବାର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା ତଥାପି କୌଣସି ଜବାବ ପାଇନଥିଲା । ବର୍ଷ 2011-15 ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଡିଲିଭିଏମ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଦର ରୁଚ୍ଛି ମାଧ୍ୟମରେ 697.73 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାମଗ୍ରୀ କିଣିଥିଲେ ଯାହାର କ୍ରୟାଦେଶ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଜରିଆରେ ହୋଇନଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦ ଗୁଡ଼ିକ ବିପଣନ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ସାଙ୍ଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ ଗଢ଼ିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବା କ୍ରୟ ଉପରେ ସେବା ଭାର ବାବଦରେ ଅତିରିକ୍ତ 6.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ଵ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି/ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ବିଭାଗ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ଆବଶ୍ୟକ ସାମଗ୍ରୀ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଜରିଆରେ କିଣିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଅନୁସରଣ କରିବେ ।

ସାଂଗଠନିକ ବିପଣନ

2.16 ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କର ସାଙ୍ଗଠନିକ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କୃଷି ଓ ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟକୁ କୃଷି ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଓ ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ:

- ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପାଇଥିବା ବରାଦ/ କ୍ରୟାଦେଶ/ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଏବଂ ଯୋଗାଣକାରୀ/ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରୟାଦେଶ/ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର କୌଣସି ତଥ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା ।
- ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010/2013 ରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସୂଚିଭୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶଗୁଡ଼ିକର ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକ ପାଇଁ ଅନୁଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଓଏସ୍‌ଆଇସି କିନ୍ତୁ ଏଭଳି କୌଣସି ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିନଥିଲା ଯାହା ଦ୍ଵାରା ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଯୋଗାଣକାରୀ ବା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶଗୁଡ଼ିକର ମନମୁଖୀ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇଥିଲା । କୃଷି ଉପକରଣ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା 50 ଜଣ ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 2014-2016 ମଧ୍ୟରେ କେବଳ 17 ଜଣଙ୍କୁ କ୍ରୟାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ସାତ ଜଣ ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କୁ ଏକାଧିକ କ୍ରୟାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା 78 ଜଣ ଠିକାଦାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ 18 ଜଣଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ନଅ ଜଣ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଏକାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।
- ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ଅଧିନିୟମ 2006 ଅନୁସାରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କର ବକେୟା ଦେୟକୁ ଆବଶ୍ୟକ 45 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପରିଶୋଧ କରି ପାରିନଥିଲା । ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କର ଦେୟ ବାବଦରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 6.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ବକେୟା ଥିଲା ଯାହା ଏକ ରୁ ଡିନି ବର୍ଷ ପୂରୁଣା ଦେୟ ଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ ଯେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ ସୂଚୀଭୁକ୍ତ କରାଇ ସାଂଗଠନିକ ବିପଣନ ପାଇଁ ଏକ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ଏବଂ କ୍ରୟ/ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକର ନ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗତ ଆବଶ୍ୟକ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବ ।

ଅଣ୍ଡା ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କୁ କମ୍ପାନୀରେ ଯୋଗାଣ

2.17 କମ୍ପାନୀର ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥାପନ କରି ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ ମାନକର ଆବଶ୍ୟକ କମ୍ପାନୀର ଠିକଣା ଏବଂ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଅଧିକାର ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏଭଳି କମ୍ପାନୀର ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକ ଲୁହା ଓ କୋଇଲା ପରି ମୁଖ୍ୟ କମ୍ପାନୀର ଯୋଗାଣରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଭାବ ଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ।

- ସେଲ୍, ଆର୍‌ଆଇଏନ୍‌ଏଲ୍ ଓ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଭଳି ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ରାଜ୍ୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ (ଏସ୍‌ଏସ୍‌ଆଇସି) ଜରିଆରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ ଲୁହା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ଏକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପାଇଁ ଏସ୍‌ଏସ୍‌ଆଇସିମାନଙ୍କୁ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ପ୍ରତି ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା 480 ଟଙ୍କାରୁ 550 ଟଙ୍କା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ଭାରତ ସରକାର 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିତରଣ ପାଇଁ 1.05 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଲୁହା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ମଧ୍ୟରୁ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେବଳ 128 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଉଠାଣ କରିଥିଲା, ଯାହାକି ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଓ ଅନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା ଅତିରିକ୍ତ 590 ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିଲା ଯାହା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀର ଉଠାଣରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଲୁହା ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବ୍ୟବସାୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମୁକ୍ତ ହେବା ଫଳରେ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ଉଠାଣରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହ୍ରାସ ଘଟିଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ ଦିଆଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚର ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିଲା । ଉତ୍ତରୀ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନ ଥିଲା, ଯେହେତୁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସଠିକ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ନିଜର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରଦାନ କରିବ ।

- ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ବଛାଯାଇଥିବା ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ରିଆଡି ଦରରେ କୋଇଲା ଯୋଗାଇ ଆସୁଛି ଯାହାପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସେବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା 33 ଟଙ୍କା ପାଉଥିଲା । କୋଇଲା ଆବଶ୍ୟକରେ ବଡ଼ ଧରଣର ଅନିୟମିତତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେବାରୁ ମଇ 2010 ରୁ ଏହି ବ୍ୟବସାୟକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଜାନୁଆରୀ 2011 ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ ଯେ ଏକ ସୁବିସ୍ତୃତ କୋଇଲା ବିତରଣ ନୀତି (ସିଡିପି) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଅପ୍ରେଲ 2011 ରୁ ପୁନଃ ଏହି ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବେ । ତିନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ବିତିଯିବା ପରେ ଡିସେମ୍ବର 2014 ରେ ଏହି ସିଡିପି ରୁଦ୍ଧାନ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 2015-16 ରେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ ପାଇଁ ଭାରତ କୋଇଲା ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା 0.75 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ କୋଇଲା ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିଲେ । ଜିଲ୍ଲା ଶିଳ୍ପ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଯୋଗ୍ୟ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜି ବିବରଣ ନପାଇବାରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣ ଯୋଗାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ବିତରଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଇଲା ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କୁ କୋଇଲା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସିଡିପି ରୁଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରସ୍ତୁତିମୂଳକ ଆୟୋଜନ ନ କରିପାରିବା ଯୋଗୁଁ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇମାନଙ୍କୁ କୋଇଲା ଯୋଗାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ବିଭାଗ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଜରିଆରେ 2017 ରୁ କୋଇଲା ବିତରଣ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛି ।

ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଛାପଯୁକ୍ତ ବିପଣନ(ଦ୍ରାଞ୍ଚ ମାଜେଟିଙ୍ଗ୍)

2.18 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2014) ଅନୁସାରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଯଥାକ୍ରମେ ଓଡ଼ି-ଫୁଡ୍ ଓ ଓଡ଼ି-ଟେକ୍ ମାର୍କା ଥାଇ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଅଣଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ଛାପଯୁକ୍ତ ବିପଣନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରେସର୍ସ, ହ୍ୟାଣ୍ଡ-ଉଇଲନୋୟର୍ସ, ଉଇତର୍ସ ଇତ୍ୟାଦି କୃଷି ଉପକରଣ ଓଡ଼ିଟେକ୍ ମାର୍କା ବହନ କରିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ମଧ୍ୟ ଦୈନିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଲୁଣକୁ ଜାନୁଆରୀ 2015 ରେ ଓଡ଼ିଫୁଡ୍ ମାର୍କା ଥାଇ ବଜାରକୁ ଛାଡ଼ିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ:

- ଓଏସ୍‌ଆଇସି ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2015 ମଧ୍ୟରେ 12 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଦୈନିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଲୁଣ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015 ପରଠାରୁ ଏହି ଲୁଣର ବିକ୍ରି ହୋଇନଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦୈନିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଲୁଣର ବଜାର ପ୍ରବେଶ ପୂର୍ବରୁ ଚନ୍ଦ୍ରଦାର ନିରୂପଣ ଏବଂ ବଜାର ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରି ନଥିବାରୁ କ୍ଲେଡାମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଜବାବ ମିଳିନଥିଲା ।
- ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କୁ କୃଷି ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଉପରେ ଓଡ଼ି-ଟେକ୍ ଛାପର ମୁଦ୍ରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରିବା ଯୋଗୁଁ ଛାପଯୁକ୍ତ ବିପଣନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇନଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ କଠୋର ବିପଣନ କୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ଦୈନିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଲୁଣ ବିକ୍ରିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ ଦୃତ ଚଳଣି କୃଷି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ି-ଟେକ୍ ଛାପର ମୁଦ୍ରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯିବ ।

ଯୁବ ଅଭିନବୀକରଣ ପାର୍ଟି

2.19 ରାଜ୍ୟର ଯୁବ ଶକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ ଅଭିନବତା ଆଣିବା ସକାଶେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ନୀତି (ଓଏସ୍‌ଓଆଇସି), 2013 ର ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ନୂତନ ଓ ଅଭିନବ ଧାରଣା / ସାମଗ୍ରୀ/ ସେବା ପାଇଁ ତିନି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଦିଆଯିବାର ଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ କ୍ରିୟାନୁୟନ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ପ୍ରଶାସନିକ ଦେୟ ବାବଦରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଥବା ଆବଶ୍ୟକ ରାଶିର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍‌ଦାର ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାର୍ଚ୍ଚ / ଅକ୍ଟୋବର 2015 ରେ ଦୁଇଟି ସମାନ୍ କିଣ୍ଡରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ 160 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ, ଓଏସ୍‌ଆଇସି ତାହା ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ 13.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା 21 ଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିଥିଲା । ଯାହା ଏହି ଯୋଜନାର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ହାସଲ କରିନଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କ୍ରିୟାନୁୟନ କରି ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ସୁଦ୍ଧା ଆବଶ୍ୟକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଅଛି ।

ଠିକା ପରିଚାଳନା

ନିର୍ମାଣ ରୁଚ୍ଛ

2.20 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓ ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରେ ଯାହା ଏହାର ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନଥିଲା । ଓଏସ୍ଆଇସି 2011-16 ମଧ୍ୟରେ 80.45 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 36ଟି ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ 65.62 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାମ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ (ଡିଟିଇଟି) ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ବଳକା 14.83 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କୃଷି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇଥିଲା । ସମୀକ୍ଷାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଭାବ ଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ।

କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ବିଳମ୍ବତା

2.21 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିବା 36ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା କେବଳ ଛଅ ଗୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ 3 ରୁ 26 ମାସ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ 30 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ 20ଟି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଠାରୁ 9 ରୁ 48 ମାସ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ଏବଂ ବଳକା 10ଟିରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା । ସମୀକ୍ଷାରେ 26 ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ 16ଟି କାର୍ଯ୍ୟର ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ:

- ସମସ୍ତ 16ଟି କାର୍ଯ୍ୟର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦରସୂଚୀ 2008 ଅନୁସାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲା । ଟେଣ୍ଡର ରୂପାନ୍ତ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳ 2.88 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।
- ପ୍ରଥମ ଟେଣ୍ଡରରେ ଏକମାତ୍ର ନିଲାମ ତକାଳି ଥିବା ଯୋଗୁଁ 9ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ 11 ମାସ ପରେ ପୁନର୍ବାର ଟେଣ୍ଡର ହୋଇଥିଲା । ସେହିଭଳି ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରଶାସନିକ ଅନୁମୋଦନ ଓ ପାଣ୍ଟି ପାଇବାର 17 ରୁ 22 ମାସ ପରେ ଟେଣ୍ଡର ହୋଇଥିଲା ।
- 15ଟି କାର୍ଯ୍ୟର ଟେଣ୍ଡର ରୂପାନ୍ତ ପରେ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦେବାରେ 2 ରୁ 9 ମାସ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ଯାହାର କୌଣସି କାରଣ ଲିପିବଦ୍ଧ ନ ଥିଲା ।

ସରକାର ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମର୍ଥନ କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜମି ଯୋଗାଇ ନ ଦିଆଯିବାରୁ ଓ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ନଥିବାରୁ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ଓଏସ୍ଆଇସିର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ଥିଲା । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ଓଏସ୍ଆଇସି ଜମିର ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରି କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦେଇଥିଲା । ସରକାର ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଓଏସ୍ଆଇସିକୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ବିଳମ୍ବକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ ନ କରିବା

2.22 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଠିକାଦାରଙ୍କ ସହିତ କରିଥିବା ରୁଚ୍ଛର ସର୍ବାଧିକ 10 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତିରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଲେ ପ୍ରତି ସପ୍ତାହ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟର ଦେଡ ପ୍ରତିଶତ ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରିବାର ଥିଲା । 36ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ 26ଟି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଏସ୍ଆଇସି ବିଳମ୍ବର କାରଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ନଥିଲା କିମ୍ବା ଠିକାଦାରଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରି ନଥିଲା । କରାଯାଇଥିବା ରୁଚ୍ଛର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଏହି 26ଟି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ କୌଣସି ଠିକାଦାର ସମୟ ବଢାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରି ନଥିଲେ । ତଥାପି ଓଏସ୍ଆଇସି ଖୁଲାପି ଠିକାଦାରଙ୍କ ଉପରେ 4.92 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରି ନଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତି ବେଳେ ବିଳମ୍ବର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯିବ ।

ବାଣିଜ୍ୟିକ ରୁଚ୍ଛି

2.23 ବାଣିଜ୍ୟିକ ଗତିବିଧିରୁ ରାଜସ୍ୱ ମୁଖ୍ୟତଃ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍, ଆଇଓସିଏଲ୍ ଏବଂ ଏର୍‌ପିସିଏଲ୍ ଭଳି ବଡ଼ ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କର ଲୁହା ଛତ ଓ ତବା ଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟରୁ ହୋଇଥିଲା । ବାଣିଜ୍ୟିକ ଗତିବିଧି ରୁଚ୍ଛିରୁ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଅଭାବ ଗୁଡ଼ିକ ପରିଚ୍ଛେଦ 2.24 ରୁ 2.30 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା ।

ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲରେ ବିଫଳତା

2.24 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ରାଜ୍ୟର ଏକମାତ୍ର ସଂସ୍ଥା ଭାବେ 2000-01 ରୁ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଲୁହାଛତ ବିତରଣ କରି ଆସୁଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଇଓସିଏଲ୍ ଏବଂ ଏର୍‌ପିସିଏଲ୍‌ର ତବା ଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ଏହାର ଅଧିକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ କ୍ୟାରି ଫରୱାର୍ଡ୍ ଏଜେଣ୍ଟ (ସିଏଏଫ୍) ଅଟେ । 2011-16 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲୁହାଛତ ଓ ପିଚୁର ଉଠାଣ ଏବଂ ବିକ୍ରିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉପଲକ୍ଷ୍ମତାର ସମାକ୍ଷା କରାଯାଇ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତ୍ତବ୍ୟ ରଖାଯାଇଛି ।

- 2011-12 ବର୍ଷରେ ଲୁହାଛତ ଉଠାଣ ଓ ବିକ୍ରିକୁ ବାଦ ଦେଲେ 2011-16 ଅବଧିରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଉଭୟ ଉତ୍ପାଦର ଉଠାଣ ଓ ବିକ୍ରିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିପାରି ନଥିଲା ।
- ବର୍ଷ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଲୁହାଛତ ବିକ୍ରିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 3.68 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଥିବାବେଳେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେବଳ 3.28 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ବିକ୍ରି କରିପାରିଥିଲା ଏବଂ 0.40 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ନିଅଣ୍ଟ ରହିଯାଇଥିଲା । ସେହିଭଳି ବର୍ଷ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ତବା ଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁ ବିକ୍ରିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 1.19 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ଥିବାବେଳେ କମ୍ପାନୀ କେବଳ 0.93 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ବିକ୍ରି କରିପାରି ଥିଲା ଏବଂ 0.26 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ ଟନ୍ ନିଅଣ୍ଟ ରହିଥିଲା । ବର୍ଷ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଲୁହାଛତ ଓ ତବା ଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁର ବିକ୍ରିରେ ନିଅଣ୍ଟର ପରିମାଣ ଯଥାକ୍ରମେ 4 ରୁ 18 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 9 ରୁ 30 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଥିଲା । ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ନ କରିପାରିବା ଯୋଗୁଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 5.33 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆବଣ୍ଟନ ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଉଠାଣ/ ବିକ୍ରିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍, ଆଇଓସିଏଲ୍ ଏବଂ ଏର୍‌ପିସିଏଲ୍ ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉପଲକ୍ଷ୍ମତା ସର୍ବଦା ବଜାର ସ୍ଥିତି ଓ ବଜାରରେ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଯୋଗାତା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ବଜାରର ସ୍ଥିତି ଓ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଯୋଗାତାର ସାମ୍ପନା କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ କୌଶଳ/ ଯୋଜନା କରି ନଥିଲା ।

କମ୍ ଉପଲକ୍ଷ୍ମତାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଏବଂ ଆଇଓସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ, ଲୁହାଛତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପରିମାଣ ନ ଉଠାଇବା ଏବଂ ତବା ଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଇଓସିଏଲ୍/ ଏର୍‌ପିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଯ୍ୟକ୍ୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ଦେୟ ରଖିବାରୁ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ଲୁହାଛତ ଓ ପିଚୁ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ବାସ୍ତବ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାକୁ ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ

2.25 ଖୁରୁରା ବିକ୍ରି ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଓସସ୍‌ଆଇସି ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ର ପ୍ରକଳ୍ପ ବିତରଣକାରୀ²⁴ ରୂପେ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ବଡ଼ ଖାଉଟିମାନଙ୍କୁ ଲୁହାଛଡ଼ ଯୋଗାଇ ଆସୁଛି । ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ବିକ୍ରି ଓସସ୍‌ଆଇସିର ମୋଟ ବିକ୍ରି ପରିମାଣର 3 ରୁ 5 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ 2010-11 ବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଓସସ୍‌ଆଇସିର ପ୍ରକଳ୍ପ ବିକ୍ରି ପରିମାଣ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସେହିଭଳି ପିରୁ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଓସସ୍‌ଆଇସିର ଜୟପୁରଠାରେ ଥିବା ଡିପୋ ଏକ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଓସସ୍‌ଆଇସି ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ ପିରୁ ପରିମାଣର 16 ରୁ 43 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶଦାନ କରିଥିଲା । ଆଇଓସିଏଲ୍ ଜୟପୁର ଠାରେ ଏକ ସିଏଫ୍‌ଏ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014 ରେ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଜମି ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ଓସସ୍‌ଆଇସିକୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ଯାହା ଓସସ୍‌ଆଇସି ଯୋଗାଇ ପାରିନଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଆଇଓସିଏଲ୍ ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରେ ଏକ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାକୁ ଜୟପୁର ଠାରେ ସିଏଫ୍‌ଏ କରି ନିଯୁକ୍ତ ଦେଇଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ 2015-16 ରେ ପିରୁ ବିକ୍ରିର ପରିମାଣ 2014-15 ତୁଳନାରେ 34 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ 2010-11 ରୁ ସରକାରୀ ବିଭାଗମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲୁହାଛଡ଼ କିଣା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିକ୍ରି ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଆହୁରି କହିଲେ ଯେ ଜମି ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆଇଓସିଏଲ୍ ଏକ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାକୁ ଜୟପୁର ଠାରେ ସିଏଫ୍‌ଏ କରି ନିଯୁକ୍ତ ଦେଇଥିଲା । ଉତ୍ତରୀ ଗ୍ରହଣାୟ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ଆଇଓସିଏଲ୍ ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଡିସେମ୍ବର 2013 ରେ ଜମିର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ଓସସ୍‌ଆଇସିକୁ ଜଣାଇଥିଲା । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର ଲୁହା ଓ ଇସ୍ତାତର ଅନ୍ୟ ବଡ଼ ଉତ୍ପାଦନକାରୀଙ୍କ ସହଯୋଗିତାରେ ବ୍ୟବସାୟର ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବା ପାଇଁ ଓସସ୍‌ଆଇସିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଷ୍ଟକ୍ ନ ଉଠାଇବା

2.26 ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ଲୁହାଛଡ଼ ବିତରଣ କରିବା ପାଇଁ ଓସସ୍‌ଆଇସି ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ସୁପାରୀଶ କ୍ରମେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 400 ଜଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସହିତ ରୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ରୁକ୍ତ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀ ପ୍ରତିମାସରେ ସର୍ବନିମ୍ନ 20 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଲୁହାଛଡ଼ ଉଠାଇବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ଛଅ ସପ୍ତାହ ଧରି ସର୍ବନିମ୍ନ ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଇବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ରୁକ୍ତ ରଦ୍ଦ ହେବା ସହିତ ପ୍ରତିଭୂତି ଅମାନତ (ଏସ୍‌ଡି) ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବାର ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2011-16 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 400 ଜଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 71 ଜଣ କୌଣସି ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଇ ନଥିଲେ । ନଠଉଠାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓସସ୍‌ଆଇସି ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ରୁକ୍ତ ରଦ୍ଦ କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା 43 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଭୂତି ଅମାନତ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିନଥିଲା । 2011-16 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓସସ୍‌ଆଇସି ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା 908 ଟଙ୍କାରୁ 1120 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଦେୟ ପାଉଥିଲା । 71 ଜଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବନିମ୍ନ ପରିମାଣର ଉଠାଣ ନ ହୋଇପାରିବା ଯୋଗୁଁ ଓସସ୍‌ଆଇସି ଏହି ସମୟରେ 2.49 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାମ୍ବାବ୍ୟ ଦେୟ ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ଖୁଲାପି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ରୁକ୍ତକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

²⁴ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ପରିସରଭୁକ୍ତ ଥିବା ଖାଉଟି/ ସରକାରୀ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ବାବଦ ସିଧାସଳଖ ବିକ୍ରି

ପିଚୁ ବିକ୍ରିରେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ

2.27 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ଏହାର ଭଣ୍ଡାରରୁ ଆଇଓସିଏଲ୍ /ଏଚ୍‌ପିସିଏଲ୍‌ର ତବାଭର୍ତ୍ତି ପିଚୁ ବିକ୍ରି କରିଆସୁଅଛି ଯାହା ପାଇଁ ଆଇଓସିଏଲ୍/ଏଚ୍‌ପିସିଏଲ୍ ଫେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା ଓଏସ୍‌ଆଇକୁ 400 ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲା । ସେହି ଅନୁସାରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଅନୁମୋଦିତ ଦରରେ ପିଚୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ତାହାର ତିନୋଟି ଭଣ୍ଡାର²⁵ରେ ଅନୁମୋଦିତ ଦରରେ ପିଚୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର ଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା 200 ଟଙ୍କାରୁ 831 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରଖିଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ଯୋଗୁଁ ବିକ୍ରି ପରିମାଣ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ପରିମାଣ ସରୁପ 2015-16 ବର୍ଷରେ ବିକ୍ରି ପରିମାଣ 13,967 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ହୋଇଥିଲା ଯେତେବେଳେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟର ପରିମାଣ 20,004 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଦରର ସମାନତା ଆଣିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ

2.28 ବାର୍ଷିକ ବିତରଣକାରୀ ରୁଚ୍ଛି ଅନୁସାରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ଭଣ୍ଡାରରୁ ଘରୋଇ ପରିବହନ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଲୁହାଛଡ଼ ଉଠାଇ ମଞ୍ଚେଶ୍ୱର ଠାରେ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରିୟ ଭଣ୍ଡାରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରୁଥିଲା, ଯେଉଁଠାରୁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରିୟ ଭଣ୍ଡାର ଓ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ ହେଉଥିଲା । ଉଭୟ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଓ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ଭଣ୍ଡାର ଦୁଇ ଜିମି ବ୍ୟବଧାନରେ ରହିଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର 2013 ରେ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଏହାର ଭଣ୍ଡାରକୁ ମଞ୍ଚେଶ୍ୱରରୁ 45 କିମି ଦୂରରେ ଥିବା ଟାଙ୍ଗିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିଥିଲା । ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଭଣ୍ଡାରକୁ ଟାଙ୍ଗିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବା ପରେ ଟାଙ୍ଗି ନିକଟରେ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରିୟ ଭଣ୍ଡାରଗୁଡ଼ିକ, ଯେଉଁମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର କେନ୍ଦ୍ରିୟ ଭଣ୍ଡାରରୁ ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଉଥିଲେ, ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ଟାଙ୍ଗି ଭଣ୍ଡାରରୁ ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଇଥିଲେ ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଭଣ୍ଡାର ମଞ୍ଚେଶ୍ୱର ଠାରୁ ଟାଙ୍ଗି ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ହେବା ପରେ ଅଧିକା ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ତାହାର ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ କମ୍ପାନୀ ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ପୁନରାବେଶନ କରିନଥିଲା । ବର୍ଷ 2014-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 50 ଜଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ କମ୍ପାନୀ ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ନକରି ମଞ୍ଚେଶ୍ୱର ଭଣ୍ଡାରରୁ ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ 92 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ କେତୋଟି ଭଣ୍ଡାରରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭିଡିଓପିଏର ଅଭାବରୁ ସବୁ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ ଭଣ୍ଡାର ସହ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇପାରି ନଥିଲା । ଏହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଲାଭର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଅଧିକା ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବ ।

ବନ୍ଧେଇ ପଟି ବାବଦରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ

2.29 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ବିତରଣକାରୀ ଭାବେ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଠାରୁ ଲୁହାଛଡ଼ କିଣି ନିଜ ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ଅନୁମୋଦିତ ଖୁରୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀରେ ବିକ୍ରି କରୁଥିଲା । ବିତରଣକାରୀଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଥିବା ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ବିତରଣକାରୀ ନେଇ ଖୁରୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀ ସ୍ଥିରାକୃତ ହୋଇଥିଲା । ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଲୁହାଛଡ଼କୁ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ବନ୍ଧେଇ ପଟିର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲା ଯାହା ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଭଣ୍ଡାରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଲୁହାଛଡ଼ ସହିତ ଓଜନ ହେଉଥିଲା । ଯେହେତୁ

²⁵ ବାଲେଶ୍ୱର, ବ୍ରହ୍ମପୁର ଓ ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଟିଏସ୍‌ଏଲକୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଓଜନ ଅନୁସାରେ ପୈଠ କରୁଥିଲା, ଲୁହାଛଡ଼ର ମୂଲ୍ୟରେ ବନ୍ଦେଇ ପଟି ପାଇଁ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଲୁହାଛଡ଼ ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ବନ୍ଦେଇ ପଟିକୁ ପୃଥକ କରି ରୁଜୁରା ଜିନିଷ ଭାବେ ଏହାର କିଣା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ବହୁତ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରୁଥିଲା । 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 88.55 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ବନ୍ଦେଇ ପଟିକୁ ହାରାହାରି ମେଟ୍ରିକ୍‌ଟନ୍ ପ୍ରତି 12,903 ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା ଯାହାର ହାରାହାରି କିଣା ମୂଲ୍ୟ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପ୍ରତି 47,234 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ 30 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନି ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଏହି କ୍ଷତିକୁ ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଟିଏସ୍‌ଏଲ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରୁଅଛି ।

ପରିବହନରେ ନିଅଣ୍ଟ

2.30 ପରିବହନ ଠିକାଦାରଙ୍କ ସହ ରୁକ୍ଷି କରି ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଟିଏସ୍‌ଏଲର ଭଣ୍ଡାରରୁ ଲୁହାଛଡ଼ ନିଜର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଓ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାରକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରୁଥିଲା । ରୁକ୍ଷି ଅନୁସାରେ ଗନ୍ତବ୍ୟସ୍ଥଳ ଓ ଉଠାଣସ୍ଥଳ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଥର ପ୍ରେରିତ ମାଲରେ ଓଜନର ପାର୍ଥକ୍ୟତା 0.30 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଏବଂ ମାସକର ସର୍ବମୋଟ କମ୍‌ଡି 0.25 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହେବାର ନଥିଲା । ଏହା ସହିତ ଲୁହାଛଡ଼ର ସଂଖ୍ୟା ଉଭୟ ଉଠାଣ ସ୍ଥଳ ଓ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ସମାନ ରହିବାର ଥିଲା । ବର୍ଷ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ କମ୍‌ଡି 172.33 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଥିଲା ଯାହା 0.03 ପ୍ରତିଶତରୁ 0.05 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି କିନ୍ତୁ ଏହି କମ୍‌ଡିକୁ ପରିବହନ ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ କରିପାରି ନଥିଲା କାରଣ ଏହା ଅନୁମୋଦିତ ସାମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ:

- ଓଏସ୍‌ଆଇସି ରୁକ୍ଷିର ସର୍ଭିକଳୀ ଅନୁସାରେ ଉଭୟ ଉଠାଣ ଓ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ଲୁହାଛଡ଼ର ସଂଖ୍ୟାକୁ ଗଣତି କରୁନଥିଲା । ତେଣୁ କମ୍‌ଡିର ଅନୁମୋଦିତ ପରିସୀମା 0.25 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ବାଟମାରଣାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇପାରି ନଥିଲା ।
- ଟିଏସ୍‌ଏଲର ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକର ବିତରଣକାରୀ ବ୍ୟବସାୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ସବୁ ପ୍ରକାର ଖର୍ଚ୍ଚର ଭରଣା ପାଇଁ ଟିଏସ୍‌ଏଲର ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସଂଗ୍ରହଣ ଜନିତ କମ୍‌ଡିକୁ ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନ ଥିବା ହେତୁ 2011-16 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 172.33 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଲୁହାଛଡ଼ର ସଂଗ୍ରହଣ ଜନିତ କମ୍‌ଡି ପାଇଁ 82 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଓଜନକୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ କରି ଲୁହାଛଡ଼ର ଗଣତି କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀରେ ସଂଗ୍ରହଣ କ୍ଷତି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନଥିଲା । ଉଭରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା ଯେହେତୁ କମ୍ପାନୀ ପରିବହନ ଠିକାଦାରଙ୍କ ସହିତ କରିଥିବା ରୁକ୍ଷିର ସର୍ତ୍ତରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ କରିଥିଲା । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର ଏହି ସଂଗ୍ରହଣ କ୍ଷତିର ଭରଣା ପାଇଁ ଟିଏସ୍‌ଏଲ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଡାକ୍ତରୀ ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ

2.31 ସାସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ସଂସ୍ଥାଭାବେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 2011-16 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଡାକ୍ତରୀ ଉପକରଣ, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଆସବା ପତ୍ର କିଣିବା ପାଇଁ 101.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ରୟାଦେଶ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଗାଣ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦେଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସର୍ବମୋଟ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର 4.25 ପ୍ରତିଶତ ପରାମର୍ଶ ଦେୟ ଭାବେ ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍‌ଦାର୍ ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହା ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ରୟାଦେଶ ତୁଳନାରେ ଯୋଗାଣକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଣଯାଇଥିବା ପ୍ରକୃତ ଜିନିଷ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ରଖିନଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ବରାଦ କରିଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିବାକୁ ଥିବା ସଠିକ୍ ପରାମର୍ଶ ଦେୟ ନିରୂପଣ କରିପାରିନଥିଲା । ପରାମର୍ଶ ଦେୟ ବାବଦରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କରିଥିବା 5.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି ତୁଳନାରେ ଜୁଲାଇ 2016 ସୁଦ୍ଧା 1.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା ଏବଂ 3.36 କୋଟି ଟଙ୍କା ବକେୟା ଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଉପକରଣ ଗୁଡ଼ିକର ବିତରଣ, ସଂସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବାବଦରେ ଏହାର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ରଖିନଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ତାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ କମ୍ପାନୀ କରିଥିବା ଦାବିର ମିଳାମିଶା ଡିସେମ୍ବର 2016 ସୁଦ୍ଧା କରାଯିବ ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା

2.32 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ଅର୍ଥର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ତ୍ୱ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏବଂ ଏହାର ଅଧୀନସ୍ଥ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ଓ ବିତରଣ ବ୍ୟବସାୟର ରୋଜଗାରରୁ ମିଳିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ପାଣ୍ଠି ପରିଚ୍ଛଳନା ଜନିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଭାବଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ।

ହିସାବ ବୁଡ଼ାକ୍ରମେ ବକେୟା

2.33 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 2013ର ଧାରା 96(1) ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ବିବରଣ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବାର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବୁଡ଼ାକ୍ରମେ ହେବା ଦରକାର । ଏହା କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 2013ର ଧାରା 99 ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡନାୟ ହେବାର ପ୍ରାବଧାନ ଅଛି ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଏହା ଜଣାଗଲା ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2012-13 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୁଡ଼ାକ୍ରମେ କରିଥିଲା ଓ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2013-14 ରୁ 2015-16 ର ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ ବୁଡ଼ାକ୍ରମେ ନହୋଇ ବକେୟା ରହିଥିଲା । ଯଥା ସମୟରେ ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ବୁଡ଼ାକ୍ରମେ ନ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଶେଷତମ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପରିଣାମ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 2013 ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ 2013-14 ର ହିସାବ ଅଡିଟ୍ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ଗୃହୀତ ହୋଇଅଛି ଓ ଅଧିପ୍ରମାଣ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ଆସତ୍ରା ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କଲେ ଯେ ଏକ ସମୟସୂଚୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ବକେୟା ହିସାବ ବୁଡ଼ାକ୍ରମେ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ।

ଅବିବେକୀ ପାଣ୍ଠି ପରିଚ୍ଛଳନା

2.34 କରେଣ୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ଫ୍ଲୋଜ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦ୍ୱାରା ସୁଧ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥାଏ ଯାହା କମ୍ପାନୀର ନଗଦ କାରବାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିନଥାଏ ।

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ 10 ଟି କରେଣ୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟ ଥିଲା ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ଗୁରୋଟି ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ଫ୍ଲୋଜ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ 2012-16 ମଧ୍ୟରେ ଡିନୋଟି କରେଣ୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରେ ବଳକା ରାଶି ପରିମାଣ 1.12 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ 992.99 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଯେଉଁଥିରୁ କୌଣସି ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା । ଅତ୍ୟଧିକ ବଳକା ରାଶି ରହିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏହି ଏକାଉଣ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଫ୍ଲୋଜ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ନ କରିଥିବାରୁ 2012-16 ମଧ୍ୟରେ 19.06 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ, କରେଷ୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟକୁ ଫେଲ୍ଡ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ।

ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାଣ୍ଡିର ବିନିଯୋଗ

2.35 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ 14ଟି ଯୋଜନା²⁶ ଅଧୀନରେ 955.81 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନ ରାଶି ପାଇଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ମାତ୍ର 4.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ଅନୁଦାନର ମଞ୍ଜୁରି ଆଦେଶ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରୁଥିଲା ଯେ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ ପୃଥକ ଗୌଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା କରାଯିବ ଏବଂ ଯୋଜନା ପାଣ୍ଡିରୁ ମିଳିଥିବା ସୁଧ ଯୋଜନା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯିବ ନାହିଁ । ସମାକ୍ଷାରୁ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ:

- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଦାନ ପାଇଁ କୌଣସି ପୃଥକ ଗୌଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତା ଖୋଲି ନଥିଲା । 2011-16 ମଧ୍ୟରେ, ଓଏସ୍‌ଆଇସି କେନ୍ଦ୍ର ଯୋଜନା ରାଶିକୁ ନିବେଶ କରି 21.61 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ର ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଏହି ସୁଧକୁ ନିଜ ଆୟ ହିସାବରେ ନେଇଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ପୁନର୍ଗଠନ ଓ ସଂଗଠନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ 17 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅନୁଦାନ ରାଶି ପାଇଥିଲା (ଡିସେମ୍ବର 2015) ଯାହାର କୌଣସି ବିନିଯୋଗ ନ କରି ବ୍ୟବହାରିକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭେକ୍ସର କ୍ୟାପିଟାଲ୍ ଫଣ୍ଡ ଓ ସମୂହ ବିକାଶ ଯୋଜନା ବାବଦରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ 2.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପଯୋଗ ନୀତି ନମିଳିବାରୁ ଉକ୍ତ ରାଶି ବିନିଯୋଗ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ସରକାର ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ନୀତି ଅନୁସରଣ କରିବେ ବୋଲି ସହମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଓଟିଏସ୍ ନୀତିର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

2.36 ଅଣ୍ଟୁ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କଠାରୁ ବହୁ ପୁରୁଣା ବକେୟା ଅସୁଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏକକାଳୀନ ମାମାଂସା ନୀତି (ଓଟିଏସ୍) ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା । ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଫେବୃୟାରୀ 2009ରେ ଅଧିକାରୀତ ହୋଇଥିଲା । ଉପରୋକ୍ତ ନୀତିର ବୈଧତା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି 25ଟି ଏସ୍‌ଏସ୍‌ଆଇମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବକେୟା ଥିବା 2.88 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 39.52 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅସୁଲ କରିପାରିଥିଲା । ଓଟିଏସ୍ ନୀତିର ବିଧିମାନ୍ୟତାର ସମୟସୀମା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ସରକାରଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇନଥିଲା । ଏହାପରେ ପୁରୁଣା ଓଟିଏସ୍ ନୀତିକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଓଏସ୍‌ଆଇସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ନୂତନ ଓଟିଏସ୍ ନୀତି ଗୃହୀତ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2013) କରିଥିଲେ ଓ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରେରିତ କରିଥିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2013) । ପରନ୍ତୁ ଏଯାବତ୍ ନୂତନ ଓଟିଏସ୍ ନୀତି ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପୁରୁଣା ବକେୟା ଅସୁଲ କରିପାରି ନଥିଲା ।

²⁶ ଗଞ୍ଜାମ ଠାରେ କାଜୁ ସମଜାତିୟ; ଧାନକୁଣ୍ଡା ଡେଲ ନିଃସାରଣ, ବରଗଡ଼; ପାରାଦ୍ୱୀପ ଠାରେ ଶୁଖୁଆ ସମଜାତିୟର ନିଦାନ ଅଧ୍ୟୟନ; ଆଲୋକ ଯନ୍ତ୍ରବିଦ୍ୟା ଉପରେ ନିଦାନ ଅଧ୍ୟୟନ; ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସମଜାତିୟ ଝାରସୁଗୁଡ଼ା; ପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିଧାନ ସମଜାତିୟ, ଡେକାନାଳ; ପୁଷ୍କିକ ସମଜାତିୟରେ ମଧ୍ୟକ୍ଷେପ, ବାଲେଶ୍ୱର; ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସମଜାତିୟ, ରାଉରକେଲା; ଗଞ୍ଜାମ ଠାରେ କାଜୁ ସମଜାତିୟ; କାଜୁ ସମଜାତିୟ, ବ୍ରହ୍ମଗିରୀ; କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସଂଗଠନ ଏବଂ ପୁନଃନିର୍ମାଣ ଯୋଜନା; ସମଜାତିୟ ଉନ୍ନୟନ; ଯୁବ ଅଭିନବୀକରଣ ଏବଂ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ପୂଞ୍ଜି

ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରିବା ସହିତ କମ୍ପାନୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2016) ଯେ ବକେୟା ଅସୁଲ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସର୍ବକାଳୀନ ରଣ ଅସୁଲ ଅଧିନିୟମ (ଓପିଡିଆର) ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ମାମଲା ରୁକୁ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସରକାର ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ବହୁ ପୁରୁଣା ବକେୟା ଅସୁଲ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅଗ୍ରାମ ରଣ ଅସୁଲ ନକରିବା

2.37 ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମାଣ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ନିମିତ୍ତ, ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ ବିଲ୍ ରିଆଡି ତଥା ଅଗ୍ରାମ ଆକାରରେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲା । ଏହି ସୁବିଧାର ସୁଯୋଗ ନେବା ପାଇଁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାମ ନେବାର 30 ଦିନ ପରଠାରୁ ବାର୍ଷିକ 13 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ସର୍ତ୍ତ ଥିଲା ଯେ ଅଗ୍ରାମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟର ବିଲ୍ ପରିଶୋଧ ସମୟରେ ଅସୁଲ କରାଯିବ ।

ସମାକ୍ଷାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ଯେ ନଭେମ୍ବର 2013 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ମଧ୍ୟରେ 50ଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ 10 ଜଣ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପୁରୁଣା ଅଗ୍ରାମ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ନକରି ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପୁନଃ 13.40 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଗ୍ରାମ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଓଏସ୍‌ଆଇସି 11 ଜଣ ବୈଦୁତିକ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ 8.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଗ୍ରାମ ଦେଇ, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର 4.24 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କରିପାରିଥିଲା ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଧ ଦେୟ ବାବଦରେ 1.47 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 0.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିପାରିଥିଲା ଓ 0.90 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ନ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବକେୟା ସୁଧ ଓ ଅଗ୍ରାମ ମିଳାମିଶା କରିବା ପାଇଁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲେ । ସରକାର ମଧ୍ୟ, ଠିକାଦାରଙ୍କ ଠାରୁ ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜିନାମାରେ ଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଅଗ୍ରାମ ପ୍ରଦାନରେ ଅନିୟମିତତା

2.38 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ତରଫରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ପୁଞ୍ଜିଦେୟ (କ୍ୟାପେକ୍ସ) କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା କରିଥିଲା । ଯେହେତୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସାମଗ୍ରୀର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଉତ୍ତାପନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା, ସରକାର ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବଣ୍ଟ ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟର 50 ପ୍ରତିଶତ ଅଗ୍ରାମ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ତରଫରୁ ବିଲ୍ ରିଆଡି ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ବିଲ୍ ମୂଲ୍ୟର 60 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ବିଲ୍‌ର 60 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ସମୟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଗ୍ରାମକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ନଥିଲା ଫଳସ୍ୱରୂପ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟଧିକ ଅଗ୍ରାମ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦୁଇ ଜଣ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ 17.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ଅଗ୍ରାମ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଗ୍ରାମ ପରିମାଣ ଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟର ଅନ୍ତିମ ବିଲ୍‌ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପିତ କରାଯିବ । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ବକେୟା ଅଗ୍ରାମ ଓ ସୁଧର ମିଳାମିଶା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲା । ଅଗ୍ରାମ ପ୍ରଦାନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଭାବ

2.39 ସମାକ୍ଷାରେ ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଭାବଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା:

- ରୋକଡ଼ ଖାତାର ପ୍ରାମାଣିକ ପତ୍ର, ଭୌତିକ ଯାତ୍ରା କିମ୍ବା ଟଙ୍କାର ଅଙ୍କିତ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ରୋକଡ଼ ଖାତାରେ ଲେଖା ଉପରେ ଲେଖାକୁ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପନ୍ନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣୀକରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଆର୍କାଇଭ୍, କଟକରେ ନଅ ଗୋଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଶେଷ 63,689 ଟଙ୍କା କମ୍ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିକତ୍ୱ 2010-11 ରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ 18.55 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷର ମିଳାମିଶା ନ କରି ବାର୍ଷିକ ଆର୍ଥିକ ବିବରଣୀରେ ହାତରେ ଥିବା ଟଙ୍କା (ବିଭିନ୍ନ ଭଣ୍ଡାର) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ 13ଟି ବ୍ୟାଙ୍କ ଖାତାରେ 2011-12 ପୂର୍ବରୁ ରହିଥିବା ମୋଟ 6.02 କୋଟି ଟଙ୍କାର ମିଳାମିଶା ହୋଇନଥିଲା । ଯଦିଓ ବୈଧାନିକ ଲେଖାପରାକ୍ଷକ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଏ ବିଷୟରେ କମ୍ପାନୀକୁ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ ତଥାପି କମ୍ପାନୀ ଏହାର ମିଳାମିଶା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା (ଜୁଲାଇ 2016) ।
- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ପ୍ରଚଳ ଏବଂ ଅପ୍ରଚଳ ଆସ୍ତି ଭାବରେ ତାର ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରାପ୍ୟକୁ ଶ୍ରେଣୀକୃତ କରିବା ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ରଖିନଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ସୁଦ୍ଧା ଓଏସଆଇସି ନିଜ ଖାତାରେ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରାପ୍ୟ ବାବଦରେ 52.62 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ 29.55 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରାପ୍ୟ କୌଣସି ଦୃତୀକରଣ ବା ମିଳାମିଶା ନହୋଇ 2006-07 ରୁ ଗଢ଼ି ଆସୁଅଛି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ ବାରମ୍ବାର ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଗରାଖଙ୍କଠାରୁ ପାଇବାକୁ ଥିବା ପ୍ରାପ୍ୟର ପୃଥକ ଭାବରେ ହିସାବ ନରଖିବାକୁ ମିଳାମିଶା ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ଫଳରେ ଉକ୍ତ ରାଶି ଗୁଡ଼ିକ ଓଏସଆଇସିକୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇପାରିନଥିଲା ।
- ଏହାର ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ 30ଟି କମ୍ପାନୀରେ 59.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସେୟାର କିଣିବାରେ ନିବେଶ କରିଥିଲା । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ 16ଟି କମ୍ପାନୀରେ ନିବେଶର କୌଣସି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ ହେଲାନାହିଁ । ଓଏସଆଇସି ଉକ୍ତ କମ୍ପାନୀ ମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିନଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2016) ଯେ ରୋକଡ଼ ଖାତାରେ ରହିଥିବା ଅନିୟମିତତାର ପରିଶୋଧନ ସମ୍ପର୍କରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ମାନଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯାଇଛି । ପୁନଶ୍ଚ କହିଥିଲେ ଯେ କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ବିଭାଗରେ ପେଷାଦାର କର୍ମଚାରୀ ଅଭାବରୁ ବହୁ ପୁରୁଣା ବକେୟାର ମିଳାମିଶା ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ଜମିର ଉପଯୋଗ

2.40 ଜାନୁଆରୀ 1981 ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ଓଏସଆଇସି ଦ୍ୱାରା ପରିଚ୍ଛଳିତ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ 1981ରେ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ (ଇଡକୋ) ଗଠନ ହେଲା ପରେ ସମସ୍ତ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ପରିଚ୍ଛଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ଇଡକୋ ହାତକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ତଥା କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଓଏସଆଇସିକୁ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଖରିଦ/ ଭଡ଼ା ସୂତ୍ରରେ ଜମି ଆବଣ୍ଟନ ହୋଇଥିଲା । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାର 11ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଓଏସଆଇସି ଅଧୀନରେ 12.193 ଏକର ଜମି ରହିଥିଲା । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ 0.7 ଏକର ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ସତ୍ତ୍ୱ ଜମି ଓ ବଳକାତକ ଲିଜ୍ ଜମି ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଜମି ଉପଯୋଗରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭୂମିମାନ ଦେଖାଯାଇଥିଲା:

- ଓଡ଼ିଶାର 11ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ, ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଅଧିନରେ ଥିବା 11.493 ଏକର ଲିଜ୍ ଜମି ମଧ୍ୟରୁ 10.157 ଏକର ଜମିର ଲିଜ୍ ରାଜିନାମା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଡ଼କୋ ସହିତ ସାକ୍ଷର ହୋଇନଥିଲା । କାଲୁଙ୍ଗାରେ ଥିବା 2.54 ଏକର ଶିଳ୍ପ ଜମି ଯାହା ତିସେମର 1991 ରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଦ୍ୱାରା ଲିଜ୍ ସୂତ୍ରରେ ଇଡ଼କୋ ଠାରୁ ଅଧିକୃତ ହୋଇଥିଲା, 2002ରେ ରାଉରକେଲାକୁ ଷ୍ଟ୍ରିକ୍‌ଆର୍ଡର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ ପରେ ଏହାର କୌଣସି ଉପଯୋଗ ନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିଲା । ଯଦିଓ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଅଧିକୃତ ଜମି ଅନ୍ୟକୁ ଭଡ଼ା ଦେବା ପାଇଁ ଇଡ଼କୋକୁ ଅନୁମତି ମାଗିଥିଲା (ନଭେମ୍ବର 2008), ଇଡ଼କୋ ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର (ଜୁଲାଇ 2016) ପାଇନଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଭଡ଼ା ଆୟ ବାବଦରେ 15.49 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ ଜମି ଜଗାରଣା ବାବଦରେ 15.62 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜମି ଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର ପରିଚାଳନାରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ କଟକରେ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ ସକାଶେ ଜମିର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 1999 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2000 ମଧ୍ୟରେ 0.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ 0.66 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି (ମାର୍ଚ୍ଚ 1999) କରାଯାଇଥିଲା । ପାଣ୍ଡି ଅଭାବରୁ ବଳକା 0.16 କୋଟି ଟଙ୍କା ନ ଦେବାରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିକୁ ଜମି ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇନଥିଲା । ଏହାପରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଉଚ୍ଚ ପ୍ରସାରକୁ ରଦ୍ଦ କରି 0.50 କୋଟି ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକୁ ଅନୁରୋଧ (ଜୁଲାଇ 2002) କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2016) କୌଣସି ଫେରସ୍ତ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ବାବଦରେ ହୋଇଥିବା କ୍ଷତି, ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ମାର୍ଚ୍ଚ 2002 ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା (ଅନୁକ୍ରମ 4.5.2) । କୋପୁ ମଧ୍ୟ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ (ଅଗଷ୍ଟ 2008) କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଠବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଓଏସ୍‌ଆଇସି, ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା ।

ସରକାର ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) କାଲୁଙ୍ଗାରେ ଥିବା ଜମିରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପାଳୟ କରି ଏହାର ସଦୁପଯୋଗ କରିବେ ଓ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ସହିତ ଜମି ବାବଦରେ ଦେଇଥିବା କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟକୁ ଫେରସ୍ତ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ଉପଯୁକ୍ତ ଜମିର ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁସରଣ କରାଯିବ ।

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

2.41 ଏକ ପ୍ରଭାବୀ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭୌତିକ/ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତି ସହ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସମୟରେ ସମାପ୍ତ ହେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ । ଅଭାବଗୁଡ଼ିକ ସୁଧାରିବା ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତିକରଣ ସକାଶେ ଦିଶା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାର ଅବିରତ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା:

- 2011-12 ରେ ବାର୍ଷିକ କାରବାର 490.74 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2015-16ରେ 663.04 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କମ୍ପାନୀର ସାଧାରଣ ପରିଚାଳକ (ସଂରକ୍ଷକ) ପଦବୀ ଜୁଲାଇ 2013 ପରଠାରୁ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟର ଠିକ୍ ଭାବରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଓ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ ।

- ଓଏସ୍‌ଆଇସି 2011-16 ମଧ୍ୟରେ 710.86 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କାର୍ଯ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ନିରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ଥାୟୀ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯନ୍ତା ନିଯୁକ୍ତ କରିନଥିଲା ।
- ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ଆର୍ଥିକ ବିବୃତି ପ୍ରକ୍ରିୟାର ନିରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୃହିତ କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନୁଆଲ ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ଷକୁ ଅତିକମରେ ତିନି ଥର ଅଡିଟ୍ କମିଟି (ଏସି) ବୈଠକ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ 15ଟି ବୈଠକ ମଧ୍ୟରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ଏସିର ଆଠଟି ବୈଠକ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଅଡିଟ୍ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରଣା, ରଣଦାତା, ସମ୍ପେନ୍ନ ହିସାବ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜମାର ଅବଶେଷର ମିଳାମିଶା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସି କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା ।
- ଯଦିଓ କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନୁଆଲ ଅନୁଯାୟୀ ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ମାନବ ସଂଗଠନ କମିଟି (ଏର୍ଆର୍ସି) ଗଠନ (ଅଗଷ୍ଟ 2012) ହୋଇଥିଲା, ଜୁଲାଇ 2016 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର କୌଣସି ବୈଠକ ହୋଇନଥିଲା ।

ସରକାର ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ସମୀକ୍ଷାର ମତ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ସଂଶୋଧିତ ଓ ପରିପେକ୍ଷିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

ପରିଚାଳନା ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପସ୍ଥିତି

2.42 ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟର ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଏସ୍‌ଆଇସିର କୌଣସି ପ୍ରଭାବୀ ପରିଚାଳନା ସୂଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍) ନଥିଲା । ଯଦିଓ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ଏକ ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ବିଭାଗ ଥିଲା ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କେବଳ ବେତନ ନାମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ସୀମିତ ରହିଥିଲା । ଅଡିଟ୍ କମିଟି ତଥା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ବିଷୟରେ ଉଦ୍‌ବେଗ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ (ଜୁନ୍ 2013/ମାର୍ଚ୍ଚ 2015) ଓ ଦୈନନ୍ଦିନ ସୂଚନା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଶାଖା ଏବଂ ତିପୋ ଗୁଡ଼ିକର ଏକୀକରଣ କରିବା ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଯଥେଷ୍ଟତା ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟତା ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନିୟୋଜନ କରିବାକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା ।

ସରକାର ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ 2016-17 ରୁ ଇ-କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ପ୍ରଣାଳୀ ଲାଗୁ କରାଯିବ ।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା

2.43 ମାନବ ସମ୍ବଳ ଅଭାବରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସି ଅକ୍ଟୋବର 2012ରୁ ତ୍ୱୈତ୍ତମାସିକ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଋଗର୍ଡ୍ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ ଫାର୍ମକୁ ନିୟୋଜିତ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2012) କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଫାର୍ମ ସଙ୍କଳେଖା ପରୀକ୍ଷା ଫିସ୍ ଓ ପରିଚାଳକଙ୍କ ସମର୍ପନର ଅଭାବ ଦର୍ଶାଇ କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ (ମଇ 2014) କରିଥିଲା । ତାହାପରେ, 2015-16 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଫାର୍ମ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2015) ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ମଇ 2014 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ହୋଇନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ଲେଖାପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟର ନା କୌଣସି ଅନୁପାଳନ ହୋଇଥିଲା ନା ଏହାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ / ଅଡିଟ୍ କମିଟିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ବୈଧାନିକ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ଓଏସ୍‌ଆଇସିର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖାପରୀକ୍ଷାର ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ବିଷୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ କାରଣରୁ ଓଏସ୍‌ଆଇସିରେ ଦେଶାଦାର, ରଣଦାତା, ବ୍ୟାଙ୍କ ଅବଶେଷ,

ରୋକଡ଼ ଅବଶେଷ, ଯୋଗାଣୀଆ, ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କୁ ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମର ବହୁ ପୁରୁଣା ହିସାବର ମିଳାମିଶା ହୋଇ ପାରିନଥିଲା ।

ସରକାର ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲେଖାପରୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅତିର୍ଣ୍ଣ କମିଟି / ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ବୈଠକରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

2.44 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରତ୍ନନୀର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦକ୍ଷ ଏବଂ ପ୍ରଭାବୀ ଭାବେ ହାସଲ ହେବା ପାଇଁ ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ସମାକ୍ଷାରେ ଓସ୍‌ସ୍‌ଆଇସିରେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ନିମ୍ନ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଭାବ ଗୁଡ଼ିକ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ।

- ଓସ୍‌ସ୍‌ଆଇସି ପ୍ରତିଷ୍ଠାର 44 ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖା ଓ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରକରଣ ପୁଞ୍ଜିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଉଲ୍ଲିଖିତ ପ୍ରକରଣ ପୁଞ୍ଜିକା ଅଭାବରୁ ଓସ୍‌ସ୍‌ଆଇସିରେ ପ୍ରଚଳିତ ଆର୍ଥିକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଣାଳୀବଦ୍ଧ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଅନୁମୋଦିତ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟୁକୃତ ହୋଇନଥିଲା ।
- ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରଚଳିତ ମାନକ ସଞ୍ଚାଳକ ପ୍ରକ୍ରିୟା (ଏସ୍‌ଓପି) ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ସାମଗ୍ରୀର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଓସ୍‌ସ୍‌ଆଇସି ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଖାତାରେ ଜମା କରିବାକୁ ହୁଏ । ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଏସ୍‌ଓପି ଅନୁସରଣ ନ କରି ଓସ୍‌ସ୍‌ଆଇସି 2014-16 ମଧ୍ୟରେ 0.60 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ 10.65 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ରୋକଡ଼ ଆକାରରେ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ନେଇଥିଲା ।
- ବାଲେଶ୍ୱର କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାରରେ ବ୍ୟବହୃତ ଏମଏସ୍ ଆକ୍ସେସ୍ ପ୍ୟାକେଜରେ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଧିମାନ୍ୟତା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯୋଗୁଁ ଏବଂ ପ୍ରତି କିଲୋମିଟର ପାଇଁ ଟଙ୍କାକୁ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଟଙ୍କାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ କରିବାରୁ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ କିମ୍ବା ବେଶୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଯଦିଓ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କୁ ଲୁହାଛତ ବିକ୍ରି କରୁଥିଲା ତଥାପି ସାତୋଟି କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାରରେ ଓଜନ ମାପକ ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାପିତ କରିନଥିଲା । ଓଜନ ମାପକ ଯନ୍ତ୍ର ବିନା ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ରୁ ଆସୁଥିବା ଲୁହାଛତ ଓଜନରେ କମ୍‌ତିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରି ନଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦୁଇଜଣ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଫଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ 10.12 କୋଟି ଟଙ୍କାର 12ଟି ଗ୍ରାମ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପୁନଃ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।
- ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରଦାନ ହେଉଥିବା ସାମଗ୍ରୀକୁ ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଅଧିକ ଦରରେ ବ୍ୟବସାୟୀ/ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବାରୁ ଓସ୍‌ସ୍‌ଆଇସିକୁ ମୂଲ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧିତ କର (ଭାବ୍) ବାବଦରେ 7.22 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସରକାର ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରି କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ତ୍ରୁଟି ବିଚ୍ୟୁତିକୁ ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଥିଲା ।

ଉପସଂହାର

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ରାଜ୍ୟର ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ ମାନଙ୍କର ବିକାଶ ପାଇଁ କୌଣସି ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିକ ଯୋଜନା / ନିଗମ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । ଓଏସଆଇସି ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହୋଇ ବୃହତ୍ ଓ ଭାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ସାମଗ୍ରୀ ବିପଣନ କରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଅନୁବନ୍ଧନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଏସଆଇସି, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସ୍ଥଳ କ୍ରୟାଦେଶ ପାଇବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେବା ଶୁଳ୍କ ବାବଦରେ କ୍ଷତି ସହିଥିଲା । ଓଏସଆଇସି 26ଟି ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବିଳମ୍ବ ସତ୍ତ୍ୱେ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରିନଥିଲା । ଓଏସଆଇସି ବ୍ୟବସାୟରେ ବିତରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ନ କରି ବିତରଣ ଆୟ କରିବାର ଅବସର ହରାଇଥିଲା । ଓଏସଆଇସି ବ୍ୟବସାୟମାନଙ୍କୁ ନିକଟସ୍ଥ ଜଞ୍ଜାମାଳ ଭଣ୍ଡାର ସହିତ ସଂଲଗ୍ନ ନ କରିବାରୁ ପରିବହନ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିଥିଲା । ଓଏସଆଇସି ବନ୍ଧନ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଟୁକୁରା ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରି ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ତଥା ଟାଟା (ଟିଏସଏଲ୍) ରୁ ପରିବହନରେ ହେଉଥିବା କମ୍ପତିକୁ ଟିଏସଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଦାବି କରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଓଏସଆଇସିରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ରହିଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

ଓଏସଆଇସି ନିମ୍ନଲିଖିତ ସୁପାରିଶକୁ ବିଚାରକୁ ନେବା ଉଚିତ୍:

- ରାଜ୍ୟରେ ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିକ ଯୋଜନା/ ନିଗମ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଖରିଦ ଅଭିରୁଚି ନୀତି ଅନୁସାରେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କିଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ସଂସ୍ଥା ସହ ଅନୁସରଣ କରିବା;
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରୁ ଅଭିଲକ୍ଷିତ ଫାଇଦା ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଅଣୁ ଓ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା;
- ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତିର ବିକାଶ କରିବା; ଏବଂ
- ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସହିତ ପ୍ରଭାବୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଏମଆଇଏସ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ଅଧ୍ୟାୟ III

3. ଅନୁପାଳନ ସମୀକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.1 ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଉପକ୍ରମଣିକା

3.1.1 ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏସ୍‌ସିଡିସି) ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଏକ ଉଦ୍ୟୋଗ ହିସାବରେ ଅପ୍ରେଲ୍ 1979ରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାରେ ଭୂମିର ଉନ୍ନୟନ ଓ କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନର ସୃଷ୍ଟି, କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏବଂ କାଢୁ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା ଓ ବୈଷୟିକ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦେବା ଏହାର ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1993 ମସିହାରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିକୁ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନର ପ୍ରମୁଖ ସଂସ୍ଥା ଭାବରେ ମନୋନୟନ କରିଥିଲେ । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ କାଢୁ ଗରାର ସୃଷ୍ଟି ଏବଂ ଅସ୍ଥାୟୀ ଲିଜ୍ କିମ୍ବା ବିଭାଗୀୟ ସଂଗ୍ରହ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅମଳ କରିବା ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟର 20ଟି ରାଜସ୍ୱ ଜିଲ୍ଲାରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଅଧୀନରେ 28013.63 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ 603 କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନରେ 14.92 ଲକ୍ଷ କାଢୁ ଗଛ ଏବଂ 20ଟି କାଢୁ ଗରା ଉଦ୍ୟାନ ଥିଲା । କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ପ୍ରଭାଗୀୟ ପରିଚାଳକ/ ସହାୟକ ପରିଚାଳକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଛଅଟି⁵¹ ପ୍ରଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅଛି । 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ହେଉଥିବା ଗତ ତିନି ବର୍ଷରେ ପ୍ରଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ଉଦ୍ୟାନ କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କାଢୁ ଗଛ ସଂଖ୍ୟାର ବିବରଣୀ **ପରିଶିଷ୍ଟ 4**ରେ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ସୁଦ୍ଧା ଓଏସ୍‌ସିଡିସି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଏକ ସବିଶେଷ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଉକ୍ତ ବର୍ଷର ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ) ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା, ଯାହାକି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତିରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇନାହିଁ । ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମିତବ୍ୟୟ, ଦକ୍ଷ ଏବଂ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ବର୍ତ୍ତମାନର ସମୀକ୍ଷା ସମ୍ପାଳନ ମଇ ଏବଂ ଜୁନ୍ 2016ରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଛଅଟି ପ୍ରଭାଗ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ 2013 ରୁ 2016 ମଧ୍ୟରେ ଅଭିଲେଖର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଆରେ ହୋଇଥିଲା ।

⁵¹ ବାରିପଦା, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ, ଢେଙ୍କାନାଳ, ଜୟପୁର, ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ଯୋଜନା

3.1.2 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନୁଆଲ (ନଭେମ୍ବର 2009) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହାର ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ଯୋଜନା ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ବିଶଦ ବର୍ଣ୍ଣନା ଥିବା ଗୋଟିଏ ନିଗମ ସଞ୍ଚାଳନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବେ । ସମାକ୍ଷାରେ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଦ୍ୱାରା ଉପଲକ୍ଷ ଜାଗାର ଯଥାସମ୍ଭବ ଉପଯୋଗ ଏବଂ କାଢ଼ୁ ଉଦ୍ୟାନର ସଂପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ନୂତନ ଜାଗା ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି କୌଣସି ନିଗମ ସଞ୍ଚାଳନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ସମୟ 2013-16 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ନୂତନ ଜାଗାରେ କାଢ଼ୁ ଉଦ୍ୟାନ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସରକାର ନିଗମ ସଞ୍ଚାଳନ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ କରିବା ବିଷୟରେ କୌଣସି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଦେଇ ନଥିଲେ । ପରନ୍ତୁ ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ପର୍ଯ୍ୟୟକ୍ରମେ ଶଙ୍କର ଜାତୀୟ କାଢ଼ୁ ଚାରା ଦ୍ୱାରା ପୁନଃ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି 2017 ରୋପଣ ଋତୁରେ 30 ଲକ୍ଷ କାଢ଼ୁ ଚରା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଛି ।

ଉଦ୍ୟାନର ଘନତା

3.1.3 ଉଦ୍ୟାନ ଜାଗାର ସଫଳ ଉପଯୋଗ ଉଦ୍ୟାନର ଆଶାନ୍ୱରୁପ ଘନତା ଉପଲକ୍ଷ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଉଦ୍ୟାନର ଆଶାନ୍ୱରୁପ ଘନତା ଉପଲକ୍ଷ କରିବା ପାଇଁ ଖାଲି ଭୃଗୁଶ୍ଚର ମୋଟ ଷ୍ଟେଡ୍ ଚିହ୍ନଟ କରିନଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପ୍ରତିନିଧି⁵²ମାନେ ଗବେଷଣା କରି ସ୍ଥିର କରିଥିବା ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ଚରାବୃକ୍ଷ ଉଦ୍ୟାନ ଏବଂ କଲମା ବୃକ୍ଷ ଉଦ୍ୟାନରେ ଏକ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ଉଦ୍ୟାନର ଘନତା ଯଥାକ୍ରମେ 100 ଟି ଗଛ ଏବଂ 200ଟି ଗଛ ଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ମାନାଦର୍ଶୀ ତୁଳନାରେ ଏକ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ଚରାବୃକ୍ଷ ଉଦ୍ୟାନରେ 45ଟି ଗଛ ଏବଂ କଲମା ବୃକ୍ଷ ଉଦ୍ୟାନରେ 84ଟି ଗଛ ଥିଲା । ଉପଲକ୍ଷ ଖାଲି ଭୃଗୁଶ୍ଚର ଉଚ୍ଚ ଅମଳକ୍ଷମ କାଢ଼ୁ ଚାରା ରୋପଣ ନ କରିବା ହେତୁ ଉଦ୍ୟାନରେ କମ୍ ଘନତା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଉପଲକ୍ଷ ଜମିର ଦକ୍ଷ ଉପଯୋଗ ହୋଇ ନଥିବା ସୂଚାଏ ଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଉଦ୍ୟାନର ଘନତା ଉଚିତ୍ ରୂପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଷ୍ଟେଡ୍ ଏବଂ କାଢ଼ୁ ଗଛ ସଂଖ୍ୟା ନିରୂପଣ କରି ଉଦ୍ୟାନର ଘନତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି ।

ଉଦ୍ୟାନର ଆକାର

3.1.4 କାଢ଼ୁ ଉଦ୍ୟାନ ଉପରେ ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିବେଦନ ମନନ କଲା ଯେ ପ୍ରଭାବୀ ପରିଚାଳନା ସୁବିଧା କରିବା ଏବଂ ଫସଲ ଚୋରି ନିବାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟାନର ନ୍ୟୁନତମ ଆକାର 200 ହେକ୍ଟର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆବଶ୍ୟକୀୟ 200 ହେକ୍ଟର ବିଶିଷ୍ଟ ଜମିର ଉପଲକ୍ଷତା ବିରଳ ହେତୁ, ସରକାର/ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ସ୍ଥିର କଲେ ଯେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ ନ୍ୟୁନତମ 40 ହେକ୍ଟର ଏବଂ ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଜମି ଆବଶ୍ୟକ । ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତିରେ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କର ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ), ଓଡ଼ିଶା ସରକାର, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 1986 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁକ୍ଷେପ [2A.5(i)] ଆଲୋଚନା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସମିତି ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1989) ଯେ

⁵² (କାଢ଼ୁ ଉନ୍ନୟନ ମଣ୍ଡଳୀ, କାଢ଼ୁ ଏବଂ କୋକୋଆ ଉନ୍ନୟନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ (ଡିସିସିଡି) ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କାଢ଼ୁ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର (ଏନ୍‌ଆର୍‌ସିସି))

ଉଦ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉନ୍ନତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ସରକାର ଓଏସ୍‌ସିଡିସିକୁ ବୃହତାକାର ଜମିମାନ ଯୋଗାଇବା ଉଚିତ୍ । କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ଚିନ୍ତାରେ ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ (ଜୁଲାଇ 2000) ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସଂପ୍ରସାରଣ ସମୟରେ ବଡ଼ ଜାଗା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ନିକଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖାଯିବ । କିନ୍ତୁ ଲିଜ୍‌ରେ ବଡ଼ ଜାଗା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ବୋଲି କୌଣସି ଅଭିଲେଖ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ ।

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା, 603ଟି ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରୁ 323ଟି ଉଦ୍ୟାନ 40 ହେକ୍ଟରରୁ କମ୍ ଜମି ବିଶିଷ୍ଟ ଥିଲା, ଯାହାକି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

ପ୍ରଭାଗ	ମୋଟ		40 ହେକ୍ଟର ରୁ କମ୍ ଜମି ବିଶିଷ୍ଟ		40 ହେକ୍ଟରରୁ କମ୍ ଜମି ବିଶିଷ୍ଟ ଉଦ୍ୟାନର ପରିସର	ମୋଟ ଜମି ତୁଳନାରେ 40 ହେକ୍ଟରରୁ କମ୍ ଜମି ବିଶିଷ୍ଟ ଉଦ୍ୟାନର ପ୍ରତିଶତ
	ଉଦ୍ୟାନ ସଂଖ୍ୟା	ହେକ୍ଟରରେ କ୍ଷେତ୍ର	ଉଦ୍ୟାନ ସଂଖ୍ୟା	ହେକ୍ଟରରେ କ୍ଷେତ୍ର		
ବାରିପଦା	28	1966.36	7	197.50	12.63-38.96	10.04
ଚଣ୍ଡିଖୋଲ	75	3779.58	34	671.12	3.20-38.44	17.76
ଦେଙ୍କାନାଳ	84	3282.45	54	1065.87	3.38-39.92	32.47
ଜୟପୁର	138	7185.13	58	1303.59	4.05-39.57	18.14
ଖୋର୍ଦ୍ଧା	146	6834.92	77	1695.17	3.51-39.81	24.80
ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	132	4965.20	93	2087.00	1.40-39.65	42.03
ମୋଟ	603	28013.64	323	7020.25		25.06

(ଉତ୍ସ: ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତଥ୍ୟ)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 50 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଉଦ୍ୟାନ 40 ହେକ୍ଟରରୁ କମ୍ ଜମି ବିଶିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ସମସ୍ତ ଛଅଟି ପ୍ରଭାଗର ନ୍ୟୁନତମ ଜମିର କ୍ଷମତା 1.40 ରୁ 12.63 ହେକ୍ଟର ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଦେଙ୍କାନାଳ ଓ ଖୋର୍ଦ୍ଧାରେ 40 ହେକ୍ଟରରୁ କମ୍ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ବିଶିଷ୍ଟ ଜମିର ହାର ସର୍ବାଧିକ ଥିଲା ।

ଅଧିକାଂଶ ଜମି କ୍ଷୁଦ୍ରାକାର ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ ଧରଣର ଜମି ହାସଲରେ ବିଫଳତାରୁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଉଦ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ପ୍ରଭାବୀ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରି ନଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟୁନତମ ଆକାରର ଜମି ଓଏସ୍‌ସିଡିସିକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଗଲା ନାହିଁ । ଯାହାହେଉ, ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2011 ପରଠାରୁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ବିଭାଗ ସହିତ ବଡ଼ ଜାଗା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁସରଣର ଅଭାବ ଥିଲା ।

ପୁନଃ ବୃକ୍ଷରୋପଣ

3.1.5 ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିବା ବୈଷୟିକ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, 35 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ବୟସ ଥିବା ପୁରୁଣା ଏବଂ ଚୂଡ଼ାଲିଆ, ଡାହା ସହିତ କାଟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ଉଦ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ କଲମ୍ପା ଚାରା ଦ୍ୱାରା ପୁନଃବୃକ୍ଷରୋପଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି କାନ୍ଥୁ ଏବଂ କୋକା ଉନ୍ନୟନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ (ଡିସିସିଡି) ର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ବାର୍ଷିକ ପୁନଃବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିଲା ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7 (ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍)

ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ମାନାଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ବ୍ୟୟ 40,000 ଥରେ, ଯେଉଁଥିରୁ କି 50 ପ୍ରତିଶତ ସହାୟତା ଡିସିସିଡି ପ୍ରଦାନ କରେ । 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ହାସଲର ବିବରଣ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା:

(କ୍ଷେତ୍ର ହେକ୍ଟରରେ)

ପ୍ରଭାଗ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଥିବା ମୋଟ କ୍ଷେତ୍ର	ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ପୁରୁଣା ଓ ବୁଢ଼ାଲିଆ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କ୍ଷେତ୍ର	2013-16 ମଧ୍ୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ଲକ୍ଷ୍ୟ	2013-16 ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ହାସଲ	ଲକ୍ଷ୍ୟ ତୁଳନାରେ ହାସଲର ଆଧିକ୍ୟ/ନିଅଣ୍ଟ	ଆଧିକ୍ୟ/ନିଅଣ୍ଟର ହାର
ବାରିପତା	1966.36	1332.07	182.94	85.93	(-) 97.01	(-) 53.03
ଚଣ୍ଡିଖୋଲ	3779.58	781.26	410.17	397.30	(-) 12.87	(-) 3.14
ଡେଙ୍କାନାଳ	3282.45	839.86	112.00	101.00	(-) 11.00	(-) 9.82
ଜୟପୁର	7185.13	5106.94	70.00	72.63	(+) 2.63	(+) 3.75
ଖୋର୍ଦ୍ଧା	6834.92	2381.39	295.00	110.86	(-) 184.14	(-) 62.42
ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	4965.20	4133.23	50.00	35.00	(-) 15.00	(-) 30.00
ମୋଟ	28013.64	14574.75	1120.11	802.72	(-) 317.39	(-) 28.34

(ଉତ୍ସ: ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା)

ମୋଟ ଜମିର 52 ପ୍ରତିଶତ ପୁରୁଣା ଏବଂ ବୁଢ଼ାଲିଆ ହୋଇଥିବା ବେଳେ, ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ମୋଟ ଜମିର କେବଳ ସାତ ପ୍ରତିଶତ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । କମ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ତାହା ହାସଲରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁ ପ୍ରଭାଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କମ୍ ଥିଲା, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଜୟପୁର ପ୍ରଭାଗ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସବୁ ପ୍ରଭାଗରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲରେ ନିଅଣ୍ଟ, 3.14 ରୁ 62.42 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 13772.03 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ କଲମା ଚାରା ସହିତ ପୁରୁଣା ଓ ବୁଢ଼ାଲିଆ ଗଛର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଅମଳ ବର୍ଷରୁ ନ୍ୟୁନତମ 49.58⁵³ କୋଟି ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାନ୍ତା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ 2017 ରୋପଣ ଚକ୍ରଠାରୁ ସମସ୍ତ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କର ପରାମର୍ଶରେ ପୁରୁଣା ଓ ବୁଢ଼ାଲିଆ ଉଦ୍ୟାନର ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ଅଧିକ ଜାଗାରେ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରାଯାଇଛି ।

ବାତ୍ୟା ପ୍ରଭାବରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଜାଲୁ ଉଦ୍ୟାନରେ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ

3.1.6 ଅକ୍ଟୋବର 2013ରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବାତ୍ୟାରେ (ଫାଇଲିନ୍) ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକି ଋରିଗୋଟି ପ୍ରଭାଗ⁵⁴ର 1164.48 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଥିବା 121ଟି ଜାଲୁ ଉଦ୍ୟାନକୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ କରିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ପ୍ରଭାଗର କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ 358.65 ହେକ୍ଟର ଉଦ୍ୟାନରେ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଉପସ୍ଥାପନ (ନଭେମ୍ବର 2013) କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ତିନି ପ୍ରଭାଗରେ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଧାରରେ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୃଷି ବିକାଶ ଯୋଜନାରେ 2.36 କୋଟି ଟଙ୍କା ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ (ଜାନୁଆରୀ 2014) ଏବଂ ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ 1.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ଜୁଲାଇ 2014) କଲେ । କିନ୍ତୁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି 0.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚରେ 145.50 ହେକ୍ଟର ପୁନଃବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 213.15 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ଅନୁଚିତ୍ ଜମି ସାମାଜିକ ଯୋଗୁଁ

⁵³ 13772.03 ହେକ୍ଟର (14574.75 ହେକ୍ଟର- 802.72 ହେକ୍ଟର) x 180 ଗଛ/ ହେକ୍ଟର x 2 କିଲୋଗ୍ରାମ୍ / ଗଛ x 100 ଟଙ୍କା/ କିଲୋଗ୍ରାମ୍

⁵⁴ ବାରିପତା, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ, ଡେଙ୍କାନାଳ ଏବଂ ଖୋର୍ଦ୍ଧା

ଉତ୍ପୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ପ୍ରତିରୋଧ ଫଳରେ ପୁନଃବୃକ୍ଷରୋପଣ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ମଞ୍ଚୁର କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରେ ଅନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ପ୍ରସ୍ତାବ (ଜାନୁଆରୀ 2015) କୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଅଗ୍ରାହ୍ୟ (ଫେବୃୟାରୀ 2015) କରିବା ସହିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ନପାରିଥିବା ଅର୍ଥକୁ ଫେରାଇବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ଫଳରେ, ଜମିର ସାମାଜିକ ନକରି ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବା ଦ୍ୱାରା 1.95 କୋଟି⁵⁵ ଟଙ୍କା ଉପଯୋଗ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ, ଅବଶିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଅନ୍ୟ ଅନୁମୋଦିତ ଭିଡିଭିମି ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ, ଅବଶିଷ୍ଟ ପାଣ୍ଠି ବାତ୍ୟା ପ୍ରଭାବିତ ଉଦ୍ୟାନରେ ପୁନଃବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୋଇନଥିଲା ।

ପୁନଃରୋପିତ କଲମୀ ଚାରାର ଉଚ୍ଚ ମରଣଶୀଳତା

3.1.7 ଅନୁମୋଦିତ ମାନାଦର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ପୁନଃରୋପିତ କଲମୀ ଚାରାର ମରଣଶୀଳତା ବୃକ୍ଷରୋପଣର ଚୂଡ଼ାୟ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 10 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ ଏବଂ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ଚୂଡ଼ାୟ ବର୍ଷରେ ଏହା 12 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟେ । 50 ପ୍ରତିଶତ ମରଣଶୀଳତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣକୁ ବିଫଳ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ।

ସମୀକ୍ଷାରେ 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃବୃକ୍ଷରୋପଣ ହୋଇଥିବା 43ଟି ମଧ୍ୟରୁ ନଅଗୋଟି ଉଦ୍ୟାନରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ଚୂଡ଼ାୟ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମରଣଶୀଳତା 10.14 ରୁ 49.90 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପରିଲକ୍ଷିତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି ଆଠଟି ଉଦ୍ୟାନରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ଚୂଡ଼ାୟ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମରଣଶୀଳତା 18.23 ରୁ 100 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଏହି ଆଠଟି ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରୁ ଚାରୋଟି ଉଦ୍ୟାନରେ ମରଣଶୀଳତାର ହାର 50 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଯାହାକି ଏହି ଉଦ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକରେ ପୁନଃ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ବିଫଳତାକୁ ଦର୍ଶାଉଛି । ତେଣୁ 43ଟି ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରୁ, 17ଟି ଉଦ୍ୟାନରେ ମରଣଶୀଳତାର ହାର ମାନାଦର୍ଶ ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିବାରୁ, ଏହି ଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ 25.74⁵⁶ ଲକ୍ଷର ନିଃସ୍ୱଳ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଅଧିକ ମରଣଶୀଳତାର କାରଣ ଗୋରୁଗାଈ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଘଟାଇଥିବା କ୍ଷତି, ହାତୀର ଅବାଧ ପ୍ରବେଶ, ଉଚ୍ଚ ତାପମାତ୍ରା, ପାଣିର ଅଭାବ, ଅରଣ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲା, ଯାହାକି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିନାହିଁ । ଫଳପ୍ରଦ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା ପତ୍ତା ତଥା ବୁଢ଼ା ସଫା, ଜଗାରଖା, ପୌଷ୍ଟିକତା ପରିଚ୍ଛଳନା, ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା, ଇତ୍ୟାଦି ଜରିଆରେ କାନ୍ଧୁ ଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକର ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା ।

ତଥ୍ୟକୁ ସାକାର କରି ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ମରଣଶୀଳତା ହାର କମ୍ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଅଛି ।

ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

3.1.8 କାନ୍ଧୁ ବୃକ୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଗୁଣାବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କ୍ରିୟାକଳାପ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ବୁଢ଼ା ସଫା, ଜଗାରଖା, ପୁଷ୍ଟିଜନିତ ସାର ପରିଚ୍ଛଳନା, ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ ଏବଂ ପୁନଃରୋପିତ ଉଦ୍ୟାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ।

⁵⁵ (2.36 କୋଟି ଟଙ୍କା – 0.41 କୋଟି ଟଙ୍କା)

⁵⁶ 12,869 (ମୋଟ କଲମୀ ଚାରାର ମରଣଶୀଳତା) / ଏକର ପ୍ରତି 200 କଲମୀ ଚାରା * 40,000 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଏକର

ବୁଦା ସଫା

3.1.9 ବୁଦା ସଫା ହେଉଛି ଅନାବନା ଜଙ୍ଗଲ ସଫା କରିବା, ମଲାକାଠ ଏବଂ ଛଦି ହୋଇଥିବା ତାଳର ଅପସାରଣ କରିବା । କାଜୁ ଅମଳ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିବା ସହିତ ନିୟୋଜନ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ବୁଦା ସଫା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ମୋଟ 16 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ କରିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ବୁଦାସଫା ହେବାକୁ ଥିବା ମୋଟ ଜମିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି ନଥିଲା । 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ପୁନଃ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସମ୍ପାଦନ ହୋଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ପ୍ରଭାଗରେ ବୁଦା ସଫା କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ସମ୍ପାଳନ ହୋଇ ନଥିଲା । ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବୁଦା ସଫା କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତାରେ ହ୍ରାସ ଘଟି ପୁଞ୍ଜି ଉପାର୍ଜନ କ୍ଷମତା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା ଯାହାକି **ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.10** ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ସମାକ୍ଷାର ମତ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ସରକାର କୌଣସି ଚିନ୍ତଣା ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ଚଣ୍ଡିଖୋଲ ପ୍ରଭାଗର କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନରେ ଅରଣ୍ୟର ବୃଦ୍ଧି

ଜଗା ରଖା

3.1.10 ଉଦ୍ୟାନର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଜଗୁଆଳି ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, 45 ହେକ୍ଟର ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜଗୁଆଳି ନିୟୋଜିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜଗୁଆଳି ମାସରେ ଅନୁଧାନ ଛଅ ଦିନ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା କ୍ରିୟାକଳାପ ଯେପରିକି ବୁଦା ସଫା, ଉଚ୍ଚ ଏବଂ କାଣ୍ଡଫୋଡା ପୋକର ଅପସାରଣ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, 28013.64 ହେକ୍ଟର ଉଦ୍ୟାନର ଜଗାରଖା ପାଇଁ 623⁵⁷ ଜଗୁଆଳି ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ସ୍ତୁଳେ 2013-14, 2014-15 ଏବଂ 2015-16ରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଯଥାକ୍ରମେ 316, 226 ଏବଂ 219 ଜଣ ଜଗୁଆଳି ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ମଧ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ଜଗୁଆଳି ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା କ୍ରିୟାକଳାପର ସମାକ୍ଷା କରିନଥିଲା । ଜଗୁଆଳି ନିୟୋଜନ ଓ ସେମାନଙ୍କର କ୍ରିୟାକଳାପର ସମାକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇନଥିବାରୁ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକର ନିମ୍ନମାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣା ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ନୂତନ ଏବଂ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ କରୁଥିବା ଉଦ୍ୟାନରେ ଜଗାରଖା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଥିଲା । ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣାୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ବିହିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଅଧିକରେ ଥିବା ସମସ୍ତ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନରେ ଜଗାରଖା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

⁵⁷ 28103.63 ହେକ୍ଟର / 45 ହେକ୍ଟର

ପୁଷ୍ଟିକତା ପରିଚାଳନା

3.1.11 ସାର ସହିତ ଜୈବିକ ଓ ଅଜୈବ ପୁଷ୍ଟିର ସନ୍ତୁଳିତ ପ୍ରୟୋଗ ବୃକ୍ଷକୁ ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନ ଯୋଗାଇଥାଏ ଏବଂ ସମୁଚିତ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କାଜୁ ବାଦାମ ଅମଳରେ 25 ରୁ 30 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଫୁଲ ଜଳିଯିବା ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ ବାଦାମ ଖସିପଡ଼ିବା ମଧ୍ୟ ରୋକାଯାଇଥାଏ । ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୟସ ହୋଇଥିବା କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ ଡିସିସିଡି ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନ ବ୍ୟବହାରର ନିମ୍ନ ପ୍ରଦତ୍ତ ମାନଦଣ୍ଡ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲା:

ବୃକ୍ଷର ବୟସ	କାଜୁ ବୃକ୍ଷ ପାଇଁ ଡିସିସିଡି ଏବଂ ଏନ୍‌ଆର୍‌ସିସି ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ସାରର ପ୍ରୟୋଗ ପରିମାଣ		
	ସାର (ଗ୍ରାମ/ ବୃକ୍ଷ)		
	ୟୁରିଆ	ଫସଫେଟ୍	ପଟାସ୍
1ମ ବର୍ଷ	330	200	70
2ୟ ବର୍ଷ	660	400	140
3ୟ ବର୍ଷ	1100	625	208

ଉପରୋକ୍ତ ମାନଦଣ୍ଡ ତୁଳନାରେ 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା 1283.22 ହେକ୍ଟର ଖାଲି ସ୍ଥାନରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନରେ ନିମ୍ନପ୍ରଦତ୍ତ ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିଲା:

(ସଂଖ୍ୟା କୁଇଂସାଲରେ)

ବର୍ଷ	ମାନ ଅନୁସାରେ ଆବଶ୍ୟକ			କୃଷ୍ଣ/ବ୍ୟବହାର ପରିମାଣ			ନିଅଣ୍ଟ (ନିଅଣ୍ଟର ପ୍ରତିଶତ)		
	ୟୁରିଆ	ଫସଫେଟ୍	ପଟାସ୍	ୟୁରିଆ	ଫସଫେଟ୍	ପଟାସ୍	ୟୁରିଆ	ଫସଫେଟ୍	ପଟାସ୍
2013-14	945.86	558.33	191.57	765.74	89.86	88.36	180.12 (19.04)	468.47 (83.91)	103.21 (53.88)
2014-15	1211.36	709.03	241.68	389.79	130.78	99.28	821.57 (67.82)	578.25 (81.56)	142.40 (58.92)
2015-16	1129.21	664.92	227.70	297.95	96.09	109.29	831.26 (73.61)	568.83 (85.55)	118.41 (52.00)

(ଉତ୍ସ: ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା)

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ବୁଝା ପଡ଼େ ଯେ 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ୟୁରିଆ, ଫସଫେଟ୍ ଓ ପଟାସ୍‌ର ନିଅଣ୍ଟିଆ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକି ନୂଆ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପୌଷ୍ଟିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ପାରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ 2013-16 ମଧ୍ୟରେ 28.64 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ବରାଦ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଋନି ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନର ବ୍ୟବହାର ହୋଇନଥିଲା । ଅଭାବୀ ପୁଷ୍ଟି ପରିଚାଳନା ଯୋଗୁଁ କାଜୁ ବୃକ୍ଷର ଉଚ୍ଚ ମରଣଶୀଳତା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନରେ ହ୍ରାସ ଘଟିଥିଲା ଯାହା ଅନୁକ୍ରମେ 3.1.7 ରୁ 3.1.13ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଡିସିସିଡିର ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅନୁମୋଦନ ଅନୁସାରେ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନରେ ଚୂଡ଼ାୟ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନର ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ମାନାଦର୍ଶ ବୟସ୍କ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ସମାକ୍ଷାରେ ତିନି ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସ୍କ କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନର କମ୍ ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ

3.1.12 ପୋକ ଓ କୀଟ ଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ କାଢୁ ଗଛରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରୋଗ ହୋଇଥାଏ । ରୋଗଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିରୋଧ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ ଗୁଡ଼ିକ (କୀଟ ନାଶକ ଓ ରାସାୟନର ସିଞ୍ଚନ) ଗ୍ରହଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି 2013-16 ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ ପାଇଁ 17 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ବରାଦ କରିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବୃତ୍ତୀୟ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିବା କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନ ବ୍ୟତୀତ 2013-16 ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ଉପାୟ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ବ୍ୟୟ ବରାଦ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଏହାର କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା ଏବଂ ସମଗ୍ର ବ୍ୟୟ ବରାଦ ଉପଯୋଗ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନଥିବାରୁ ବୃକ୍ଷର ଉଚ୍ଚ ମରଣଶୀଳତା ସହିତ ଅମଳର ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା **ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.13** ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲା । ଅତିରିକ୍ତ ସମାକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ପାଦନରେ ହ୍ରାସ

3.1.13 ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କ୍ରିୟାକଳାପରେ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ପାଦନରେ ହ୍ରାସ ଘଟି ଗଛ ପ୍ରତି ଅମଳ କମିଯାଇଥିଲା, ଯାହା **ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.9** ରୁ **3.1.12**ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଡିସିସିଡି ଏବଂ ଏନ୍‌ଆର୍‌ସିସି ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ ଅମଳ ଧାରା ଅନୁସାରେ ବୃକ୍ଷରୋପଣର ବୃତ୍ତୀୟ ବର୍ଷ ପର ଠାରୁ କାଢୁ ଗଛ ଅମଳ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରେ ଏବଂ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅମଳର ଅବଧି 10 ବର୍ଷରୁ 30 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥାଏ । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ, ବୃକ୍ଷ ଚାରା ଏବଂ କଲମା କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନରେ ଗଛ ପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅମଳ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା:

(କିଲୋଗ୍ରାମରେ)

ପ୍ରକାଶି/ବୟସ (ବର୍ଷ)	4-5	6-9	10-15	16-20	21-30
ବୃକ୍ଷଚାରା	--	1.0	1.5	2.0	2.5
କଲମା	2	4	5ରୁ 10	10ରୁ ଅଧିକ	10ରୁ ଅଧିକ

ଓଏସ୍‌ସିଡିସି କାଢୁର ପ୍ରକୃତ ଅମଳ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ନିରୁପେକ୍ଷ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ଅବଲମ୍ବନ କରୁନଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନର ଅମଳ କ୍ଷମତା କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ହାରାହାରି ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ସ୍ଥିରାକୃତ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଚାରା ବୃକ୍ଷ ଉଦ୍ୟାନରେ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରତି 2 କିଗ୍ରା ଏବଂ କଲମା ଉଦ୍ୟାନରେ ବୃକ୍ଷ⁵⁸ ପ୍ରତି 4 କିଗ୍ରା ଜାତୀୟ ଅମଳ ହାର ଭୁଲନାରେ, 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ସମଗ୍ର କାଢୁ ଉଦ୍ୟାନରୁ ମିଳିଥିବା ଅମଳର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା:

ବର୍ଷ	ମାନାବର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସାରେ ଅମଳ (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	ପ୍ରକୃତ ଅମଳ (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	ମାନାବର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲନାରେ ପାଇଥିବା ଅମଳର ହାର	ଉତ୍ପାଦନରେ କ୍ଷତି (କି.ଗ୍ରା.ରେ)	ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)
2013-14	37,18,602	7,09,872	19.09	30,08,730	22.57
2014-15	39,27,194	8,70,158	22.16	30,57,036	22.93
2015-16	39,53,110	6,23,679	15.78	33,29,431	33.29
ମୋଟ	1,15,98,906	22,03,709	19.00	93,95,197	78.79

(ଉତ୍ସ: ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା)

⁵⁸ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିରେ କଲମା ଚାରା ଉଦ୍ୟାନର ହାରାହାରି ବୟସ (6-9 ବର୍ଷ) ମାନାବର୍ଣ୍ଣ ଆଧାରରେ

2013-16 ମଧ୍ୟରେ ମାନାଦର୍ଶୀ ତୁଳନାରେ ହୋଇଥିବା ଅମଳର ହାର 15.78 ରୁ 22.16 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଏବଂ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରତି ସାମଗ୍ରିକ ଅମଳ ମାନଦର୍ଶୀର 19 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି କାଜୁର ଏପରି ନିମ୍ନ ଅମଳର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ନଥିବା ବେଳେ, ନିମ୍ନ ଅମଳ କ୍ଷମତାର କାରଣ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଦୁଦା ସଫା, ଜଗାରଣା ନିୟୋଜନ, ପୌଷ୍ଟିକ ଭରଣ ପୋଷଣ ଏବଂ ବୃକ୍ଷ ସୁରକ୍ଷା ହୋଇଥାଇପାରେ ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1.9 ରୁ 3.1.12ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । 2013-16 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତ ଅମଳ ମାନାଦର୍ଶୀ ଠାରୁ 93.95 ଲକ୍ଷ କିଗ୍ରା କମ୍ ଥିଲା ଯାହାଫଳରେ 78.79 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ପ୍ରକୃତ ଅମଳ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ନିରୁପଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତି ନଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

ଉଦ୍ୟାନର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

ଉଦ୍ୟାନର ନିମ୍ନମାନର କ୍ଷେତ୍ର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ

3.1.14 ଉଦ୍ୟାନର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ, ପରିଚାଳନା ଏବଂ କାଜୁ ବିଷ୍ଣୁର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଓ ଉଦ୍ୟାନ ସହାୟକମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ବହୁତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ମାନାଦର୍ଶୀ ଅନୁଯାୟୀ, 300 ହେକ୍ଟର ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ ତିନି ଜଣ ଉଦ୍ୟାନ ସହାୟକ ଏବଂ ଜଣେ ଉଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଆବଶ୍ୟକ । ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 28013.64 ହେକ୍ଟର ଉଦ୍ୟାନ ପାଇଁ 93 ଜଣ ଉଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଏବଂ 280 ଜଣ ଉଦ୍ୟାନ ସହାୟକ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ବେଳେ, ଓଏସ୍‌ସିଡିସି 39 ଜଣ ଉଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଏବଂ 11 ଜଣ ଉଦ୍ୟାନ ସହାୟକକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲା । ଛଅଟି ପ୍ରଭାଗ ମଧ୍ୟରୁ, ଜୟପୁର ପ୍ରଭାଗ ଅଧୀନରେ ସର୍ବାଧିକ ଜମି ଥିଲା ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ପ୍ରଭାଗ ଅଧୀନରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଛୋଟ ଉଦ୍ୟାନ ଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଉଭୟ ପ୍ରଭାଗ ଅଧୀନରେ ସର୍ବାଧିକ ଜମିରେ ପୁରୁଣା ଓ ବୁଢ଼ାଲିଆ ଗଛ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଉଭୟ ପ୍ରଭାଗରେ କେବଳ ଜଣେ ଉଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ନିୟୋଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ପ୍ରଭାଗରେ କୌଣସି ଉଦ୍ୟାନ ସହାୟକ ନିୟୋଜନ କରାଯାଇନଥିଲା । କାଜୁ ଉଦ୍ୟାନର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନକରିବା, ଚାରା ବୃକ୍ଷର ଉଚ୍ଚ ମରଣଶୀଳତା ଏବଂ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରତି କମ୍ ଅମଳ ହେବାର ଗୋଟିଏ କାରଣ ହେଉଅଛି ମାନାଦର୍ଶୀ ଅନୁସାରେ ଉଦ୍ୟାନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷକ ଏବଂ ଉଦ୍ୟାନ ସହାୟକ ନିୟୋଜନ ନକରିବା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

ଚାରା ଉଦ୍ୟାନ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ

3.1.15 ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର ନିଜ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଉପଯୋଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ ଏବଂ ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କୁ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ 20 ଟି ଅମଳକ୍ଷମ କାଜୁ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ ଉଦ୍ୟାନ ଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସିଅନ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ୍⁵⁹ ସମେତ ଏହି ଚାରା ଉଦ୍ୟାନରେ 44,139 ମାଆ ବୃକ୍ଷ ଥିଲା । ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାଆ ବୃକ୍ଷର ବୟସ ଏବଂ ବୃକ୍ଷ ପ୍ରତି ଉପଲବ୍ଧ ସିଅନ୍ ଆଧାରରେ କଲମା ଚାରା ଉତ୍ପାଦନର ମାନାଦର୍ଶୀ ବିହିତ କରିଥିଲେ ।

⁵⁹ ଉଚ୍ଚ ଅମଳକ୍ଷମ କଲମା କାଜୁ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଥିବା କାଜୁ ଗଛ ଯେଉଁଠାରୁ ସିଅନ୍ (କାଜୁ ଗଛର ଛୋଟ ଡାଳ) କଲମାକରଣ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ ।

2013-16 ମଧ୍ୟରେ ମାନାଦର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ପାଦନ, ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ ଏବଂ ନିଅଣ୍ଟର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାରଣୀରେ ଦିଆଗଲା:

(ଅକ୍ଷରାଙ୍କିତ ସଂଖ୍ୟାରେ)

ବର୍ଷ	ମାଆ ବୃକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା	ମାନାଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ମାଆ ବୃକ୍ଷରୁ କଲମୀ ଚାରାର ଉତ୍ପାଦନ	କଲମୀ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନର ଲକ୍ଷ୍ୟ	ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧନ	ମାନାଦର୍ଶ ତୁଳନାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଅଣ୍ଟ (ନିଅଣ୍ଟର ହାର)	ଲକ୍ଷ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନରେ ନିଅଣ୍ଟ (ନିଅଣ୍ଟର ହାର)
2013-14	39849	3299760	3000000	2640469	299760 (9.08)	359531 (11.98)
2014-15	45171	3582570	2980000	2141932	602570 (16.82)	838068 (28.12)
2015-16	44139	3562797	2630000	1802233	932797 (26.18)	827767 (31.47)
ମୋଟ	129159	10445127	8610000	6584634	1835127 (17.57)	2025366 (23.52)

(ଉତ୍ସ: ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା)

ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ମାନାଦର୍ଶ ତୁଳନାରେ କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ ଗୁଡ଼ିକ ତାହାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରି ପାରିନଥିଲେ ଏବଂ 2013-14 ରୁ 2015-16 ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦନରେ ନିଅଣ୍ଟର ହାର 11.98 ରୁ 31.47 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ ଠାରୁ କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଯୋଗୁ, ଓଏସ୍‌ସିଡିସି କାଢ଼ି ଚାରା ବିକ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା 4.86 କୋଟି⁶⁰ ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ରୋଜଗାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା । 2013-14, 2014-15 ଏବଂ 2015-16 ବର୍ଷରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ଯଥାକ୍ରମେ 26.39 ଲକ୍ଷ, 21.77 ଲକ୍ଷ ଏବଂ 17.52 ଲକ୍ଷ କାଢ଼ି କଲମୀ ଚାରା ବିକ୍ରୟ କରିଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ରୋପଣ ରତ୍ନର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ କଲମୀ ଚାରା ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରୀ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ସମସ୍ତ ତିନି ବର୍ଷରେ ନିଜ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ଉପସଂହାର

କାଢ଼ି ଉତ୍ପାଦନର ବିକ୍ଷାର ପାଇଁ ନୂତନ କ୍ଷେତ୍ରର ଚିହ୍ନଟ କରିବାରେ ଓଏସ୍‌ସିଡିସିର କୌଣସି ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ନିଗମ ଯୋଜନା ନଥିଲା । ବୃକ୍ଷର ଘନତା ମାନାଦର୍ଶ ଠାରୁ ବହୁତ କମ୍ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ପାଖରେ ଥିବା ଜମି ଦକ୍ଷିଣରେ ସହକାରେ ଉପଯୋଗ ହେଉ ନଥିଲା । ଖାଲିସ୍ଥାନ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଅମଳକ୍ଷମ କଲମୀ ଚାରା ଦ୍ୱାରା ପୁରୁଣା ଓ ବୁଢ଼ାଲିଆ ଗଛର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଓଏସ୍‌ସିଡିସି ବିହିତ ମାନଦର୍ଶ ଅନୁସାରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବାରୁ କାଢ଼ି ବୃକ୍ଷର ଉତ୍ପାଦନରେ ହ୍ରାସ ହେବା ସହ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

⁶⁰ (2025366 କଲମୀ x 24 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି କଲମୀ)

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.2 ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ

ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନା/ ପରିଚଳନାରେ ଅବାସ୍ତବ ପ୍ରାକ୍‌କଳନ ହେତୁ ଷ୍ଟାମ୍ପ ମହାସୁଲ ଏବଂ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ଦେୟ ବାବଦକୁ 130.51 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିଚାଳନା ବ୍ୟୟ

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏମ୍‌ସି)ର ଖଣ୍ଡାଧାର ଲୌହ ପଥର ଖଣି (କେଆଇଓଏମ୍) ଏବଂ ଗନ୍ଧମାର୍ଦ୍ଦନ ଲୌହ ପଥର ଖଣି (ଜିଆଇଓଏମ୍) ବ୍ଲକ୍-ବିର ଖଣି ଲିଜ୍‌ର ଅବଧି ଯଥାକ୍ରମେ ଅପ୍ରେଲ 1985 ଏବଂ ଜୁଲାଇ 2000 ରୁ ସରିଯାଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମତି ନେଇ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ (ବିକାଶ ଏବଂ ନିୟମ) ଅଧିନିୟମ (ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର), 1957 ପ୍ରାବଧାନ ମୁତାବକ ତିମ୍ବିତ ସଂପ୍ରଦାରଣ ଭିତ୍ତିରେ ସଂପାଦନ କରୁଥିଲା । ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର ଅଧିନିୟମର ନବୀକରଣ (ଜାନୁଆରୀ 2015) ଏବଂ ଖଣି ମହାଲୟ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଆଦେଶ (ଫେବୃୟାରୀ 2015) ମୁତାବକ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁପୂରକ ଲିଜ୍ ତିଡ୍ ସଂପାଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ଲିଜ୍ ଅବଧିକୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2020 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂପ୍ରଦାରଣ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ଜୁଲାଇ/ ଅଗଷ୍ଟ 2015) ନେଇଥିଲା । ତଦନୁଯାୟୀ, ଓଏମ୍‌ସି ଉଭୟ ଖଣି ସକାଶେ 214.93 କୋଟି ଟଙ୍କା (କେଆଇଓଏମ୍: 122.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଜିଆଇଓଏମ୍ (ବ୍ଲକ୍-ବି): 92.33 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଷ୍ଟାମ୍ପ ମହାସୁଲ (ଏସ୍‌ଡି) ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରି (ଜୁଲାଇ / ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015) ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ଡି ସମ୍ପାଦନା କରିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଜାନୁଆରୀ 2012ର ଗେଜେଟ୍ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ମୁତାବକ ଏସ୍‌ଡି (ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ) ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଦେୟ (ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ) ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ତଦନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦିତ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନକୁ ନେଇ ରାଜସ୍ୱ ପରିମାଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବ ଯାହାକି ଏସ୍‌ଡି ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଦେୟ ଆକଳନର ଭିତ୍ତି ଅଟେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପ୍ତିର ପ୍ରାବଧାନ ଥିଲା ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରି ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ତରକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ପାରିବ, ଭିନ୍ନକ ଉତ୍ପାଦନ ଅନୁସାରେ ଏସ୍‌ଡି ପୁନଃ ଆକଳନ କରାଯିବ ଏବଂ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ବାସ୍ତବିକ ବୃଦ୍ଧି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭିନ୍ନକ ଏସ୍‌ଡି ଜମା କରିବାକୁ ହେବ ।

ଓଏମ୍‌ସି 2010-11ରେ ଜିଆଇଓଏମ୍-ବି ସକାଶେ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିକାଶ ପରିବହନ ସୁଗମ ଯଥା ପେଷଣା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ଥାପନ, ରେଳ ଧାରଣାର ଲୌହ ଖଣିଜ ପଥର ନେବା ଆଣିବାରେ ସାଇଡିଂ ନିର୍ମାଣକୁ କଳ୍ପନା କରି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ 91.16 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପ୍ରାକ୍‌କଳନ କରିଥିଲା । ସେହିପରି କେଇଓଏମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ 2018-19 ମଧ୍ୟରେ କନ୍‌ଭେୟର ବେଲ୍ଟ ସହିତ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ନିର୍ଗମନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ରେଳ ସାଇଡିଂ ବିକାଶକୁ ଆଖିରେ ରଖି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ 60.09 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପ୍ରସ୍ତାବିତ କରିଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଜିଆଇଓଏମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଲିଜ୍‌ର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ନିକାସ ପ୍ରାପ୍ତ ନ ହେବା, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ରେଳ ସାଇଡିଂର ବିକାଶ ନହେବା ହେତୁ ଓଏମ୍‌ସି 2010-11 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଉତ୍ପାଦନ 91.16 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ହାସଲ କରିପାରି ନଥିଲା । ସେହିପରି, କେଆଇଓଏମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ରେଳ ନିର୍ଗମନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ଥିଲା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥାନର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ନିକାସ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏହା ପୁନଶ୍ଚ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2015-16 ଲିଜ୍ ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଜିଆଇଓଏମ୍ ଏବଂ କେଆଇଓଏମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସର୍ବାଧିକ ବାର୍ଷିକ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ବାସ୍ତବ ଉତ୍ପାଦନ 34.09 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଓ 24 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଥିଲା । ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମାନଙ୍କରେ କେଆଇଓଏମ୍‌ର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଭିତ୍ତିଭୂମି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ଥାପନାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପ୍ରସ୍ତୁତିର ଅସମାପ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି 2018-19 ମଧ୍ୟରେ ଓ 60.09 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍‌ର ଉତ୍ପାଦନ ସମ୍ଭାବନା ଜମ୍ ଅୁଲା । ତେଣୁ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନାର କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରାକ୍‌କଳନ ବାସ୍ତବ ନଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ଆକଳନ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ପରିବହନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିକାସ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନ କରି ଉଚ୍ଚ ଭାବେ ଅଟକଳ ହୋଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ନିଜର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ବାସ୍ତବିକ ସିଦ୍ଧିକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଜିଆଇଓଏମ୍ ଏବଂ କେଆଇଓଏମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଥାକ୍ରମେ

ଉତ୍ପାଦନ ଧାର୍ଯ୍ୟ 35 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଓ 24 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ରଖିଥିଲେ, ଏସ୍‌ଡି ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଦେୟ ବାବଦକୁ 130.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଦେୟକୁ ଦୂର କରି ପାରିଥାଆନ୍ତା ।

ସରକାର କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016) ଯେ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନା ଖଣିର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷମତା ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ ଜଙ୍ଗଲ/ ପରିବେଶ ନିକାସ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ପ୍ରାକ୍‌କଳିତ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପରିମାଣର ଉତ୍ପାଦନ ହାସଲ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ଯାହାକି ଓଏମ୍‌ସି ଆଗରୁ ଜାଣିପାରି ନଥିଲା ଓ ଏହା ଓଏମ୍‌ସିର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱରେ ନଥିଲା । ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ପ୍ରାକ୍‌କଳନ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ହାସଲ ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଭିତ୍ତିଭୂମି ସଂପାଦନ କରାଯାଇ ନଥିବା ହେତୁ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନାର ପ୍ରକ୍ଷେପିତ ଉତ୍ପାଦନକୁ ଓଏମ୍‌ସି ଉଚ୍ଚ ଭାବେ ଅଟକଳ କରିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ଖଣି ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଜନାରେ ଆଂଶିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ପାରିଥାଆନ୍ତା ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଅନୁସାରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଏସ୍‌ଡି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ପାରିଥାଆନ୍ତା ।

3.3 ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ

କ୍ରୋମ୍ ପଥର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନାର ସ୍ଥାପନ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ଯତ୍ନାତ୍ମକ ଆହରଣ ବାବଦକୁ 15.11 କୋଟିର ପାଣ୍ଠି ଅବରୋଧ ସହିତ 386.56 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସଂମ୍ଭାବ୍ୟ କ୍ଷତି ଘଟିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଦକ୍ଷିଣ କାଳିଆ ପାଣି ଖଣିରେ ସଙ୍କ୍ରମଣ ଥିବା କ୍ରୋମ୍ ପଥରରୁ ଉଚ୍ଚ ଘନତା ବିଶିଷ୍ଟ କ୍ରୋମ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସକାଶେ ନୂଆ କ୍ରୋମ୍ ପଥର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନା (ସିଓବିପି) ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ମେସର୍ସ ହିମାବୋଲ୍ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଇଣ୍ଡିଆ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଠିକାଦାର)କୁ ରେ ନିୟୋଜିତ (ଅକ୍ଟୋବର 2009) କରିଥିଲା । ଏହି ରୁଚ୍ଛି ଟରନ-କି ମାଧ୍ୟମରେ 37.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିମୟରେ ଫେବୃୟାରୀ 2011 ରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଥିଲା । ରୁଚ୍ଛି ମୂଲ୍ୟରେ କଳକାରଖାନା ଓ ଯତ୍ନାତ୍ମକ ଆହରଣ ବାବଦକୁ 21 କୋଟି ଟଙ୍କା, ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟ 14.47 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ବଳକା ରାଶି (2.37 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଲୋଡ଼ିଂ / ଅପ୍‌ଲୋଡ଼ିଂ, ପରିବହନ, ବାମା ଏବଂ ସଂପାଦନା ସମାକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଥିଲା । ଟେଣ୍ଡର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ଠିକାଦାର ଦ୍ୱାରା କାରଖାନା ଯତ୍ନାତ୍ମକ ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ରମ ଅନୁସାରେ ହେବାର ଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣତାର ବିଫଳତା ସକାଶେ ଠିକାଦାର ପ୍ରତି ସମ୍ପ୍ରାହର ବିଳମ୍ବ ନିମନ୍ତେ ଅଧିକ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଠିକା ମୂଲ୍ୟର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ଦଣ୍ଡ ସରୂପ ଦେବାର ଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି (ଅକ୍ଟୋବର 2007) ରେ ମେସର୍ସ ଏମ୍.ଏନ୍. ଦସ୍ତୁର ଏବଂ କମ୍ପାନୀକୁ ବୈଷୟିକ ପରାମର୍ଶ ଦେବା ସକାଶେ 1.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେୟ ହିସାବରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2011 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରାମର୍ଶ ଦାତା ଭାବେ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲା ।

ଠିକାଦାର ଫେବୃୟାରୀ 2010 ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଖନନ ଏବଂ ବିଭକ୍ତିକରଣ ସମୟରେ ଶକ୍ତ ଶିଳା ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହେତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରି ନଥିଲା । ଠିକାଦାରଙ୍କ ଅନୁରୋଧକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଓଏମ୍‌ସି କାର୍ଯ୍ୟ ସମାପ୍ତ ସମୟକୁ ଡିସେମ୍ବର 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂପ୍ରସାରଣ କରିଥିଲା । ପରାମର୍ଶ ରୁଚ୍ଛି ମଧ୍ୟ ଠିକାଦାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପ୍ରସାରଣକୁ ଭିତ୍ତିକରି ବାରମ୍ବାର ସଂପ୍ରସାରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର 2015 ସୁଦ୍ଧା ପରାମର୍ଶ ଦେୟ ବାବଦକୁ 4.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଡିସେମ୍ବର 2015 ସୁଦ୍ଧା ଠିକାଦାର 50.59 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ବ କାର୍ଯ୍ୟ 45.84 ପ୍ରତିଶତ ଗଠନ ସମକ୍ଷାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଯତ୍ନାତ୍ମକ ଆହରଣର 82 ପ୍ରତିଶତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲା । ଠିକାଦାର ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ କଂକ୍ରିଟ୍ ବାବଦକୁ ବିଡିଙ୍ଗ୍ ସମୟରେ ହୋଇଥିବା ଆନୁମାନିକ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ 18.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦାବି (ଜାନୁଆରୀ 2015) କରିଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ଠିକାଦାରର ଦାବିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲା ଯେହେତୁ ଠିକା ଟରନ-କି ଭିତ୍ତିରେ ଥିଲା ଏବଂ ଭୌତିକ ପରିମାଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପ୍ରାବଧାନ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଠିକାଦାର କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015) କରି ଦେଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ଠିକାଦାରକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନା ରୁଚ୍ଛି ରଦ୍ଦ କରି ବାକିଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଠିକାଦାର ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଅବଗତ (ଡିସେମ୍ବର 2015) କରିଥିଲା । ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁଲାଇ 2016) ହୋଇ ପାରିନଥିଲା ।

ଠିକାଦାର ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ ଫଳରେ ପରାମର୍ଶୀ ରୁକ୍ଷକୁ ବାତିଲ (ଜାନୁଆରୀ 2016) କରାଯାଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଓଏମ୍‌ସି ଠିକାଦାରକୁ 27.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ କାରଖାନା ଓ ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡ ଆହରଣ ବାବଦକୁ 15.11 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପୃକ୍ତ ଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟ ଦେଖାଗଲା:

- ଯଦିଓ ଠିକାଦାର ଅପ୍ରେଲ 2013 ସୁଦ୍ଧା 82 ପ୍ରତିଶତ କାରଖାନା ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡ ଆହରଣ କରିଥିଲା; ଏହା ମାତ୍ର 29.5 ପ୍ରତିଶତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ 10 ପ୍ରତିଶତ ଗଠନ ସମନ୍ଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମାର୍ଚ୍ଚ 2013 ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲା । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଗଠନ ସମନ୍ଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ନଥିବାରୁ କାରଖାନା ଏବଂ ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡ ଲାଗିପାରି ନଥିଲା । ରୁକ୍ଷରେ ଠିକାଦାର ଦ୍ୱାରା କାରଖାନା ଏବଂ ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡର ଆହରଣ ସଂପାଦନ କ୍ରମ ଅନୁସାରେ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଓଏମ୍‌ସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଗଠନ ସମନ୍ଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରି ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ଏବଂ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 15.11 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଟି ଅବରୋଧ ଘଟିଥିଲା ।
- ଓଏମ୍‌ସି ଡିସେମ୍ବର 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ସମୟ ସଂପ୍ରସାରଣ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ଅପ୍ରେଲ 2012 ପରଠାରୁ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ ଦେୟ ଠିକାଦାର ଠାରୁ ଆଦାୟ ହେବ ସର୍ତ୍ତାଧିକାର ଯାହାକୁ ଠିକାଦାର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ଅପ୍ରେଲ 2012 ଠାରୁ ଡିସେମ୍ବର 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଏମ୍‌ସି 2.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ଯାହା ଠିକାଦାର ଠାରୁ ଭରଣା ହୋଇ ନଥିଲା ।
- ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣ (ଡିପିଆର୍) ମୁତାବକ ଓଏମ୍‌ସି ବାର୍ଷିକ 1,50,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ 32 ପ୍ରତିଶତ କ୍ରୋମିୟମ ଅକ୍ସାଇଡ୍ ସଙ୍କ୍ଷେପ କ୍ରୋମିୟମ ପଥରରୁ ସର୍ବନିମ୍ନ 50 ପ୍ରତିଶତ କ୍ରୋମିୟମ ଅକ୍ସାଇଡ୍ 72,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାର ଥିଲା । ସମୟାନୁଯାୟୀ ସିଓବିପି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନ ହେବା ହେତୁ ଓଏମ୍‌ସି 2011-16 ମଧ୍ୟରେ 3,60,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଘନ କ୍ରୋମିୟମ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରି ନଥିଲା ଯଦ୍ୱାରା 386.56⁶¹ କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ଦକ୍ଷିଣ କାଲିଆ ପାଣି ଖଣିରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 9.19 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ସଙ୍କ୍ଷେପ କ୍ରୋମିୟମ ପଥର ପଡ଼ି ରହିଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ଜୁଲାଇ 2016) ଯେ ଠିକାଦାର ରୁକ୍ଷ ମୁତାବକ ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡ ଯୋଗାଇଥିଲା ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡ ଯୋଗାଣ ରୁକ୍ଷରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନଥିଲା । କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପୁଣି କହିଲେ ଯେ ଠିକାଦାର ଠାରୁ ଅତିରିକ୍ତ ପରାମର୍ଶୀ ଦେୟ ଭରଣା ରୁକ୍ଷ ସମାପ୍ତ ସମୟରେ ନିଆଯିବ ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ରୁକ୍ଷର ସର୍ତ୍ତରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥିଲା ଯେ ଯନ୍ତାଖଣ୍ଡର ଯୋଗାଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ହେବାର ଥିଲା ।

3.4 ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପିତ ଦରକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ମାଲ ପରିବହନ ଦେୟ ଭଜ ଦରରେ ପ୍ରଦାନ ହେତୁ ଖଣିଜ ପଥର ପରିବହନ ବାବଦକୁ 14.87 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମାର୍ଚ୍ଚ 2012ରେ ଗେଜେଟ୍ ବିଜ୍ଞପିତ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ମହଲୁଦ୍ ଥିବା ଚାରୋଟି ଜିଲ୍ଲା⁶²ରେ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଏବଂ ବାହାରେ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିବହନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଟନ୍ କିମି ପିଛା 3.13 ଟଙ୍କାରୁ 4.50 ଟଙ୍କାର ମାଲ

⁶¹ 2011-16 ମଧ୍ୟରେ ଆଇବିଏମ୍ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରକାଶିତ ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ରୋମିୟମ ହାରାହାରି ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ହିସାବ ହୋଇଥିଲା
⁶² ଅନୁଗୁଳ, ଯାଜପୁର, କେନ୍ଦୁଝର ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟରେ ମୁକ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରତିଯୋଗୀ ପରିବେଶ ସୃଷ୍ଟି କରି ସୁସ୍ଥ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟାହାର (26 ଅପ୍ରେଲ 2014) କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମାଲ ପରିବହନ ଦରର ଅଗଷ୍ଟ 2015 ରେ ପୁନଃ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏମ୍‌ସି) ଦୈନିକ ଖଣିରୁ ଖଣିଜ ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଖଣି ଠାରୁ ଯଥାକ୍ରମେ 17 କି.ମି. ଏବଂ 20.5 କି.ମି. ଦୂରତାରେ ଥିବା ଷ୍ଟାଲ୍‌ସ୍‌କର୍ଡ୍ ବା ରେଲ ସାଇଡିଂକୁ ପରିବହନ ସକାଶେ ଟେଣ୍ଡର ଆମନ୍ତ୍ରଣ (ଅକ୍ଟୋବର 2013) କରିଥିଲା । ତିନୋଟି⁶³ ସଂସ୍ଥା ଏହି ଟେଣ୍ଡରରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ସର୍ବନିମ୍ନ ଠିକା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିବା ନାରାୟଣା ସନ୍ତ (ପ୍ରା) ଲିମିଟେଡ୍ (ଏନ୍‌ଏସ୍‌ପିଏଲ୍) କୁ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ 24.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିମୟରେ ପ୍ରଦାନ (ନଭେମ୍ବର 2013) କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଖଣିଜ ପଥରର ଷ୍ଟାଲ୍‌ସ୍‌କର୍ଡ୍ ଏବଂ ରେଲ ସାଇଡିଂ କୁ ପରିବହନ ମୂଲ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ ପ୍ରତି ଟନ୍ କି.ମି. ପିଛା 12.73 ଟଙ୍କା ଏବଂ 14.29 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ପ୍ରଥମ ରୁକ୍ଷ ଅବଧି 4 ଡିସେମ୍ବର 2013 ରୁ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ବୈଧ ଥିଲା, ଯାହାକି ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ ଠାରୁ ବାର୍ଷିକ 10 ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ପରିବହନ ସହ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବର୍ଷ 4 ଡିସେମ୍ବର 2014 ରୁ 3 ଡିସେମ୍ବର 2015 ପାଇଁ ରୁକ୍ଷ 27 ଫେବୃୟାରୀ 2015 ରେ ସଂପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ଡିସେମ୍ବର 2013 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2015 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଏନ୍‌ଏସ୍‌ପିଏଲ୍ 8,08,476 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍‌ର ଲୌହ ଖଣିଜ ପଥର ଷ୍ଟାଲ୍‌ସ୍‌କର୍ଡିଂକୁ ଏବଂ 10,76,114 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ରେଲ ସାଇଡିଂକୁ ପରିବହନ କରିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ମାଲ ପରିବହନ ବୈଧାନିକ ବିଜ୍ଞପ୍ତିକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ଟେଣ୍ଡରରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଜ୍ଞପ୍ତିତ ସର୍ବାଧିକ ଦର ଠାରୁ ଅଧିକ ଦରରେ ପରିବହନ ଦେୟ ରୁଡ୍‌ଟ୍ରାନ୍ସ କରିବା ହେତୁ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ 14.87 କୋଟି⁶⁴ ଟଙ୍କାର ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଜୁଲାଇ 2016) ଯେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞପ୍ତିତ ଦର ସହ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମର ପରିବହନ ଦର ତୁଳନାୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ଖଣିରୁ ଷ୍ଟାଲ୍‌ସ୍‌କର୍ଡିଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣିଜର ପରିବହନରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଘାଟି ରାସ୍ତା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ଯଦ୍ୱାରା ପରିବହନକାରୀକୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞପ୍ତିତ ପରିବହନ ଦର ଘାଟି ରାସ୍ତା ସହ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲା ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଏହିଠାରେ ଖଣି ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା ।

3.5 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ

ନିର୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସକାଶେ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ଦେୟ ହେତୁ କୋଟି 1.58 ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି

ଭାରତୀୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ଅକ୍ଟୋବର 2002/ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005) ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଜଙ୍ଗଲ ଜାଗା ଅଣ ଜଙ୍ଗଲ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲେ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ସଂସ୍ଥାଙ୍କ ଠାରୁ ଜମିର ନିର୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୂଲ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବ ଏବଂ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରକ ବନାକରଣ ପାଣ୍ଟି (ସିଏଏଫ୍) ରେ ବିନିଯୋଗ ହେବ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ସମିତିର ପରାମର୍ଶ (ଅପ୍ରେଲ 2010) ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ସମସ୍ତ ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ (ଡିଏଫ୍‌ଓ) କୁ ଖଣି ଲିଜ୍ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିରୁ ଏନ୍‌ପିଭି ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ମଇ 2010) ଦେଲେ । ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନରେ 30 ଦିନରୁ ଅଧିକ ବିଳମ୍ବ କଲେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ହାରରେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

⁶³ ମେସର୍ସ ଏସ୍.ଏସ୍. ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ, ଅରୁଣ ଉଦ୍ୟୋଗ, ନାରାୟଣା ସନ୍ତ (ପ୍ରା) ଲିମିଟେଡ୍
⁶⁴ ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟୟ 48.99 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିୟୁତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ହୋଇଥିବା ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା କି 34.12 କୋଟି ଟଙ୍କା

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏମ୍‌ସି) ଦୁଇଟି ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏନ୍‌ପିଭି ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ କରିଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

- ରନ୍ଥା ଲୌହ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ 408.8731 ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର 38.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବା ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଓଏମ୍‌ସି 268.87 ହେକ୍ଟର ବାବଦକୁ 25.25 କୋଟି ଟଙ୍କା 23 ଜୁଲାଇ 2010ରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । କାରଣ ଓଏମ୍‌ସି ବାକି 140 ହେକ୍ଟର ଜମିକୁ ଅପସାରଣ କରିବା ପାଇଁ 19 ଜୁଲାଇ 2010ରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲା । ଏହି ଅନୁରୋଧକୁ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଭିତ୍ତି କରି ଓଏମ୍‌ସି ଅପସାରଣ ହେବାକୁ ଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଉପରେ ଏନ୍‌ପିଭି ବାବଦକୁ 50 ପ୍ରତିଶତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଥିଲା । ସିଇସି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଓଏମ୍‌ସି ଠାରୁ 50 ପ୍ରତିଶତ ଏନ୍‌ପିଭି ଦେୟ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ (ଅକ୍ଟୋବର 2010) ଦେଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ତଦ୍‌ପରେ ବିଳମ୍ବିତ ଭାବେ 6.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ନଭେମ୍ବର 2013) କରିଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ବାର୍ଷିକ ନଅ ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ହିସାବରେ 1.78 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ (ମଇ 2014) ହାଇଥିଲା ।
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓଏମ୍‌ସିକୁ ନିଜ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରି 561.978 ହେକ୍ଟର ପରିମିତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଥିବା ସିଲଜୋରା, ଗୁରୁଡ଼ା, ବଳଦା, କାଲିମାଟି (ଏସ୍‌ଜିବିକେ) ଲୌହ ଓ ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ଖଣି ପରିଚ୍ଛଳନା କରିବାକୁ ଦେଇଥିଲେ (ଜୁନ୍ 1982) । ଯଦିଓ ଖଣି ଲିଜ୍ ସଂପାଦିତ ହୋଇନଥିଲା, ଓଏମ୍‌ସି 305.282 ହେକ୍ଟର ପରିମିତ ଜଙ୍ଗଲ ଜମିର କିସମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଏନ୍‌ପିଭି ବାବଦକୁ 19.83 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ଅପ୍ରେଲ 2006) କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସିଇସିଙ୍କର ସୁପାରିଶ ମୁତାବକ ଡିଏଫ୍‌ଓ ବାକି 256.696 ହେକ୍ଟର ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ପାଇଁ 18.74 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି (ଜୁନ୍ 2010) କରିଥିଲେ । ଓଏମ୍‌ସି ଲିଜ୍ ଡିଡ୍ ସଂପାଦନା ହେଲା ପରେ ଦାବି ରାଶିକୁ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ରାଜି ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ (ଫେବୃୟାରୀ 2014) ଜଙ୍ଗଲ ଏବଂ ପରିବେଶ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ ସମ୍ମେଳନ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭିତ୍ତିରେ ଓଏମ୍‌ସିକୁ ଦାବି ପରିମାଣ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା । ଓଏମ୍‌ସି ଏନ୍‌ପିଭି ବାବଦକୁ 18.74 କୋଟି ଟଙ୍କା (ଫେବୃୟାରୀ 2014) ଓ ବିଳମ୍ବିତ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ 6.06 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ମଇ 2015) କରିଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଏନ୍‌ପିଭି ଦେୟ ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସକାଶେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 7.84 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2016) ଯେ ଡିଏଫ୍‌ଓଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଳମ୍ବରେ ପୁନଃ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ ହେତୁ ରନ୍ଥା ଖଣିର ଏନ୍‌ପିଭି ପ୍ରଦାନ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସି ନାମରେ ଲିଜ୍ ଡିଲ୍ ସମ୍ପାଦନ ନ ହେବା ହେତୁ ଏସ୍‌ଜିବିକେ ଖଣିର ଏନ୍‌ପିଭି ପ୍ରଦାନ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ସରକାର ପୁନଶ୍ଚ କହିଲେ ଯେ ଓଏମ୍‌ସି ଏନ୍‌ପିଭି ଅର୍ଥ ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରଦାନ କରି ଭିନ୍ନକ ସୁଧ ଭାବେ 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ସ୍ଵାୟା ଜମାର ସୁଧ ହିସାବରେ ଲାଭ କରିଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ରନ୍ଥା ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସିଇସିର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦିନ ଠାରୁ (ଅକ୍ଟୋବର 2010) ଏନ୍‌ପିଭି ଦେୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଥିଲା ଏବଂ ଡିଏଫ୍‌ଓ ଦାବିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ଏସ୍‌ଜିବିକେ ଖଣି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଏମ୍‌ସି ପ୍ରତିନିଧି ହିସାବରେ ଏନ୍‌ପିଭି ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଥିଲା ଯାହାକି ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଭିନ୍ନକ ସୁଧ ବାବଦରେ ଲାଭ ଭୁଲ୍ ଥିଲା ଯେହେତୁ କର ପ୍ରଭାବକୁ ବିବେଚନା ନ କରି ଏହା ମୂଲ୍ୟାୟନ ହୋଇଥିଲା । କର ପ୍ରଭାବକୁ ବିବେଚନା କରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିମାଣ 1.58⁶⁵ କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।

⁶⁵ ଏନ୍‌ପିଭିର ବିଳମ୍ବିତ ପ୍ରଦାନ ଯୋଗୁଁ ସୁଧପ୍ରାପ୍ତି (7.84 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବିଯୁକ୍ତ କମ୍ପାନୀ କରର 33.99 ପ୍ରତିଶତକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ଵାୟା ଜମା ଉପରେ ସୁଧ ଆୟ (6.26 କୋଟି ଟଙ୍କା)

3.6 ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

ଇ-ନିଲାମା ବିଜ୍ଞାପନ/ ବିକ୍ରୟ ରୁକ୍ଷକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି କ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ରୁକ୍ଷ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥ (ଇଏମ୍‌ଡି) ଫେରସ୍ତ ହେତୁ କ୍ରେତାକୁ 0.70 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ସହିତ 4.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏମ୍‌ସି) ନିଜର ବିଭିନ୍ନ ଖଣିରୁ ଲୌହ ଖଣିଜ ପଥର ବିକ୍ରିକୁ ପୂର୍ବରୁ ଅନୁସୂଚିତ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଟେଣ୍ଡର⁶⁶ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଇ-ନିଲାମା ମାଧ୍ୟମରେ ବିକ୍ରି ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ (ଅକ୍ଟୋବର 2014) କରିଥିଲା । ଇ-ନିଲାମା ବିଜ୍ଞାପନର ସର୍ତ୍ତ ମୁତାବକ ଇ-ନିଲାମାରେ ଭାଗ ନେବା ପାଇଁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଲୌହ ଖଣିଜ ପଥରର ଫ୍ଲୋର ମୂଲ୍ୟର ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ଇଏମ୍‌ଡି ଭାବେ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଆବଶ୍ଵିତ ହୋଇଥିବା ପରିମାଣର 90 ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ଉଠାଣ ହେଲେ ଇଏମ୍‌ଡି ବାଜ୍ୟାସ୍ତି ହୋଇଯାଏ । ଇ-ନିଲାମା ବିଜ୍ଞାପନ/ ବିକ୍ରୟ ରୁକ୍ଷରେ ପ୍ରାବଧାନ ଥିଲା ଯେ ଉଠାଣ ନ କରିବା / ସଜ୍ଜ ଉଠାଣର କାରଣ କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ସାଧ୍ୟ ବହିର୍ଭୂତ ଥିଲେ ଓଏମ୍‌ସି ଇଏମ୍‌ଡି ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ବିବେଚନା କରିପାରିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏହାର ଖଣିରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ କିସମର ଲୌହ ଖଣିଜ ପଥରର ବିକ୍ରି ସକାଶେ ଇ-ନିଲାମା ଡାକିଥିଲା (27 ଅକ୍ଟୋବର 2014) ଯେଉଁଥିରେ ଦୈତାରୀ ଲୌହ ଖଣି (ଡିଆଇଓଏମ୍‌)ର (60 ରୁ 62 ପ୍ରତିଶତ ଲୌହ) 50,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଲୌହ ଗୁଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ତିନୋଟି କ୍ରେତା ଯଥା ଉଦାହାରଣ ମିନେରାଲ୍‌ସ୍, ରଶ୍ମି ସିମେଣ୍ଟ ଏବଂ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ପି ଷ୍ଟାଲ୍ ଓ ପାଞ୍ଚୋଟି ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ ପ୍ରତି ଟନ୍ ପିଛା ହାରାହାରି 3226 ଟଙ୍କାରେ 50,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଲୋହା ଖଣିଜ ଗୁଣ୍ଡ ଆବଶ୍ଵିତ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏହି ତିନି କ୍ରେତା 0.70 କୋଟି⁶⁷ ଟଙ୍କାର ଇଏମ୍‌ଡି ପଇଠ କରିଥିଲେ । ଲୌହ ଖଣିଜ ଗୁଣ୍ଡକୁ ଡିଆଇଓଏମ୍‌ର ବଳିପର୍ବତ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଡ୍‌ରୁ 90 ଦିନ (1 ନଭେମ୍ବର 2014 ରୁ 29 ଜାନୁଆରୀ 2015) ମଧ୍ୟରେ ଉଠାଣ କରିବାର ଥିଲା । ଇ-ନିଲାମା ବିଜ୍ଞାପନ ସହ ବିକ୍ରୟ ରୁକ୍ଷରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ଲୌହ ଖଣିଜ ଏକ୍ସ୍‌ମାଲ୍‌ଟ୍ ଭିତ୍ତିରେ ବିକ୍ରି ହେବ ଏବଂ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଖଣିଜ ପଥର ପଡ଼ି ଥିଲା ସେଠାରୁ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ନିଜ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଉଠାଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଧାର୍ଯ୍ୟ ଉଠାଣ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ, ତିନି ଜଣ କ୍ରେତା କୌଣସି ପରିମାଣର ଲୌହ ଗୁଣ୍ଡ ଉଠାଣ କରିପାରି ନଥିଲେ ଯେହେତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ ବୋଝେଇ ଏବଂ ପରିବହନ ସଂସ୍ଥାରେ ନିୟୁକ୍ତି ଦାବା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଡ୍‌ରୁ ରେଳ ସାଇଡିଂକୁ ପରିବହନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ । ବିକ୍ରି ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମିତି ଉଠାଣ ସକାଶେ କ୍ରେତା ଦାୟା ନୁହଁନ୍ତି ଦର୍ଶାଇ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ଇଏମ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ ସକାଶେ ସୁପାରିଶ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015) କରିଥିଲା । ତଦନୁଯାୟୀ ଓଏମ୍‌ସି ତିନି ଜଣ କ୍ରେତାଙ୍କୁ 0.70 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଇଏମ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ କରିଥିଲା । ତଦ୍‌ପରେ ଆବଶ୍ଵିତ ହୋଇଥିବା 50,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍‌ରୁ ଓଏମ୍‌ସି ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା 60-62 ପ୍ରତିଶତ ଲୌହ ଥିବା ଖଣିଜ ପଥର ଗୁଣ୍ଡକୁ ପ୍ରତି ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପିଛା ହାରାହାରି 1,437 ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ 27,660.50 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା ଏବଂ ବଳକା ପରିମାଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ନିଷ୍ପାସନ ନ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଯଦିଓ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଡ୍ ଠାରୁ ରେଳ ସାଇଡିଂକୁ ମାଲ ପରିବହନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟା ରହିଥିଲା, ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଡ୍ ଠାରୁ ରେଳ ସାଇଡିଂ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପରିବହନରେ ଉଠାଣ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନଥିଲା । ଯେହେତୁ ଓଏମ୍‌ସି ଲୌହ ଖଣିଜ ପଥରକୁ ଏକ୍ସ୍‌ମାଲ୍‌ଟ୍ ଭିତ୍ତିରେ ବିକ୍ରି କରୁଥିଲା, କ୍ରେତାମାନେ ମାଲକୁ ସଡ଼କ ପଥରେ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳକୁ ପରିବହନ କରିପାରିଥାଆନ୍ତେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଉଠାଣ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବିଷୟରେ କୌଣସି କ୍ରେତାଙ୍କ ଠାରୁ ଆବେଦନ ବା ଆଞ୍ଚଳିକ

⁶⁶ ଏହା ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଲୁହାପଥରର ଘରୋଇ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଡ୍ରେମାସିକ ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ
⁶⁷ ଉଦାହାରଣ ମିନେରାଲ୍‌ସ୍ (33.60 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା: 24,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍), ରଶ୍ମି ସିମେଣ୍ଟ (15.40 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା: 11,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍) ଏବଂ ଏମ୍‌ଏସ୍‌ପି ଷ୍ଟାଲ୍ ଓ ଶକ୍ତି ଲିମିଟେଡ୍ (21 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା: 15,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍)

କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ କୌଣସି ଲିଖିତ ପତ୍ରାଳାପ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଟ୍ ଠାରୁ ରେଳ ସାଇଡିଂକୁ ମାଲ ପରିବହନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟା ଦର୍ଶାଇ ଇସମ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ କରିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ କ୍ଲେଡାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାଲ ନ ଉଠାଇବା ହେତୁ 27,660.50 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍‌କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହେତୁ ଓଏମ୍‌ସି 4.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ସହିଥିଲା ।

ତେଣୁ, କ୍ଲେଡାମାନଙ୍କୁ ଇସମ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ ହେବା ଫଳରେ 0.70 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ସହିତ 4.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଥିଲା ।

ସରକାର କହିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2016) ଯେ ଯେହେତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଟ୍‌ରୁ ରେଳ ସାଇଡିଂକୁ ପରିବହନ ସକାଶେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇଥିଲେ, ତେଣୁ କ୍ଲେଡାଙ୍କୁ ଇସମ୍‌ଡି ଫେରସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ରୁକ୍ଷ ଅନୁସାରେ ଉଠାଣର ମାଧ୍ୟମ ଏକ୍ସ ମାଇନ୍/ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍‌ଆର୍ଟ୍ ଭିତ୍ତିରେ ଥିଲା ଏବଂ କ୍ଲେଡାମାନେ ନିଜ ସୁବିଧାରେ ଟ୍ରକରେ ମାଲ୍ ପରିବହନ କରିବାର ଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ସଡ଼କ ପଥରେ ମାଲ୍ ପରିବହନ ସକାଶେ ବିକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ୟ କ୍ଲେଡାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଉଠାଣ ସମୟରେ ଲୌହ ଖଣିଜ ଖଣ୍ଡ ପରିବହନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପାଦନା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.7 ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ

ଭୂମି ଆବଶ୍ୟକତାର ଭୁଲ ଆକଳନ ହେତୁ 6.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ଧାରା 39 ମୁତାବକ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଟିସିଏଲ୍) ରାଜ୍ୟ ସଂଚାରଣ ସଂସ୍ଥା ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟମକ କମିଶନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଚାରଣ କରୁଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଅତ୍ୟୁକ୍ତ ଭୋଲ୍‌ଟେଜ୍ ସଂଚାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ସଂଚାରଣ ଲାଇନ୍ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସଂପୃକ୍ତ ଥିଲା ।

ସମ୍ବଲପୁରର ଲପଙ୍ଗାରେ ଆସିବାକୁ ଥିବା ଶିଳ୍ପର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଚାହିଦାକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଲପଙ୍ଗାଠାରେ 400/200/132/33 କିଲୋ ଭୋଲ୍ଟ ଗ୍ରୀଡ୍ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ 54.74 ଏକର ପରିମିତ ଭୂମି ଆହରଣ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ବଲପୁର ଡିଭିଜନରୁ ଅନୁରୋଧ (ଜୁଲାଇ 2008) କରିଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ମାର୍ଚ୍ଚ 2012 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ହେବାର ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣୀ (2009-10) ଅନୁସାରେ ବାର୍ଷିକ 13.54 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ଲାଭର ପ୍ରସ୍ତାବ ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ସଂଚାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସ୍ଥିର ତଥା ଗୁଣାତ୍ମକ ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଭୁଲ୍ ଟିକ୍ସ ଏବଂ ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ଭବିଷ୍ୟତ ସଂପ୍ରସାରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଭୂମି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବାରମ୍ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ 48.67 ଏକର ସରକାରୀ ଜମି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2009) ଏବଂ 37.30 ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି (ଫେବୃୟାରୀ 2010) ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ (ଏଲ୍‌ଏଓ) କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ ସରକାରୀ ଜମିକୁ ଆଗୁଆ ଅଧିକୃତ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2010) କରିଥିଲା ଏବଂ ଭୂମି ପ୍ରମିୟମ, ଭୂମି ଭଡ଼ା ଏବଂ ସେସ୍ ବାବଦକୁ 0.97 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2010) କରିଥିଲା ।

ବେସରକାରୀ ଜମି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏଲ୍‌ଏଓର ଦାବୀ (ଫେବୃୟାରୀ 2010) ମୁତାବକ, ଓପିଟିସିଏଲ୍ 3.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 37.30 ଏକର ଜମିର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ 0.55 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ଅଗଷ୍ଟ 2010) କରିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ପ୍ରଥମେ ବେସରକାରୀ ଜମି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ 28.36 ଏକର (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 30.86 ଏକରକୁ (ଜୁଲାଇ 2012) ବଦଳା ଯାଇଥିଲା କାରଣ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମି ସୂଚୀରେ ନିଖୋଜ ପୁର୍ବ ଏବଂ ପ୍ରସାବିତ ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରବେଶ ପଥ ପାଇଁ ନୂଆ ପୁର୍ବ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ତେଣୁ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀକୁ 30.86 ଏକର ବେସରକାରୀ ସଂଶୋଧିତ ଜମି ସୂଚୀ

ସକାଶେ ଆବେଦନ (ଜୁଲାଇ 2012) କରିଥିଲା । ଏଲଏଓ 30.86 ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସକାଶେ ଜମିର ସମୁଦାୟ ମୂଲ୍ୟ 9.62 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିରୂପଣ କରି ବିଜ୍ଞପ୍ତି (ଡିସେମ୍ବର 2012) ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍ 30.86 ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ ପୂର୍ବ ଅଗ୍ରାମକୁ ବାଦ ଦେଇ 9.07 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (ଅଗଷ୍ଟ 2013) କରିଥିଲା ଏବଂ ବେସରକାରୀ ଜମି (30.86 ଏକର)ର ଅଧିଗ୍ରହଣ ସମାପ୍ତ (ମଇ 2015) ହୋଇଥିଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଗଷ୍ଟ 2015 ରେ ରୂପାନ୍ତ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବେସରକାରୀ ଜମି ଚିହ୍ନଟରେ ଏବଂ ତହସିଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚରେ ବିଳମ୍ବ ସହ ବେସରକାରୀ ଜମି ଆବଶ୍ୟକତାର ଭୁଲ୍ ଆକଳନ ହେତୁ 30.86 ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସକାଶେ 6.38 କୋଟି⁶⁸ ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ପ୍ରକଳ୍ପ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାରେ ତିନି ବର୍ଷ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ 40.62 କୋଟି⁶⁹ ଟଙ୍କାର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଥିଲା ।

ରାଜସ୍ୱ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଜମି ଅଭିଲେଖ ସହ ଆବଶ୍ୟକ ଜମିର ଉଚିତ୍ ଚିହ୍ନଟ, ସତ୍ୟାପନ ଓ ସାମାଜିକ ବିଳମ୍ବର କାରଣ ବୋଲି ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଓପିଟିସିଏଲ୍ 2008 ମସିହାରୁ ବାରମ୍ବାର ଏହାର ଜମି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୁନରାକ୍ଷଣ କରି ଆସୁଥିଲା । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ବେସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ଉପକେନ୍ଦ୍ର ଗୁରୁପଟରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଉପକେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାରଣ ନିମିତ୍ତ ଜମି ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଶୀଘ୍ର ସ୍ଥିରୀକୃତ କରିବାରେ ଏବଂ ଭୂମି ସମନ୍ୱୟ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନରେ ବିଫଳତାରୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ।

3.8 ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

ଠିକା ଦରରେ ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ ଭାବେ 4.47 ପ୍ରତିଶତ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ ଠିକାଦାରକୁ 0.35 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓପିଟିସିଏଲ୍) ଖୋଲା ଟେଣ୍ଡର ଭିତ୍ତିରେ ମନୋନୀତ ରେଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ଧାରାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାରଣ ଲାଇନ୍ ଏବଂ ଉପକେନ୍ଦ୍ରରେ ସାଧାରଣ ଏବଂ ଜରୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ନିର୍ବାହ କରିଥାଏ । ଓପିଟିସିଏଲ୍ ସଂଚାରଣ ଲାଇନ୍ ଏବଂ ଉପକେନ୍ଦ୍ରର ସାଧାରଣ/ ଜରୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ସକାଶେ ରେଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରକୁ ତାଲିକା ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଟେଣ୍ଡର (ମାର୍ଚ୍ଚ 2014) ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲା । ସତେଇଶଟି ସଂସ୍ଥା ଟେଣ୍ଡରରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରୁ ବାଇଶଟି ସଂସ୍ଥାର ବୈଷୟିକ ତଥା ବ୍ୟବସାୟିକ ଯୋଗ୍ୟ ଟେଣ୍ଡରର ମୂଲ୍ୟ ବିତ୍ ଖୋଲା ଯାଇଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2014) । ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର ରୁକ୍ତ ସମାକ୍ଷା ସମିତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2014) ଯେ ସର୍ବନିମ୍ନ ବିତରର ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନୁସାରେ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ରେଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ (ଆର୍କସିପି) ସହ ସମାନ ବା ତା'ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ସିଏସ୍‌ସି ବିଭିନ୍ନ ବିତରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତକା ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଯଥାର୍ଥତା ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଆର୍କସିପି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସକାଶେ ଏକ ସମିତି ବସାଇବାକୁ ସୁପାରିଶ (ଅକ୍ଟୋବର 2014) କରିଥିଲା ।

ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସକାଶେ ସ୍ଥାପିତ ସମିତି ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014 ପାଇକାରୀ ମୂଲ୍ୟ ସୂଚକାଙ୍କ (ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ) (185) ସହିତ ଜୁଲାଇ 2012 ର ସ୍ଥିର ସୂଚକାଙ୍କ (165.80) କୁ ଭିତ୍ତି କରି ପ୍ରଚଳିତ ଆର୍କସିପିରେ 11.58 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ସକାଶେ ସୁପାରିଶ (ନଭେମ୍ବର 2014) କରିଥିଲେ, ଯାହାକି ସିଏସ୍‌ସି ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ (ନଭେମ୍ବର 2014) ହୋଇଥିଲା । ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର ମୂଲ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ସମିତି (ପିଏସ୍‌ସି) ଜୁଲାଇ 2012 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014 ମଧ୍ୟରେ ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ ରେ ପ୍ରକୃତ ବୃଦ୍ଧି ହାରକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଅକ୍ଟୋବର 2014 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2014 ର ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇକୁ

⁶⁸ ଡିସେମ୍ବର 2012 ରେ 30.86 ଏକର ବେସରକାରୀ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ଯଥା, 9.62 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିପୁକ୍ତ 3.24 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯଥା, 30.86 ଏକର ଜମିର ଯଥାନ୍ୱୟାତ୍ମିକ ମୂଲ୍ୟ ଯାହା 37.30 ଏକର ଜମି ପାଇଁ (ଫେବୃୟାରୀ 2010) 3.92 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା
⁶⁹ 13.54 କୋଟି ଟଙ୍କା ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଫେରସ୍ତ

ଆନୁପାଳନ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି କରି ଆରସିପିରେ 12.91 ପ୍ରତିଶତ⁷⁰ ବୃଦ୍ଧି ସୁପାରିଶ (ଡିସେମ୍ବର 2014) କରିଥିଲେ । ନୂତନ ଆରସିପି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ (ଡିସେମ୍ବର 2015) ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 3 ଫେବୃଆରୀ 2015 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଯେହେତୁ ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ ପାଇକାରୀ ସାମଗ୍ରୀର ମୂଲ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନର ହ୍ରାସ ବୃଦ୍ଧି ଧାରାକୁ ମାପିଥାଏ, ପିଏସ୍‌ସି ଦ୍ୱାରା ଆନୁପାଳନ ଭାବେ ଆରସିପିର ବୃଦ୍ଧି ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା । ଯେହେତୁ ନୂତନ ଆରସିପି 3 ଫେବୃଆରୀ 2015 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଗଲା, ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଡିସେମ୍ବର 2014 ର ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ (179.80) ବିବେଚନା କରି ଆରସିପିକୁ 12.91 ପ୍ରତିଶତ ପରିବର୍ତ୍ତେ 8.44⁷¹ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ ଆରସିପି ରୂପାନ୍ତରେ 4.47⁷² ପ୍ରତିଶତର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରୁ ଜାନୁଆରୀ 2016 ମଧ୍ୟରେ ରେଟ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା 7.82 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 42ଟି କାମରେ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ 0.35 କୋଟି ଟଙ୍କା (7.82 କୋଟି ଟଙ୍କାର 4.47 ପ୍ରତିଶତ) ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଆରସିପିର 4.47 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଫଳରେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ 0.35 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ସରକାର ନଭେମ୍ବର 2016ରେ କହିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଜୁଲାଇ 2012 ଠାରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭିପିଆଇ ବୃଦ୍ଧି ପଥରେ ଥିଲା ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 2014ର ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ, ଓପିଟିସିଏଲ୍‌ର ଆରସିପି, ପିଏସ୍‌ସି ଓ ବିଓଡି ପାଇଁ ପିଏସ୍‌ସି କରିଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ବହୁ ପରେ ଛପାଯାଇଥିଲା । ବିଦ୍ୟମାନ ଆରସିପିର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଜୁଲାଇ 2012 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2014 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇର ଅନୁପାଳନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବିଚାର ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ଉତ୍ତରଟି ଗୃହଶାସ୍ତ୍ର ନୁହେଁ କାରଣ ଫେବୃଆରୀ 2015 ଠାରୁ ଆରସିପି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁ ସମୟରେ କି ଡିସେମ୍ବର 2014 ପାଇଁ ଅସ୍ଥାୟୀ ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା ଯାହାକି ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ଆରସିପିର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍

3.9 ପାଣି ଅବରୋଧ

ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ବସ୍ ଆବଶ୍ୟକତାର ଭୁଲ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଯାତ୍ରା ଅନୁମତି ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ 5.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣି ଅବରୋଧ

ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ (ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍) ସରକାରୀ-ବେସରକାରୀ ସହଭାଗିତା ମାଧ୍ୟମରେ ଟ୍ରିମ୍ ଟିମ୍ ସାହାରା⁷³ (ଡିଟିଏସ୍) ସହ ଭାଗିଦାରୀ କରି ଭୁବନେଶ୍ୱର ଓ ପୁରୀ ସହର ମାନଙ୍କରେ ବସ୍ ସେବା ଯୋଗାଇଥାଏ । ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଅଗଷ୍ଟ 2010ରେ ଡିଟିଏସ୍ ସହ ଏକ ରାଜିନାମା କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ବସ୍ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ସହ ଯାତ୍ରା ଅନୁମତି ହାସଲ କରିବ ଓ ଡିଟିଏସ୍ ବସ୍ ଚଳାଚଳ କରିବ ବୋଲି ପ୍ରାବଧାନ ଥିଲା । ରାଜିନାମାରେ ଲେଖାଥିଲା କି ଯଦି ମାର୍ଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ କିମ୍ବା ପରିଚାଳନା ଅନୁସୂଚୀରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁଁ ଅତିରିକ୍ତ ବସ୍ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ତେବେ ଚାଳକ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌କୁ ଜଣାଇବ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌କୁ ଜାନୁଆରୀ ଏବଂ ନଭେମ୍ବର 2013 ମଧ୍ୟରେ ସହର ବସ୍ ସେବାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ 18.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ସମାକ୍ଷାରୁ ଜଣାପଡିଥିଲା । ଫେବୃଆରୀ 2013 ରେ କମ୍ପାନୀର

⁷⁰ 11.58 ପ୍ରତିଶତ X 29 ମାସ /26 ମାସ
⁷¹ (179.80-165.80)/165.80*100
⁷² (12.91 ପ୍ରତିଶତ -8.44 ପ୍ରତିଶତ)
⁷³ ସରକାରଙ୍କ ଖୋଲା ଟେଣ୍ଡର ଆଧାରରେ ବଛାଯାଇଥିବା ମେସର୍ସ ସାହାରା ରୋଡ଼ଓପ୍ରେଜ୍ ଏବଂ ମେସର୍ସ ଟ୍ରିମ୍ ଟିମ୍ ସେବାର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିଥିବା ପାଣ୍ଠି ଦ୍ୱାରା ଅତିରିକ୍ତ ବସ୍ କିଣି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚାଳକକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । ଅଗଷ୍ଟ 2013ରେ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ମାର୍ଗ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ନକରି ଓ ଚାଳକଠୁ ଆବଶ୍ୟକତାର ନିରୂପଣ ନ କରି ଟାଟା ମୋଟର୍ସ ଲିଡ଼କୁ 18.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ 60⁷⁴ଟି ବସ୍ କିଣିବା ପାଇଁ ବରାଦ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅପ୍ରେଲ 2014 ଠାରୁ ଜୁନ୍ 2015 ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରି କେବଳ 47ଟି ବସ୍ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ 3.96 କୋଟି⁷⁵ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 13ଟି ବସ୍‌କୁ, ଚାଳକର ନିମ୍ନମାନର ପରିଚାଳନା ଆଧାରରେ ଜୁନ୍ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲେ । ଯାହାଫଳରେ ଏହି ବସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଟାଟା ମୋଟର୍ସ ପାଖରେ ଅକାମୀ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2016ରେ କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ବିଦ୍ୟମାନ ଚାଳକର ଖରାପ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଯୋଗୁଁ ବହୁ ଚାଳକ ପ୍ରଣାଳୀ ଆପଣେଇବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଏ ଯାଏଁ (ଅକ୍ଟୋବର 2016 ସୁଦ୍ଧା) ଲାଗୁ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ବାସ୍ତବିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଚାଳକର ଦକ୍ଷତାକୁ ନିରୂପଣ ନ କରି ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ରୟ କରିବା ଫଳରେ 3.96 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅକାମୀ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା ।

ତତ୍ପରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଅପ୍ରେଲ 2014 ଓ ଜୁନ୍ 2015 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା 47ଟି ବସ୍ ମଧ୍ୟରୁ 1.52 କୋଟି⁷⁶ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ସାତଟି⁷⁷ ବସ୍‌ର ମାର୍ଗ ଅନୁମତି ପରିବହନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2016 ସୁଦ୍ଧା ଡିଟିଏସ୍ ହାସଲ କରି ନଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ, ଏହି ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ପାଖରେ ଅକାମୀ ହୋଇ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା ।

ଏଣୁ, ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ଚାଳକର ଦକ୍ଷତାକୁ ନିରୂପଣ ନ କରି 20ଟି ବସ୍‌ର ଖରିଦ୍ କରିବା ଏବଂ ମାର୍ଗ ଅନୁମତି ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଜୁନ୍ 2015 ଠାରୁ 5.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅବରୋଧ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ପୁରୀ-ଭୁବନେଶ୍ୱର ସହରରେ ବସ୍ ସେବାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ରୟ କରିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅଭିଳକ୍ଷିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇନଥିଲା ।

ଜୁନ୍ 2016ରେ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ ବଚ୍ଚବ୍ୟ ଦେଲେ କି ସେମାନେ ବସ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ଚୂଡ଼ାୟ ଚାଳକର ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଲାଗିଥିଲେ, ଯାହାକି ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିନ୍ତା ସରୁପ ବିଫଳତା କାରଣକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ନ କରି ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ।

ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି ବିଷୟ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016) ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ମିଳିପାରି ନଥିଲା (ନଭେମ୍ବର 2016) ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ନଗର ପରିବହନ ସେବା ଲିଃ

3.10 ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ

ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ମିଶ୍ରିତ ଦରରେ ବସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ନ କିଣି ଅବତରିତ ଦରରେ କିଣି ଥିବାରୁ 4.57 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ଓ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ନଗର ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍ ରୂପକ ଦୁଇଟି କମ୍ପାନୀ ଯଥାକ୍ରମେ ଫେବୃୟାରୀ 2010 ଏବଂ ଜୁଲାଇ 2013 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ଏହି ଉଭୟ କମ୍ପାନୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭୁବନେଶ୍ୱର-ପୁରୀ ତଥା ସମଲପୁର, ହିରାକୁଦ, ବୁର୍ଲା, ବରଗଡ଼, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା ଆଦି ସହର

⁷⁴ ସାଧାରଣ ଶାନ୍ତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ର:12; ସାଧାରଣ ଶାନ୍ତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ର-ବିହିନ: 15 ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର/ମଧ୍ୟମ:33
⁷⁵ ବସ୍ ପ୍ରତି 30.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦରରେ ସାଧାରଣ ଶାନ୍ତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ର-ବିହିନ ବସ୍
⁷⁶ ସାଧାରଣ ଶାନ୍ତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ର-ବିହିନ: ବସ୍ ପ୍ରତି 30.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର / ମଧ୍ୟମ: ବସ୍ ପ୍ରତି 18.31 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
⁷⁷ ପାଞ୍ଚଟି କ୍ଷୁଦ୍ର/ ମଧ୍ୟମ ବସ୍ ଏବଂ ଦୁଇଟି ସାଧାରଣ ଶାନ୍ତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ର-ବିହିନ ବସ୍ ଯଥାକ୍ରମେ ମଇ 2015 ଏବଂ ଜୁନ୍ 2015 ରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା

ମାନଙ୍କରେ ନଗର ଓ ବସ୍ ସେବା ଯୋଗାଇବା । ଏହି କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱୟ ବେସରକାରୀ⁷⁸ ମାଧ୍ୟମରେ ବସ୍ ସମୂହ ଚଳାଚଳ କରାନ୍ତି ।

ଅଗଷ୍ଟ 2010ରେ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଏକ ବେସରକାରୀ ଚାଳକ ସହିତ ନଗର ବସ୍ ସେବା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ରାଜିନାମା କରିଥିଲା ଏବଂ ଚାଳକକୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରୁ ମଇ 2013 ମଧ୍ୟରେ 125⁷⁹ଟି ବସ୍ ଯୋଗାଇଥିଲା । ଚାଳକ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା ଅନୁସାରେ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌କୁ ବସ୍‌ର ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କ ସହିତ ନିୟୁତ୍ତ ଚାରିଟି⁸⁰ର 30 ଦିନ ଭିତରେ ସବୁ ବସ୍‌ର ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ତୁଚ୍ଛି (ଏଏମ୍‌ସି) କରିବାର ଥିଲା ଯାହା ଚାଳକ ପ୍ରତିପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ଡବ୍ଲ୍ୟୁଓୟୁଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚାଳକ ସହିତ ରାଜିନାମା (ଜାନୁଆରୀ 2014) ଅନୁସାରେ ଚାଳକ ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଖ୍ୟାତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ଯୋଗାଣକାରୀ ସହିତ ନିୟୁତ୍ତର 30 ଦିନ ଭିତରେ ଏଏମ୍‌ସି ତୁଚ୍ଛିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସହ ଏଏମ୍‌ସି ବାବଦରେ ସମସ୍ତ ମୂଲ୍ୟ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଜୁଲାଇ 2016 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ କିମ୍ବା ଡବ୍ଲ୍ୟୁଓୟୁଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ବି ନିର୍ମାତା କିମ୍ବା ଖ୍ୟାତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସେବା ଯୋଗାଣକାରୀ ସହିତ ଏଏମ୍‌ସି କରିନଥିଲେ ।

ବସ୍ ସମୂହର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ଅପ୍ରେଲ 2013ରେ 12ଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାନ୍ତୁକୁଳିତ (ଏସି) 15ଟି ବାତାନ୍ତୁକୁଳ ରହିତ ଏବଂ 65ଟି କ୍ଷୁଦ୍ର/ ମଧ୍ୟମ⁸¹ ଧରଣର ଅର୍ଦ୍ଧ କମ୍ ଉଚ୍ଚ ବସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଉଭୟ କମ୍ପାନୀଙ୍କ ଠାରୁ ନିବେଦନ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ଯାହାର ଜବାବରେ ଚାରିଟି ନିଲାମ⁸² ନିବେଦନ ଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମିତି ଚାରିଟି ନିର୍ମାଣର ଆର୍ଥିକ ନିଲାମ ନିବେଦନକୁ ଉନ୍ମୋଚନ (ଜୁନ୍ 2013) କରିଥିଲେ ଏବଂ 21.81 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଯୁକ୍ତ ସର୍ବନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟର ମିଶ୍ରିତ ଦର ଦେଇଥିବା ଟାଟା ମୋଟର୍ସ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ନିଲାମ ନିବେଦନକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ଯାହାକି ଉଭୟ ଅବତରଣ ଦର (18.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଏଏମ୍‌ସି ଦର (2.96 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଥିଲା । ମେସର୍ସ ଭିଇ ବାଣିଜ୍ୟ ଯାନ ଦ୍ୱିତୀୟ ସର୍ବନିମ୍ନ (ଏଲ୍₂) ମିଶ୍ରିତ ଦର (44.76 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲା ଯାହାକି ଅବତରଣ ଦର (11.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଏଏମ୍‌ସି ଦର (33.48 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍ ମେସର୍ସ ଟାଟା ମୋଟର୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ସହିତ ତୁଚ୍ଛି ପୂର୍ବ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତି ବସ୍‌ର ଅବତରଣ ଦରକୁ 18.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ 18.69 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ କମା ଯାଇଥିଲା ।

ଇସିଏ ସୁପାରିଶକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଅଗଷ୍ଟ 2013ରେ ତୁଚ୍ଛି ପୂର୍ବ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ଟାଟା ମୋଟର୍ସକୁ 18.69 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅବତରଣ ଦରରେ କ୍ରୟାଦେଶ ଦିଆଗଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏଏମ୍‌ସି ବାବଦରେ ଦରକୁ ଯୋଗ କରିନଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 2013 ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 2013 ମଧ୍ୟରେ ବସ୍ ପ୍ରତି 18.31 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ତୁଚ୍ଛି ପ୍ରତିଶତ ମୁଦ୍ରା ଛାଡ଼ ଦେବା ପରେ) ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ମେସର୍ସ ଭିଇ ବାଣିଜ୍ୟ ଯାନ ଉଚ୍ଚ ବସ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ 11.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବସ୍ ପିଛା ଅବତରଣ ଦାମରେ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଗାକି ମେସର୍ସ ଟାଟା ମୋଟର୍ସର ଉଚ୍ଚତ ଦର (18.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଓ ତୁଚ୍ଛି ପୂର୍ବ ଆଲୋଚନା ଦର (18.69 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ତୁଳନାରେ କମ୍ ଥିଲା । ଯଦି କମ୍ପାନୀ ମେସର୍ସ ଭିଇ ବାଣିଜ୍ୟ ଯାନକୁ କ୍ରୟାଦେଶ ଦିଲେଆନ୍ତା, ତେବେ 4.57 କୋଟି⁸³ ଟଙ୍କାର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବଢ଼ାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା (ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍: 2.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଡବ୍ଲ୍ୟୁଓୟୁଟିଏସ୍‌ଏଲ୍: 2.25 କୋଟି ଟଙ୍କା) ।

⁷⁸ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍: ଡ୍ରାମ୍ ଟିମ୍ ସାହାରା; ଡବ୍ଲ୍ୟୁଓୟୁଟିଏସ୍‌ଏଲ୍: ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ପରିବହନ କମ୍ପାନୀ
⁷⁹ ଟାଟା ମୋଟର୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଠାରୁ 50 ଟି ସାଧାରଣ ବସ୍ ଏବଂ ସରାଭ୍ ମାଜ୍‌ଦା ଠାରୁ 75 ଟି କ୍ଷୁଦ୍ର/ମଧ୍ୟମ ବସ୍ କିଣା ହୋଇଥିଲା
⁸⁰ ନିୟୁତ୍ତ ଚାରିଟି ବସ୍ ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣା କରିଥିବା ରାଜିନାମାର ଚାରିଟିକୁ ବୁଝାଏ
⁸¹ ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍-33 ଏବଂ ଡବ୍ଲ୍ୟୁଓୟୁଟିଏସ୍‌ଏଲ୍-32
⁸² ମେସର୍ସ ଅଶୋକ ଲେଲ୍ୟାଣ୍ଡ, ମେସର୍ସ ଟାଟା ମୋଟର୍ସ, ମେସର୍ସ ଭିଇ ବାଣିଜ୍ୟ ଯାନ, ମେସର୍ସ ଏଏଏମ୍‌ଏଲ୍ ଆଇଏସ୍‌ୟୁଜେଡ୍‌ୟୁ
⁸³ ଭେଦାତ୍ମକ ଅବତରଣ ମୂଲ୍ୟ: ବସ୍ ପ୍ରତି 7.03 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (18.31 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା -11.28 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) 65 ବସ୍ ପାଇଁ

ବିପିଟିଏସ୍‌ଏଲ୍‌ର ସିଇଓ କହିଲେ (ଜୁନ୍ 2016) ଯେ, ସରକାରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ରମେ ଚାଳକ ସହିତ ଏଏମ୍‌ସି ସାକ୍ଷର ହେବ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଚାଳକ ସହିତ ଏ ବାବଦରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲୁଅଛି ।

ବସ୍ କିଣିବାର ତିନି ବର୍ଷ ବିତି ଯାଇଥିବାରୁ ଏବଂ ଏଯାବତ୍ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନ ନିଆଯାଇଥିବାରୁ, ଉଚ୍ଚ ଉତ୍ତରଣ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଉଚ୍ଚ ଜବାବ୍ ନିମ୍ନ ଦରରେ ନିବେଦନ ଦେଇଥିବା ମେସର୍ସ ଭିଇ ବାଣିଜ୍ୟ ଯାନ ବଦଳରେ ଟାଟା ମୋଟର୍ସ୍ ଠାରୁ ବସ୍ କିଣିବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନାରବ ଥିଲା ।

ସରକାରଙ୍କୁ ଏହି ବିଷୟ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016) ମଧ୍ୟ ଉତ୍ତର ମିଳିପାରି ନଥିଲା (ନଭେମ୍ବର 2016) ।

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.11 ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି

ସମୟ ଅନୁସାରେ ଅଂଶଧନର ଅପସାରଣ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଫଳରେ 1.32 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଇପିକଲ୍) ରାଜ୍ୟରେ ବୃହତ୍ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠା (ଅପ୍ରେଲ 1973) କରାଯାଇଥିଲା । ଇପିକଲ୍ ବିଭିନ୍ନ ପଞ୍ଚାକୃତ ଏବଂ ଅଣପଞ୍ଚାକୃତ କମ୍ପାନୀର ଅଂଶ ପୁଞ୍ଜିରେ ନିବେଶ କରିଥିଲା । ଇପିକଲ୍ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସ୍ତରୀୟ ବିନିବେଶ ସମିତି (ଡିସି) ମାଧ୍ୟମରେ ଅଂଶଧନ ବିନିବେଶ ପାଇଁ ଏକ ଅନୁମୋଦିତ ନୀତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2005) ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲା । ଡିସି ଯେଉଁ ଅଂଶଧନର ବିକ୍ରି ହେବ ସେହି କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତିକୁ ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ଅଂଶଧନର ସ୍ଥିତିକୁ ବିବେଚନା କରି କେତେ ସର୍ବନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟରେ କେତେ ଅଂଶଧନ ବିକ୍ରି ହେବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲା ।

ଇପିକଲ୍ 10 ଟଙ୍କା ହିସାବରେ 81.40 ଲକ୍ଷ ଅଂଶଧନ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସିନ୍ଦ୍ରେଟିକ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓଏସ୍‌ଏଲ୍) ରେ 8.14 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ (ଅପ୍ରେଲ 1984 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 1991) କରିଥିଲା । ଓଏସ୍‌ଏଲ୍ ସହିତ ଜାନ୍‌ଆରୀ 1994ରେ ଜେକେ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ ପରେ ଜେକେସିଏଲ୍ ର 6,02,960 ଟି ଅଂଶଧନ ଓଏସ୍‌ଏଲ୍ ର 81.40 ଲକ୍ଷ ଅଂଶଧନ ବିନିମୟରେ 1:13.5 ଅନୁପାତରେ ଇପିକଲ୍‌କୁ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜେକେସିଏଲ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଜେକେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସିମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍ (ଜେକେଏଲ୍‌ସିଏଲ୍) କୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2005) ଏବଂ ଜେକେଏଲ୍‌ସିଏଲ୍‌ର ପୁର୍ନଗଠନ ଫଳରେ ଇପିକଲ୍‌କୁ 10:9 ଆନୁପାତିକ ବିନିମୟରେ 5,42,665 ଅଂଶଧନ ଆବଣ୍ଟନ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2006) କରାଯାଇଥିଲା । ଇପିକଲ୍ ଜେକେଏଲ୍‌ସିଏଲ୍‌ର 3,89,550ଟି ଅଂଶଧନକୁ ପ୍ରତି ଅଂଶଧନ ପିଛା ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ 195 ଟଙ୍କାରୁ 200 ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲା (ନଭେମ୍ବର ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2007 ମଧ୍ୟରେ) । ଜେକେସିଏଲ୍‌ର 10 ଟଙ୍କାର ପ୍ରତି ଅଂଶଧନ 5 ଟଙ୍କା ଦୁଇଟି ଅଂଶଧନରେ ଭାଗ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଜେକେସିଏଲ୍‌ରେ ଇପିକଲ୍‌ର ଅଂଶଧନ 1,53,115 ରୁ 3,06,230 କୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ।

ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଧାରାକୁ ବିବେଚନା କରି ଇପିକଲ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ (ବିଓଡି) ଡିସିକୁ ଇପିକଲ୍ ହାତରେ ଥିବା ଅଂଶଧନକୁ ବିନିବେଶର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସ୍ଥିତି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ଅଗଷ୍ଟ 2014) ଦେଇଥିଲେ । ଇପିକଲ୍‌ର ନିରପେକ୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ପଞ୍ଜିକୃତ ମୂଲ୍ୟର ବୃଦ୍ଧି ଧାରାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଇପିକଲ୍ ପାଖରେ ଥିବା ଜେକେସିଏଲ୍‌ର ଅଂଶଧନକୁ ତୁରନ୍ତ ଅପସାରଣ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2014) । ଡିସି ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଜେକେଏଲ୍ ସିଏଲ୍‌ର 25 ପ୍ରତିଶତ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ବଳକା ଅଂଶଧନକୁ ନଭେମ୍ବର 2015 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2016 ରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2015) ଦେଇଥିଲେ । ଇପିକଲ୍ ଜେକେଏଲ୍‌ସିଏଲ୍‌ର 3,06,230ଟି ଅଂଶଧନକୁ 10.74 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2016) କରିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଜେଜେଏଲସିଏଲ୍ ଅଂଶଧନର ତୁରନ୍ତ ଅପସାରଣ ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ଅଗଷ୍ଟ 2014) ଏବଂ ନିରପେକ୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରସ୍ତାବ (ଅକ୍ଟୋବର 2014) ସତ୍ତ୍ୱେ, ଡିସି ବିଳମ୍ବିତ ଭାବେ ମାର୍ଚ୍ଚ/ ନଭେମ୍ବର 2015 ଏବଂ ଫେବୃୟାରୀ 2016 ରେ ଜେଜେଏଲସିଏଲ୍ ଅଂଶଧନ ବିକ୍ରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ସମ୍ମେଳନ କରିଥିଲା । ସମାକ୍ଷାରେ ପୁନଶ୍ଚ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଅଂଶଧନ ହାରାହାରି ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ ନଭେମ୍ବର 2014 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2015 ମଧ୍ୟରେ 394.03 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2016 ମଧ୍ୟରେ ବାସ୍ତବ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁ ସମୟରେ ପ୍ରତି ଅଂଶଧନ ମୂଲ୍ୟ 350.76 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ତେଣୁ ଡିସି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅନୁସରଣ ନ କରି ତୁରନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନ ନେବା ଫଳରେ ଅଂଶଧନ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା ଯଦ୍ୱାରା ଇପିକଲର 1.32 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

2015-16 ରେ ଅଂଶ ପ୍ରତି ହାରାହାରି ଆଦାୟ 2007 ଅଂଶ ପ୍ରତି ହାରାହାରି ଆଦାୟ ଠାରୁ 3.5 ଗୁଣ ଅଧିକ ଥିଲା ବୋଲି ସରକାର ପ୍ରକାଶ (ନଭେମ୍ବର 2016) କଲେ । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଓପିଟିସିଏଲ୍ ଡିସି ସଭା ସମୟୋଚିତ ଆୟୋଜନ କରି 1.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ପାଇପାରିଥାଆନ୍ତା । ଅଧିକତ୍ୱ, ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ସମିତି ସଭା ଆୟୋଜନରେ ବିଳମ୍ବର କାରଣ ବିଷୟରେ ଉତ୍ତରଟି ନୀରବ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.12 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ

ତ୍ରଇଂ ଏବଂ ଡିଜାଇନ୍ ମୁତାବକ ଜର୍ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ / ଯାତ୍ରା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଏବଂ ଜର୍ ଠିକାଦାରଙ୍କଠାରୁ ସଂଶୋଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା ନିମନ୍ତେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରାବଧାନ ଲାଗୁ ନ କରିବା ଫଳରେ 0.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନା ସଭୁ କମ୍ପାନୀ ହିସାବରେ 22 ମଇ 1962 ରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ସହ ବୁଝାମଣା କରି ଏବଂ ଚେଷ୍ଟରରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରୁଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ (ଡିଓଡବ୍ଲ୍ୟୁଆର) 53.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମୂଲ୍ୟରେ ଏବଂ 36 ମାସରେ ଲୋୟର ଇନ୍ଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପର ସ୍ୱିଲ୍ଡେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ (ନଭେମ୍ବର 2001) ଦେଇଥିଲା । ରାଜିନାମାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ ଓସିସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ହୋଇଥିବା ତ୍ରଇଂ/ ଡିଜାଇନ୍ ମୁତାବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରେ କୌଣସି ବିଚ୍ୟୁତି ହେଲେ ଓସିସି ନିଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସଂଶୋଧନ କରିବ । ଓସିସି ଜାନୁଆରୀ 2002 ରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଜମି ଆହରଣ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ନିକାସରେ ବିଳମ୍ବ, ପୂର୍ନବାସ ଓ ଅଧିକ ସମୟ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିବାଦ ହେତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ଓସିସି 50.89 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର କାର୍ଯ୍ୟ ଅକ୍ଟୋବର 2015 ସୁଦ୍ଧା ସମ୍ପାଦନ କରିଥିଲା ।

ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ (ସିସି) ଏବଂ ଶକ୍ତ ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ (ଆରସିସି) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ 2003-04 ରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 2009-10 ରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ଓସିସି ସ୍ୱିଲ୍ଡେର ପାହାଚର କଂକ୍ରିଟ୍ ପାଇଁ ଜର୍ ଠିକାଦାର ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲା । ଜର୍ ଠିକାଦାରଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା ମୁତାବକ ଜର୍ ଠିକାଦାର ଓସିସି ଅନୁମୋଦିତ ତ୍ରଇଂ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ସେହି ତ୍ରଇଂ ମୁତାବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ପୁନଶ୍ଚ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ/ ଓସିସିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମୁତାବକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ସଂଶୋଧନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବହନ କରିବ । ଶକ୍ତ ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ସମୟରେ ଓସିସି ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲା ଯେ ସ୍ୱିଲ୍ଡେର କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ଅତ୍ୟଧିକ ସିମେଣ୍ଟ ପ୍ରୟୋଗ ଫଳରେ ଆରସିସି ସକାଶେ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥାନ/ ମୋଟେଇ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା । ଓସିସି ଅତ୍ୟଧିକ କଂକ୍ରିଟ୍ କାଟିବା ବାବଦ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିବାକୁ ଜଳସମ୍ପଦ ବିଭାଗକୁ ଅନୁରୋଧ (ଅକ୍ଟୋବର 2013) କରିଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକତାକୁ ଆଖିରେ ରଖି ଓସିସି ଅତ୍ୟଧିକ କଂକ୍ରିଟ୍ କାଟିବା ପାଇଁ ଜର୍ ଠିକାଦାର ନିୟୋଜନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଯାହାକି 94.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବିନିମୟରେ ଫେବୃୟାରୀ 2016 ରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ

ହୋଇଥିଲା । ଜଳସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଓସିସିର ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦାବିକୁ ଖାରଜ (ଡିସେମ୍ବର 2013) କରିଥିଲା ଏବଂ ରାଜିନାମା ମୁତାବକ ତ୍ରୁଟ୍ ଡିଜାଇନରେ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଓସିସି ନିଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ସଂଶୋଧନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବ ବୋଲି କହିଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଓସିସି, ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତ୍ରୁଟ୍ ଡିଜାଇନ ମୁତାବକ ଜର୍ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ରାଜିନାମାରେ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରାବଧାନ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଓସିସି କଂକ୍ରିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ଜର୍ ଠିକାଦାର ଠାରୁ ସଂଶୋଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା କରି ପାରିନଥିଲା ।

ଏହିପରି, ଜଳସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତ୍ରୁଟ୍ ଓ ଡିଜାଇନ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟର ସମ୍ପାଦନକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ / ଯାଞ୍ଚ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରିବାରୁ ଏବଂ ଜର୍ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଠାରୁ ସଂଶୋଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା କରିବାର ଦଣ୍ଡ ପ୍ରାବଧାନକୁ ଲାଗୁ ନ କରିବା ହେତୁ 0.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାର ଭୁଲ୍ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଗ୍ରହଣ କରି କହିଲେ (ଅକ୍ଟୋବର 2016) ଯେ ଏପରି ତ୍ରୁଟିର କାରଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଉଛି(ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016) ଏବଂ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନ ମୁତାବକ ଯଥାରୀତି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯିବ ।

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍

3.13 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଲେଟର ଅଫ୍ କମ୍ପର୍ମିଟ୍(ଏଲ୍‌ଓସି) ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ ନ କରିବା ସହିତ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର ଏହାକୁ ସମ୍ପର୍କିତ ଜାରି କରିବାରେ ବିଫଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ରଣ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ଅନୁରୋଧ ହେତୁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର 0.65 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ଗ୍ରୀଡ଼କୋ) ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କଠାରୁ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରି ରାଜ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିତରଣ କମ୍ପାନୀ(ଡିଆଇଏସ୍‌ସିଓଏଫ୍) କୁ ବିକ୍ରୟ ସମେତ ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ବିକ୍ରୟ କରେ ।

ରାଜସ୍ୱ ନିଅଣ୍ଟକୁ ଭରଣା ସକାଶେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ 500 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନ୍ତଃ ନିଗମ ରଣ ସକାଶେ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମକୁ (ଓଏମ୍‌ସି) ଅନୁରୋଧ (ନଭେମ୍ବର 2013) କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏବଂ ଓଏମ୍‌ସି ସହ ତ୍ରି-ପକ୍ଷୀୟ ସମ୍ମେଳନରେ (ମଇ 2014) ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଓଏମ୍‌ସିକୁ ରାଜସ୍ୱ ନିଅଣ୍ଟକୁ ଭରଣା ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ସକାଶେ 1000 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦୀର୍ଘ ମିଥାଦୀ ରଣ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା । ଏହି ସମ୍ମେଳନାରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେଲା ଓଏମ୍‌ସି କିଛି ହିସାବରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋକୁ 1000 କୋଟି ଟଙ୍କାର⁸⁴ ରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବ ଏବଂ ସେହି ସକାଶେ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଭରସା ପତ୍ର (ଏଲ୍‌ଓସି) ଜାରି କରିବ ।

ତଦନୁଯାୟୀ, ଓଏମ୍‌ସି 1000 କୋଟି ଟଙ୍କା ରଣ ମଞ୍ଜୁର (18 ଜୁଲାଇ 2014) କରିଥିଲା । ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଶକ୍ତି ବିଭାଗକୁ ଏଲ୍‌ଓସି ଜାରି କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ (30 ଜୁଲାଇ 2014) କରିଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସପ୍ତାହରେ ପ୍ରଥମ କିସ୍ତର 500 କୋଟି ଟଙ୍କା ରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଓଏମ୍‌ସିକୁ ଅବଗତ (12 ଅଗଷ୍ଟ 2014) କରିଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଏଲ୍‌ଓସି ପଇଠ ହିସାବରେ 19 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ରେ ରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାରୁ ସହମତି (14 ଅଗଷ୍ଟ 2014) ଦେଇଥିଲା । ଗ୍ରୀଡ଼କୋ 19 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ସୁଦ୍ଧା ଏଲ୍‌ଓସି ପ୍ରାପ୍ତ କରିନଥିବା ହେତୁ ଓଏମ୍‌ସିକୁ ସାତ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଣ୍ଠିକୁ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଦେଶନେଶରେ ପ୍ରଭେଦାତ୍ମକ ସୁଧ ବାବଦରେ ହେଉଥିବା କ୍ଷତି ଭରଣା ସକାଶେ

⁸⁴ ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ 500 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 2014-15 ରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ.

ରାଜି ହୋଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ସି ଏଲ୍‌ଓସି ପ୍ରାପ୍ତ (11 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014) କରିବା ପରେ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋକୁ 0.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଶନେଣା ଖର୍ଚ୍ଚ ବାଦ ଦେଇ 499.35 କୋଟି ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ (12 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014) କରିଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷାରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ରଣ ଆହରଣ ସକାଶେ ଏଲ୍‌ଓସିର ଆବଶ୍ୟକତାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସର୍ତ୍ତ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ବିଳମ୍ବିତ ଭାବେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କୁ ଏଲ୍‌ଓସି ଦେବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା ଯାହାକି ପୁନଶ୍ଚ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଏଲ୍‌ଓସି ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରି 19 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ମଧ୍ୟରେ ରଣ ଆହରଣ ସକାଶେ ଓଏମ୍‌ସିକୁ 12 ଅଗଷ୍ଟ 2014 ରେ ଅବଗତ କରିଥିଲା । ଯଦ୍ଵାରା ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋକୁ ଦେଶନେଣା ଖର୍ଚ୍ଚ ହିସାବରେ ପ୍ରଭେଦାତ୍ମକ ସୁଧ କ୍ଷତି ବାବଦକୁ 25 ଦିନ ପାଇଁ 0.65 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମତକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇ ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2016) ଯେ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗତ ଔପଚାରିକତା ପାଇଁ 25 ଦିନର ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ପାଖରେ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଭେଦାତ୍ମକ ସୁଧ କ୍ଷତି ନ ସହି ରଣ ଆଣିବାର ବିକଳ ନଥିଲା । ଉତ୍ତରୀ ଗୃହଣୀୟ ନୁହେଁ ଯେହେତୁ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏଲ୍‌ଓସିର ଆବଶ୍ୟକତା ବିଷୟରେ ମଇ 2014ରୁ ଅବଗତ ଥିଲେ ଏବଂ ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଦ୍ଵାରା ଏଲ୍‌ଓସି ପାଇବା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ କରିବାରେ 66 ଦିନର ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ।

ଭୂବନେଶ୍ଵର

ତା- 27 ଫେବୃୟାରୀ 2017

(ଦେବିକା ନାୟର)

ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର

(ଆର୍ଥିକ ଓ ରାଜସ୍ଵ କ୍ଷେତ୍ର ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା), ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସ୍ଵାକ୍ଷରିତ

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ତା- 01 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017

(ଶଶୀକାନ୍ତ ଶର୍ମା)

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ

ପରିଶିଷ୍ଟ

ପରିଶିଷ୍ଟ- 1

ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହେବାକୁ ବାକିଥିବା ପିଏସ୍‌ସ୍‌ସ୍‌ ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ
(ଅନୁକ୍ରମ 1.11 ରେ ସୂଚିତ)

(ସମ୍ପ 4 ଏବଂ 6 ରୁ 8 ରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ପି.ଏସ୍.ସ୍. ର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଅଛି	ସର୍ବଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ରୂପାନ୍ତ ହେବାକୁ ବାକିଥିବା ହିସାବର ସମୟସୀମା	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବାକିଥିବା ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ		
					ଅଂଶଧନ	ରଣ	ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିଦ୍ଧି
1	2	3	4	5	6	7	8
କ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ							
1	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	1.10	2015-16	0.00	0.00	0.50
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2012-13		2013-14			
				2014-15			
			2.62	2015-16			0.62
3	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	74.73	2014-15	0.00	0.00	44.48
				2015-16	0.00	0.00	48.18
4	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	5.4	2014-15			
				2015-16			2.37
5	ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	57.12	2015-16			1.00
6	ଗ୍ରିଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	576.71	2015-16		48.75	
7	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	353.07	2015-16	57.00	0.00	957.00
8	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	11.03	2014-15	0.00	0.00	1212.08
				2015-16	0.00	0.00	1201.37
9	ଓଡ଼ିଶା ଜୁଆ ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14 ର ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ ହିସାବ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ରୂପାନ୍ତ ହେବାକୁ ବାକିଅଛି	--	2013-14			
				2014-15			
				2015-16	0.00	0.00	6.00
ମୋଟ କ			1081.78		57.00	48.75	3473.60
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ							
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2014-15	162.44	2015-16	0.00	0.00	25.00
ମୋଟ ଖ			162.44		0.00	0.00	25.00
ମୋଟ କ + ଖ			1244.22		57.00	48.75	3498.60
ଗ. ନିର୍ଣ୍ଣୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ							
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2000-01	2.34	2015-16			0.03
ମୋଟ ଗ			2.34				0.03
ସର୍ବ ମୋଟ (କ+ ଖ+ ଗ)			1246.56		57.00	48.75	3498.63

ପରିଶିଷ୍ଟ-2

ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ବିବରଣ ଏବଂ ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ଫଳାଫଳର ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର
(ଅନୁଲେଖ 1.15 ରେ ସୂଚିତ)

(ସମ୍ପ 5 ରୁ 12 ରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକ କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାପ୍ତ ପୃଷ୍ଠା *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଣ ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ ପ୍ରଭାବ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ମୋଟ୍ ପ୍ରତିଫଳ \$	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ପଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
କ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ													
କୃଷି ଓ ସମଜାତୀୟ													
1	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2016-17	1.10	0.00	0.66	0.28	0.10	-1.68	6.91	0.10	1.45	26
2	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିକ୍ଷା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2015-16	7.15	0.00	-7.65	646.35	19.66	-4.80	-2.41	21.24		187
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	1.55	0.00	21.26	27.01	3.87	-0.70	36.28	3.87	10.67	357
4	ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	5.00	0.00	-135.45	175.78	22.81	-34.57	-98.42	25.40		2067
5	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2016-17	74.73	0.57	0.04	319.40	0.26	-37.49	507.55	0.26	0.05	1164
6	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2012-13	2015-16	2.63	40.01	23.82	183.36	2.11	-1.55	99.32	4.07	4.10	129
7	ଓଡ଼ିଶା ମତ୍ସ୍ୟରକ୍ଷ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2015-16	2.21	5.44	-2.89	82.01	0.06	0.02	10.26	0.12	1.17	186
କ୍ଷେତ୍ର ଓ ସମଜାତୀୟ ମୋଟ୍				94.37	46.02	-100.21	1434.19	48.87	-80.77	559.49	55.06	9.84	4116

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ଚାଲିଥିଲା	ସମାପତ ପୂର୍ଣ୍ଣ *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶା ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ \$	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ପଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
8	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋଭାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	83.14	0.00	0.93	12.87	7.30	0.00	89.90	7.30	8.12	91
9	ଓଡିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2015-16	5.40	2.70	0.71	0.41	0.11	-1.20	11.21	0.11	0.98	21
10	ଓଡିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2012-13	48.16		-103.12	15.70	-31.71	-340.92	550.87	10.82	1.96	35
11	ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2012-13	2015-16	29.01	1.19	12.70	546.16	13.95	-2.00	43.03	14.01	32.56	194
12	ପାରାଦ୍ୱୀପ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କ୍ଷେତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ଲିମିଟେଡ୍												
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡିଶା ମୋଟ				165.71	3.89	-88.78	575.14	-10.35	-344.12	695.01	32.24	4.64	341
ଭିତ୍ତିଭୂମି													
13	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	57.12	76.34	46.02	1.60	-11.21	-14.49	179.48	-8.81		
14	ଓଡିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	17.50	441.91	17.45	603.06	9.12	-43.69	477.16	9.16	1.92	476
15	ଓଡିଶା ସେତୁ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	9.31	0.00	1.00	20.16	1.11	-2.26	10.31	1.11	10.77	242
16	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	5.63	0.00	78.73	314.92	19.94	0.00	84.36	19.94	23.64	291
		2015-16	2016-17	5.63	0.00	86.63	325.00	24.09		92.26	24.14	26.17	
17	ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ରେଳବାଇ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2016-17	21.00	0.00	-1.88	0.00	-1.69	0.00	19.12	-1.69		6
18	ଓଡିଶା ଖଣିଜ ଧାରକ ଅଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	0.01	0.00	13.93	0.00	13.93	0.00	13.94	13.93	99.93	0
19	ଇଉକୋ ଏସ୍‌ଇଜେଡ୍ ଉନ୍ନୟନ ଲିମିଟେଡ୍												
20	ଓଡିଶାର ଜଳ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍												
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡିଶା ମୋଟ				110.57	518.25	163.15	949.82	35.35	-60.44	792.27	37.84	4.78	1015

ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7 (ପିଏସ୍‌ୟୁ)

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାପତ ପୃଷ୍ଠା *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶୀ ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳନ §	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ	ମାନବ ସମ୍ପଦ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ମ୍ୟାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର୍													
21	ବୈତରଣୀ ଷ୍ଟେଟ୍ କୋଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	30.00	0.00	-0.12	0.00	0.01	-20.82	29.88	0.01	0.03	9
22	ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ସାଇଡ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.- କ-12ର ସହାୟକ)	2014-15	2015-16	18.81	0.00	25.52	110.41	4.12	-0.61	44.33	4.58	10.33	215
23	ଇଡକଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଥ୍ରାକ୍ଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.- କ-12ର ସହାୟକ)	2014-15	2015-16	150.10	0.00	-125.58	64.48	-5.06	-0.39	24.52	-4.89		237
24	କୋଶାକ୍ ଝୋଟା ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	5.94	11.89	-37.97	0.00	-6.15	0.00	-20.14	-6.00		6
		2015-16	2016-17	5.94	11.94	-37.98	0.00	-0.02	-3.18	-20.10	-0.02		
25	ମହାକିନା-ବି କୋଇଲା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2015-16	8.31	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8.31	0.00	0.00	0
		2014-15	2016-17	8.31	0.00	0.00	0.00	0.35	0.00	8.31	0.35	4.21	
26	ଓଡିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	31.45	0.00	3482.33	1881.26	1487.10	-390.92	5688.00	1520.45	26.73	3088
27	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନୀୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	1.00	0.00	230.23	3115.36	50.15	-15.70	261.82	50.15	19.15	278
28	ନୂଆଗାଁ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2015-16	2.00	0.00	0.15	0.00	0.11	0.00	2.15	0.11	5.12	0
		2014-15	2016-17	2.00	0.00	0.22	0.00	0.10	0.00	2.22	0.10	4.50	
29	ପାରାଦୀପ ପ୍ଲ୍ୟୁମ୍ ପାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍	2013-14	2015-16	5.86	0.00	-0.11	0.00	-0.11	-0.25	13.75	-0.11		0
30	ଅନୁଗୁଳ ଆଲୁମିନିୟମ୍ ପାର୍କ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍												
କ୍ଷେତ୍ର ଖ୍ରୀମୀ ମୋଟ				253.47	11.94	3574.51	5171.51	1536.64	-431.87	6052.73	1570.62	25.95	3833
ଶକ୍ତି													
31	ଗ୍ରିଡକୋ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	576.71	2987.45	-3325.35	6643.41	-99.53	-339.39	238.81	390.70	163.60	60
32	ଓଡିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	638.65	1253.88	478.98	419.98	137.97	-33.18	2471.51	219.69	8.89	2199
33	ଓଡିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	490.22	1625.70	968.41	627.53	178.16	-5.83	3199.27	182.81	5.71	657

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାପ୍ତ ପୂଞ୍ଜି *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶା ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋର୍ଟ ପ୍ରତିଫଳନ §	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ପଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
34	ଓଡିଶା ଶକ୍ତି ସଞ୍ଚାରଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	353.07	759.09	-118.12	634.34	38.95	-16.06	2219.66	91.17	4.11	3102
35	ଓଡିଶା ଚାପଳ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	228.41	0.00	-7.39	0.00	-0.08	-0.48	221.02	-0.08		7
36	କଲିଙ୍ଗ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରସାରଣ ନିଗମ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0
37	ଓଡିଶା ସବୁଜ ଶକ୍ତି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	50.32	0.00	-16.37	0.49	0.55	-2.16	53.95	0.74	1.37	9
38	ଓଡିଶା କୋଇଲା ଓ ଶକ୍ତି ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	0.05	0.00	-0.80	0.00	-0.80	0.00	-0.75	-0.80		24
କ୍ଷେତ୍ର ଓ୍ଵାରା ମୋର୍ଟ				2337.44	6626.12	-2020.64	8325.75	255.22	-397.10	8403.48	884.23	10.52	6058
ସେବା													
39	ଇଡକଲ୍ ସଫ୍ଟୱେୟାର ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 13ର ସହାୟକ)	2014-15	2015-16	1.00	0.00	0.81	4.30	0.30	0.00	1.81	0.30	16.57	5
40	ଲାଞ୍ଜିଗତ ପରିଯୋଜନା ଅଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ	2012-13	2015-16	0.05	0.00	0.00	0.00	10.71	0.00	52.74	10.71	20.31	1
		2013-14	2016-17	0.05	0.00	0.00	0.00	10.69	0.00	63.16	10.69	16.93	
41	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2012-13	2015-16	11.03	0.00	3.00	1961.29	0.00	8.86	27.81	438.84	1577.99	1436
		2013-14	2016-17	11.03	0.00	3.00	3196.01	0.00	-186.03	55.89	615.68	1101.59	
42	ଓଡିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	9.62	0.00	13.57	27.59	8.50	0.00	23.28	8.50	36.51	582
		2015-16	2016-17	9.62	0.00	20.30	27.58	8.99	-4.55	29.98	9.03	30.12	
43	ଭୁବନେଶ୍ଵର ପୁରୀ ପରିବହନ ସେବା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	1.00	0.00	3.38	1.78	1.73	-0.12	4.38	1.74	39.73	7
44	ପଶ୍ଚିମ ଓଡିଶା ସହର ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍	2015-16	2016-17	1.00	0.00	0.68	0.08	0.15	0.00	1.68	0.15	8.93	2
45	ଗଞ୍ଜାମ ସହର ପରିବହନ ସେବା ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	1.00	0.00	-0.03	2.48	0.00	0.00	0.97	0.00	0.00	1
		2015-16	2016-17	1.00	0.00	-0.04	1.72	-0.01	0.00	0.96	-0.01		

ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7 (ପି ଏସ୍‌ସୁ)

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାପ୍ତ ପୃଷ୍ଠା *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶୀ ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳନ §	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ	ମାନବ ସମ୍ପଦ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
46	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଭେଷଜ ବିଜ୍ଞାନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2014-15	2015-16	10.00	0.00	0.46	0.00	0.64	0.00	10.46	0.64	6.12	6
47	ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ଜଳପଥ ସଙ୍ଗଠନ ଲିମିଟେଡ୍												
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ମୋଟ				34.70	0.00	28.59	3231.47	22.49	-190.70	168.32	638.22	379.17	2040
ବିବିଧ													
48	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟୁଡିଓ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ-9ର ସହାୟକ)	2012-13	2015-16	1.75	0.59	-3.24	0.20	0.05	0.00	-0.70	0.08		0
49	ଓଡ଼ିଶା କ୍ରୀଡା ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ କମ୍ପାନୀ												1
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ମୋଟ				1.75	0.59	-3.24	0.20	0.05	0.00	-0.70	0.08		1
ମୋଟ କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				2998.01	7206.81	1553.38	19688.08	1888.27	-1505.00	16670.60	3218.29	19.31	17404
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ													
ପୃଷ୍ଠା ଲଗାଣ													
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	2015-16	2016-17	415.34	99.89	-478.56	3.01	-1.65	-1.07	541.33	-1.65		180
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ମୋଟ				415.34	99.89	-478.56	3.01	-1.65	-1.07	541.33	-1.65		180
ସେବା													
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2013-14	2015-16	162.44	16.24	-178.02	66.79	2.79	0.25	7.20	4.07	56.53	1529
		2014-15	2016-17	162.44	10.27	-174.11	77.75	5.00	-15.35	13.09	6.31	48.20	
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ମୋଟ				162.44	10.27	-174.11	77.75	5.00	-15.35	13.09	6.31	48.20	1529
ବିବିଧ													
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଶ୍ୟାଗାର ନିଗମ	2014-15	2015-16	3.60	0.00	0.00	101.19	30.65	0.68	114.46	32.51	28.40	320

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ଚାଲିଥିଲା	ସମାପନ ପୂର୍ଣ୍ଣ *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶା ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ ପ୍ରଭାବ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳଂ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ବଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ମୋଟ			3.60	0.00	0.00	101.19	30.65	0.68	114.46	32.51	28.40	320
	ମୋଟ ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)			581.38	110.16	-652.67	181.95	34.00	-15.74	668.88	37.17	5.56	2029
	ସର୍ ମୋଟ (କ + ଖ)			3579.39	7316.97	900.71	19870.03	1922.27	-1520.74	17339.48	3255.46	18.77	19433
ଗ. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ													
	କୃଷି ଓ ସମାଜାତାୟ												
1	ଇଷ୍ଟ ଆକ୍ସିଡିନ୍ ପ୍ରୋଡକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (22 ଫେବୃୟାରୀ 1978 ଠାରୁ ସେକ୍ସକ୍ସିଟ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1972-73	1975-76	0.01									0
2	ଓଡିଶା ମସ୍ୟା ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1982-83	1983-84	0.35				-0.04		0.20	-0.03		0
	କ୍ଷେତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ମୋଟ			0.36		0.00	0.00	-0.04	0.00	0.20	-0.03		0
	ମ୍ୟାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରିଂ												
3	ଏବିଏସ୍ ସିନିଂ ଓଡିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 12ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	2006-07	2010-11	3.00	1.40	-48.89		12.24		-7.69	12.48		0
4	ଗଜପତି ଷ୍ଟିଲ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରି ଲିମିଟେଡ୍ (କମ୍ପାନୀ 1969-70 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 01 ମାର୍ଚ୍ଚ 1974 ଠାରୁ ସେକ୍ସକ୍ସିଟ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1968-69	1974-75	0.04						0.02	0.00		0
5	ହାରା ଷ୍ଟିଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1975-76	1976-77	0.12						0.27	0.00		0

ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7 (ପିଏସ୍‌ୟୁ)

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାପ୍ତ ପୃଷ୍ଠା *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶୀ ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳନ §	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠା ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ପଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
6	ଇପିଟୁନ୍ ଟାଇମ୍‌ସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23ର ସହାୟକ) (1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	2005-06	0.81	1.68	-9.47		-0.92		-2.07	-0.92		0
7	କାନ୍ତି ଶର୍ମା ରିଫ୍ରଜ୍‌କୋରିଡ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ) (5 ଡିସେମ୍ବର 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	1996-97	2008-09	0.75		-1.26		-0.81		1.92	-0.53		0
8	କୋଶାକି ଡିବର୍ଜେଣ୍ଟ ଆଣ୍ଡ ସୋସାଲିଟି ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ)	1981-82	1996-97	0.06						0.05	0.00		0
9	କୋଶାକି ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (1999-2000 ଠାରୁ ଅବଳ)	1991-92	1998-99	1.20	2.01	-6.04	14.05	-0.95		6.00	0.36	6.00	0
10	ମାନ୍ୟୁଫ୍ୟାକ୍ଚର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	1965-66	1982-83	0.01						0.00	0.00		0
11	ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1970-71	1976-77	0.04		0.00				0.00	0.00		0
12	ମୋଡର୍ଣ୍ଣ ମ୍ୟାଲିଏରଲ୍ କାଷ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 09 ମାର୍ଚ୍ଚ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସାକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1972-73	1975-76	0.04		0.00				0.03	0.00		0
13	ନିୟୁ ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1981-82	2003-04	0.02		0.03		0.03		0.05	0.03	60.00	0
14	ଓଡିଶା ବୋର୍ଡ୍ ବିଲ୍‌କୋରସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1970-71	1997-78	0.05		0.00				0.01	0.00		0
15	ଓଡିଶା ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ମାନ୍ୟୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	1966-67	1973-74	0.05		0.00				0.05	0.00		0
16	ଓଡିଶା ଇନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରିମେଣ୍ଟସ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	1987-88	2000-01	0.09		0.00	0.00	-0.06	0.00	0.36	-0.04		0

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାପତ ପୂଞ୍ଜି *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶା ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ ପ୍ରଭାବ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ୍ ପ୍ରତିଫଳ \$	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୂଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ବଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
17	ଓଡିଶା ଚର୍ମ ଶିଳ୍ପ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 25 ର ସହାୟକ)	1991-92	1995-96	0.65	1.77	0.00			0.00	1.92	0.00		0
18	ଓଡିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (2001 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	1998-99	24.70	14.68	-53.41		-10.24		5.17	-7.66		0
19	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2004-05	2008-09	20.03	0.19	-2.80		-0.26	-	0.00	-0.26		0
20	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତକଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	2003-04	2011-12	3.53	1.58	-20.77	0.03	-0.59	0.00	-5.60	-0.36		0
21	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (18 ଜୁନ୍ 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	1988-89	2004-05	1.85	0.37	-2.46		-0.23		1.71	-0.17		0
22	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବନ୍ଧନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1993-94	2003-04	2.62	1.62	-15.95	3.52	-3.10		-5.45	-1.80		0
23	ଓଡିଶା ଟୁଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	1982-83		0.44		-0.43				0.00	0.00		0
24	ପ୍ରିମିୟର ରୋଲ୍ଲୁସ୍ ଆଣ୍ଡ ନର୍ସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	1966	1973-74	0.02		0.00				0.00	0.00		0
କ୍ଷେତ୍ର ଓ୍ଵାରା ମୋଟ୍				60.12	25.30	-161.45	17.60	-4.89	0.00	-3.25	1.13		0
	ସେବା												
25	ଏଲକସମସ୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23ର ସହାୟକ)	1997-98	2005-06	1.58	2.00	-6.87		-0.50		1.76	-0.50		0

ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 7 (ପି ଏସ୍‌ୟୁ)

କ୍ର.ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର/ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁ ବର୍ଷ ହିସାବ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ସମାଦତ ପୃଷ୍ଠି *	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶୀ ^	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ (+)/ କ୍ଷତି (-)	କାରବାରର ପରିମାଣ	ନିର୍ ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ ପ୍ରଭାବ	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠି @	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳନ \$	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ ପ୍ରତିଶତ	ମାନବ ସମ୍ପଳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
26	ଏଲକୋ କମ୍ୟୁନିକେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ସିଷ୍ଟମସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23ର ସହାୟକ, 1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	2005-06	0.64	0.72					-1.46	0.00		0
27	ଏଲମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23ର ସହାୟକ)	2000-01	2006-07	1.02	0.57	-2.25	0.77	-0.07		-0.56	-0.07		0
28	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1999-00	2015-16	2.34	2.07	-24.85	0.00	-1.13	0.00	-3.73	-0.65		0
		2000-01	2016-17	2.34	2.07	-25.03	0.00	-0.16	0.00	-3.66	0.04		
କ୍ଷେତ୍ର ଓଡିଶା ମୋଟ				5.58	5.36	-34.15	0.77	-0.73	0.00	-3.92	-0.53		0
ମୋଟ ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଓଡିଶା ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				66.06	30.66	-195.60	18.37	-5.66	0.00	-6.97	0.57	0.00	0
ସର୍ବ ମୋଟ (କ+ଖ+ଗ)				3645.45	7347.63	705.11	19888.40	1916.61	-1520.74	17332.51	3256.03	18.79	19433

ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ ଏବଂ ସିଏକ୍‌ସ୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡିକର ନିର୍ ପ୍ରଭାବ ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ (+) ଲାଭରେ ବୃଦ୍ଧି/ କ୍ଷତିରେ ହ୍ରାସ ଓ (-) ଲାଭରେ ହ୍ରାସ/ କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ।
 @ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠି ନିର୍ ସ୍ତାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତି (ନିର୍ମାଣାଧିନ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ) ଓ କାମଚଳା ପୃଷ୍ଠିର ସମ୍ପତ୍ତି, ମାତ୍ର ପୃଷ୍ଠି ଲଗାଣ କମ୍ପାନୀ/ ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସମାଦତ ପୃଷ୍ଠି, ମୂଳ ଆରକ୍ଷଣ, ବଣ୍ଟ, ଜମା ଓ କରଜ (ପୁନଃ ପୃଷ୍ଠି ଲଗାଣ ସହିତ) ର ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଓ ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷର ସମ୍ପର୍କର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ ।
 \$ ଲାଭ ଏବଂ ଲାଭ କ୍ଷତି ହିସାବ ଉପରେ ସୁଧକୁ ମିଶାଇ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୃଷ୍ଠି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି ।
 * ସମାଦତ ପୃଷ୍ଠିରେ ଅଂଶଧନ ପାଇଁ ଆବେଦିତ ଅର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
 ^ ବକେୟା ରଶୀ ଦୀର୍ଘ ମିୟାଦି ରଶୀକୁ ବୁଝାଏ ।

ପରିଶିଷ୍ଟ-3

(ଅନୁଲେଖ 2.6 ରେ ସୂଚିତ)

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ଶେଷ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଓଏସଆଇସିର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2011-12	2012-13	2013-14 (ସାମୟିକ)	2014-15 (ସାମୟିକ)	2015-16 (ସାମୟିକ)
I. ଅଂଶଧନ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ					
(1) ଅଂଶୀଦାରମାନଙ୍କର ପାଣ୍ଠି					
(କ) ଅଂଶପୁଞ୍ଜି	40.80	29.01	26.06	23.11	20.17
(ଖ) ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା	6.26	12.83	22.03	33.37	41.53
2) ଅପ୍ରଚଳ ଦାୟିତ୍ୱ					
(କ) ଦୀର୍ଘ ମାଧ୍ୟାଦି ରଣ	1.19	1.19	1.19	1.19	1.19
(ଖ) ବିଳମ୍ବିତ କର ଦାୟିତ୍ୱ (ନିର୍ଦ୍ଦ)	0.18	0.18	0.17	0.14	0.12
(ଗ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୀର୍ଘମାଧ୍ୟାଦି ଦାୟିତ୍ୱ	27.56	28.97	31.09	33.50	37.49
(ଘ) ଦୀର୍ଘମାଧ୍ୟାଦି ବ୍ୟବସ୍ଥା	7.67	9.38	6.21	6.16	6.50
(3) ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ					
(କ) ସଙ୍କ୍ରମାଧ୍ୟାଦି ରଣ	0.21	6.54	17.53	30.71	35.92
(ଖ) ବ୍ୟବସାୟିକ ଦେୟ	38.85	38.77	112.45	139.78	89.69
(ଗ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ	62.85	62.13	68.55	68.35	71.34
(ଘ) ସଙ୍କ୍ରମାଧ୍ୟାଦି ବ୍ୟବସ୍ଥା	7.08	7.07	11.31	16.75	20.79
ମୋଟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ	108.99	114.51	209.84	255.59	217.75
ମୋଟ ଅଂଶଧନ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ	192.67	196.06	296.58	353.06	324.74
II. ଆସ୍ତି					
(1) ଅପ୍ରଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି					
(କ) ସ୍ତ୍ରୀୟା ସମ୍ପତ୍ତି					
(i) ମୋଟ ସ୍ତ୍ରୀୟା ସମ୍ପତ୍ତି	6.52	6.62	6.68	6.94	7.01
(ii) ଅବକ୍ଷୟଣ	4.75	4.92	5.09	5.24	5.45
(iii) ନିର୍ଦ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀୟା ସମ୍ପତ୍ତି	1.77	1.70	1.59	1.70	1.56
(ଖ) ଅପ୍ରଚଳ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ	0.59	0.59	0.59	0.58	0.58
(ଗ) ଦୀର୍ଘମାଧ୍ୟାଦି ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	26.10	26.86	28.57	31.25	39.90
(ଘ) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପ୍ରଚଳ ସମ୍ପତ୍ତି	40.43	40.38	20.97	19.81	20.25
(2) ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି					
(କ) ଦ୍ରବ୍ୟ ତାଲିକା	3.22	7.22	9.74	12.69	10.16
(ଖ) ବ୍ୟବସାୟିକ ପ୍ରାପ୍ତବ୍ୟ	3.67	3.85	51.13	85.62	75.07
(ଗ) ନଗଦ ଏବଂ ନଗଦ ସମତୁଲ	90.41	90.87	106.28	111.20	137.48
(ଘ) ସଙ୍କ୍ରମାଧ୍ୟାଦି ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	26.48	24.60	77.70	90.20	39.74
ମୋଟ ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି	123.78	126.54	244.85	299.71	262.45
ମୋଟ ସମ୍ପତ୍ତି	192.67	196.06	296.58	353.05	324.74
ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲାଭ	10.14	8.83	9.20	11.21	8.16
କାମଚଳା ପୁଞ୍ଜି¹	14.79	12.03	35.01	44.12	44.70
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି²	16.56	13.73	36.60	45.82	46.26
ନିର୍ଦ୍ଦ ପରିମାଣ³	47.06	41.84	48.09	56.48	61.70

¹ କାମଚଳା ପୁଞ୍ଜି = ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି - ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ² ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି = ନିର୍ଦ୍ଦ ସ୍ତ୍ରୀୟା ସମ୍ପତ୍ତି + କାମଚଳା ପୁଞ୍ଜି³ ନିର୍ଦ୍ଦ ପରିମାଣ = ଅଂଶପୁଞ୍ଜି + ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା

ପରିଶିଷ୍ଟ-4

(ଅନୁଲେଖ 3.1.1 ରେ ସୂଚିତ)

ପ୍ରଭାଗ ଓଡ଼ିଶା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବୃକ୍ଷରୋପଣ, ଚରା ଉଦ୍ୟାନ, କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଏବଂ କାଢ଼ୁ ଗଛର ବିବରଣ

କ୍ର. ସଂ.	ପ୍ରଭାଗର ନାମ	ଉଦ୍ୟାନ ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ୍ କ୍ଷେତ୍ରଫଳ (ହେକ୍ଟୋରରେ)	ଚରା ଉଦ୍ୟାନର ସଂଖ୍ୟା	କାଢ଼ୁ ଗଛର ସଂଖ୍ୟା								
					2013-14			2014-15			2015-16		
					ଚରା	କଲମା	ମୋଟ୍	ଚରା	କଲମା	ମୋଟ୍	ଚରା	କଲମା	ମୋଟ୍
1	ବାରିପଦା	28	1966.36	2	92769	56582	149351	92769	58082	150851	88554	50874	139428
2	ଡେଙ୍କାନାଳ	84	3282.45	4	118436	42859	161295	115760	56410	172170	138128	42924	181052
3	ଚଣ୍ଡିଖୋଲ/ ଯାଜପୁର	75	3779.58	3	175713	69494	245207	174089	89602	263691	173068	102493	275561
4	ଜୟପୁର	138	7185.13	2	306489	58174	364663	306489	58174	364663	236638	53230	289868
5	ଖୋର୍ଦ୍ଧା	146	6834.92	8	212765	138215	350980	211053	158210	369263	246449	176136	422585
6	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	132	4965.20	1	124999	48741	173740	124999	48741	173740	125188	58608	183796
ମୋଟ୍		603	28013.64	20	1031171	414065	1445236	1025159	469219	1494378	1008025	484265	1492290

ସଂକ୍ଷେପଣ ଶବ୍ଦର ପରିଭାଷା

କ୍ର. ସଂ.	ସଂକ୍ଷେପଣ	ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ଶବ୍ଦ
1.	ଏସି	ସମାକ୍ଷା ସମିତି
2.	ଏଟିଏନ୍	କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବିସ୍ତାପ
3.	ବିଓଡି	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ
4.	ସିଇସି	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ସମିତି
5.	ସିଏଏଫ୍	କ୍ଷତିପୂରକ ବନାକରଣ ପାଣ୍ଠି
6.	ସିଏଜି	ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ
7.	କ୍ୟାପେକ୍ସ	ପୁଞ୍ଜି ବ୍ୟୟ
8.	ସିସି	ସିମେଣ୍ଟ କଂକ୍ରିଟ୍
9.	ସିଡିପି	କୋଇଲା ବିତରଣ ନୀତି
10.	ସିଏଫ୍ଏ	କ୍ୟାରିଜ୍, ଆଣ୍ଡ ଫରଡ୍ରାଡିଜ୍ ଏଜେଣ୍ଟ
11.	ସିଜିଏମ୍	କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମ୍ୟାନୁଆଲ୍
12.	ସିଓପିସ୍କୁ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି
13.	ସିଏସ୍‌ସି	ବୁଦ୍ଧି ସମାକ୍ଷା ସମିତି
14.	ସିଏସ୍‌ସ୍‌ଇ	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭଣ୍ଡାର
15.	ଡିଇପିଏମ୍	ରଫାନା ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ କିଣାବିକା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
16.	ଡିଏଫ୍‌ଓ	ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ
17.	ଡିଆଇସି	ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷକ କେନ୍ଦ୍ର
18.	ଡିଆଇଏସ୍‌ସିଓଏମ୍	ବିତରଣ କମ୍ପାନୀ
19.	ଡିଓଡବ୍ଲ୍ୟୁଆର୍	ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ
20.	ଡିପିଆର୍	ବିଶଦ ପ୍ରକଳ୍ପ ରିପୋର୍ଟ
21.	ଡିଟିଇଟି	ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ
22.	ଇଏମ୍‌ଡି	ବୁଦ୍ଧି ରକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅର୍ଥ / ବଜନା ଧନ ଜମା
23.	ଜିଡିପି	ମୋଟ୍ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦ
24.	ଜିଆଇଓଏମ୍	ଗନ୍ଧମାର୍ଦ୍ଦନ ଲୌହପଥର ଖଣି
25.	ଜିଓଓ	ଓଡ଼ିଶା ସରକାର
26.	ଏଚ୍‌ପିସିଏଲ୍	ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନ ଖଣିଜଡେଲ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
27.	ଏଚ୍‌ଆର୍‌ସି	ମାନବ ସମ୍ବଳ କମିଟି
28.	ଆଇଡିସିଓ	ଓଡ଼ିଶା ଶିକ୍ଷା ଭିଡିଓପି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ
29.	ଆଇଓସିଏଲ୍	ଭାରତୀୟ ଡେଲ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
30.	ଆଇପିଆଇସିଓଏଲ୍	ଓଡ଼ିଶାର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିଲଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
31.	ଆଇପିଆର୍	ଶିକ୍ଷା ସମନ୍ବୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତି
32.	ଆଇଆର୍	ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ
33.	ଜେକେଏଲ୍‌ସିଏଲ୍	ଜେକେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସିମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍
34.	କେଏଲ୍	କେନ୍ଦ୍ର ପତ୍ର
35.	ଏଲ୍‌ଏଓ	ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ
36.	ଏଲ୍‌ଆଇଆଇପି	ନିମ୍ନ ଇନ୍ଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ
37.	ଏଲ୍‌ଓସି	ଆଶୁଷ୍ଟି ପତ୍ର
38.	ଏମ୍‌ଏଲ୍	ଖଣି ପତ୍ର
39.	ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର୍	ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ)
40.	ଏମ୍‌ଓସ୍କୁ	ବୁଝାମଣା ସ୍ଥାପନ

କ୍ର. ସଂ.	ସଂକ୍ଷେପଣ	ବର୍ଣ୍ଣନାତ୍ମକ ଶବ୍ଦ
41.	ଏମ୍‌ପି	ଖଣି ଯୋଜନା
42.	ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଇ	ଅଣୁ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର ଉଦ୍ୟୋଗ
43.	ଏମ୍‌ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଇ	ଅଣୁ, କ୍ଷୁଦ୍ର ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଉଦ୍ୟୋଗ
44.	ଏମ୍‌ଟି	ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍
45.	ଏନ୍‌ପିଭି	ବାସ୍ତବିକ ଉପସ୍ଥିତ ମୂଲ୍ୟ
46.	ଓସିସି	ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
47.	ଓଇଆର୍‌ସି	ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ
48.	ଓଏଫ୍‌ଡିସି	ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
49.	ଓଏମ୍‌ସି	ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
50.	ଓପିଟିସିଏଲ୍	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସମ୍ପାଦନା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
51.	ଓଏସ୍‌ଆଇସି	ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍
52.	ଓଏସ୍‌ଏଲ୍	ଓଡ଼ିଶା ସିଲ୍ଭେଟିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍
53.	ଓଏସ୍‌ଡ୍ରାଇପି	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୁବ ନୀତି
54.	ଓଟିଏସ୍	ଏକକାଳୀନ ମାମାଂସା
55.	ପିଏଜି	ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର
56.	ପିଓ	କ୍ରୟ ଆଦେଶ
57.	ପିଏସ୍‌ସି	ମୂଲ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ସମିତି
58.	ପିଏସ୍‌ସୁ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ
59.	ଆର୍‌ସିସି	ଶକ୍ତି ସିମେଣ୍ଟ ଡୁଲେଇ
60.	ଆର୍‌ସିପି	ମୂଲ୍ୟ ବୁକ୍ସି ଦର
61.	ଆର୍‌ସିପି	ଖୁରୁରା ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀ
62.	ଆର୍‌ଇ	ଗ୍ରାମୀଣ ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ
63.	ଆର୍‌ଏମ୍‌ଡି	କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଭଣ୍ଡାର
64.	ଏସ୍‌ଏଆର୍	ପୃଥକ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ
65.	ଏସ୍‌ଡି	ସ୍ଵାମୀ ଶୁଦ୍ଧ
66.	ଏସ୍‌ଡି	ପ୍ରତିଭୂତି ଅମାନତ
67.	ଏସ୍‌ଏଲ୍‌ଡି	ଅନୁପୂରକ ପକା ଦଲିଲ୍
68.	ଟିଏସ୍‌ଏଲ୍	ଟୀଟା ଷ୍ଟିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍
69.	ଡବ୍ଲ୍ୟୁପିଆଇ	ପାଇକାରୀ ଦର ସୂଚୀ
70.	ଡବ୍ଲ୍ୟୁଏଓ	କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ

© ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓଥା ମହାସମାକ୍ଷକ
www.cag.gov.in

www.agodisha.gov.in